

EUROBAROMETRUL 63.4

OPINIA PUBLICĂ ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

PRIMĂVARA 2005

RAPORT NAȚIONAL

ROMÂNIA

Sondajul a fost cerut și coordonat de către Direcția Generală de Presă și Comunicare.

Raportul a fost produs pentru Delegația Comisiei Europene în România.

Documentul nu reprezintă în mod necesar punctul de vedere al Delegației.

Interpretările și opiniile pe care le conține aparțin exclusiv autorului.

Cuprins

Sinteză.....	1
Date și premise.....	1
Sensuri sociale și politice ale Uniunii Europene.....	2
„Ce înseamnă pentru dumneavoastră personal.....”	2
Democrație.....	2
Cunoașterea.....	3
....instituțiilor.....	3
....vocabularului instituțional.....	3
Încrederea.....	4
... în Uniunea Europeană.....	4
... în justiție.....	5
Condiționări social-politice ale integrării în Uniunea Europeană.....	5
Nemulțumiri și speranțe.....	5
Interesul pentru politică.....	6
Acceptarea românilor în Uniune.....	6
Introducere.....	12
„Noi” despre Uniunea Europeană.....	14
Știm mai bine dar.....	14
Imagini și sentimente.....	18
Între Uniunea încrederii și cea a imaginii.....	18
„Ce înseamnă UE pentru dumneavoastră personal?”.....	20
Îngrijorări.....	21
„Ei” despre „noi”.....	23
Votul pe țări.....	23
Votul pe segmente sociale.....	25
Provocări locale și răspunsuri UE.....	26
Care sunt problemele țării acum ?.....	26
Cum răspunde Uniunea?.....	27
Cum trăim?.....	29
...nemulțumiți, dar optimiști.....	29
...cu puține vacanțe adevărate.....	30
Despre valori.....	31
... prin vocabular instituțional.....	31
... prin încredere în instituții.....	35
... prin evaluarea democrației.....	39
...prin „discuții despre politică”.....	40
Concluzii și discuții.....	42
Anexe.....	43
1.EB63.4 - Specifications techniques.....	43
2.Detalii tehnice de analiză a datelor din EB63.4.....	45
3.Chestionar EB63.4.....	49
Note.....	84

Abrevieri

EB Eurobarometru

EB62 Eurobarometru, date culese la nivelul a 30 de țări în perioada 2 octombrie - 8 noiembrie 2004, iar pentru România, în perioada 14 - 27 octombrie 2004

EB63.4 Eurobarometru standard, date culese la nivelul a 30 de țări în perioada 9 mai – 14 iunie 2005 iar pentru România, în perioada 23 mai - 3 iunie 2005

UE25 Uniunea Europeană, date la nivelul tuturor țărilor membre

UE15 Europa celor 15 sau a „vechilor state membre”

NSM Europa celor 10 noi state membre, din anul de aderare 2004

Tabele

<i>Tabelul 1. Realisti, exigenți și entuziaști (naivi) în cunoașterea UE (%)</i>	15
<i>Tabelul 2. Profilul socio-demografic al celor care adoptă diferite modele de cunoaștere a UE, România și UE15</i>	16
<i>Tabelul 3. Ponderea persoanelor care au răspuns corect la testul de cunoaștere a UE. EB 62 și EB63.4</i>	16
<i>Tabelul 4. „Ce înseamnă pentru dumneavoastră personal Uniunea Europeană ?”</i>	20
<i>Tabelul 5. Semnificații ale integrării țării în UE în funcție de nivelul consumului de medii</i>	21
<i>Tabelul 6. Temeri legate de consecințele aderării la UE, EB63.4</i>	22
<i>Tabelul 7. Temeri legate de aderare pe categorii de populație, România EB63.4</i>	22
<i>Tabelul 8. „Sunteți în favoarea sau împotriva integrării în viitor în Uniunea Europeană?” (%)</i>	24
<i>Tabelul 9. Susținători ai integrării României în UE, din UE, pe categorii sociodemografice, EB63.4</i>	25
<i>Tabelul 10. Percepția celor mai importante probleme cu care se confruntă țara (%)</i>	26
<i>Tabelul 11. Opinia despre principalele probleme ale României pe categorii de populație</i>	27
<i>Tabelul 12. Domenii pentru care populația consideră că UE joacă un rol pozitiv (%)</i>	27
<i>Tabelul 13. Satisfacție față de viață și optimism (%)</i>	29
<i>Tabelul 14. Ponderea persoanelor optimiste în legătură cu situația materială proprie pe categorii sociodemografice, România EB63.4</i>	30
<i>Tabelul 15. Așteptări referitoare la situația economică a țării pentru următoarele 12 luni, România EB63.4</i>	30
<i>Tabelul 16. Săptămâni pe an petrecute în concediu. România, Bulgaria și UE, EB63.4 (%)</i>	31
<i>Tabelul 17. Săptămâni pe an petrecute în concediu. România pe „lumi sociale” de vârstă și mediu rezidențial, EB63.4</i>	31
<i>Tabelul 18. Ponderea celor care dau semnificații pozitive unor termeni instituționali cheie, pe medii rezidențiale și pe nivel de consum mediatic, România EB63.4</i>	33
<i>Tabelul 19. Asocierea între sensul dat cuvintelor și imaginea pozitivă asupra UE</i>	34
<i>Tabelul 20. Ponderea persoanelor care nu știu sau refuză să răspundă la întrebările despre sensul pozitiv sau negativ al unor termeni instituționali</i>	35
<i>Tabelul 21. Variația încrederii românilor în UE, pe categorii rezidențiale și de educație, EB63.4, EB62</i>	36
<i>Tabelul 22. Încrederea în UE, în ONU și în justiția națională, România EB60-EB63.4 (%)</i>	37
<i>Tabelul 23. Frecvența cu care oamenii discută politică (%)</i>	41
<i>Tabelul A 1. Predictorii folosiți în analizele de regresie multiplă</i>	45
<i>Tabelul A 2. Variabile dependente folosite în analiza de regresie</i>	45
<i>Tabelul A 3. Predictorii ai imaginii asupra UE</i>	46
<i>Tabelul A 4. Predictorii ai încrederii în UE</i>	46
<i>Tabelul A 5. Predictorii ai încrederii în justiție</i>	47
<i>Tabelul A 6. Predictorii ai frecvenței de discutare a temelor politice</i>	47
<i>Tabelul A 7. Predictorii ai gradului de informare asupra modului de funcționare a instituțiilor UE</i>	48
<i>Tabelul A 8. Predictorii ai duratei vacanțelor petrecute în afara localității proprii</i>	48

Figuri

Figura 1. Ponderea persoanelor care au încredere în UE, pe țări EB63.4 (răspunsuri la întrebarea QA7.5, varianta "tind să am încredere").....	9
Figura 2. Ponderea persoanelor care au încredere în justiție, pe țări EB63.4 (răspunsuri la întrebarea QA7.1, varianta "tind să am încredere").....	10
Figura 3. Ponderea persoanelor mulțumite de viața personală, pe țări EB63.4 (răspunsuri la întrebarea QA3, variantele "foarte mulțumit" și "mulțumit")	11
Figura 4. Exigenți, realiști și entuziaști în cunoașterea instituțiilor UE.....	15
Figura 5. Creșterea (+) sau descreșterea (-) categoriei de „buni cunoscători” ai instituțiilor din UE	17
Figura 6. Gradul de cunoaștere a instituțiilor UE în funcție de nivelul consumului de media, România EB63.4	17
Figura 7. Imaginea despre UE.....	18
Figura 8. Ponderea persoanelor care au încredere în UE și manifestă sentimente pozitive față de aceasta, EB63.4	19
Figura 9. Inerție și schimbare în ierarhia temerilor integrării, România EB62, EB63.4	23
Figura 10. Ponderea persoanelor favorabile integrării României în UE, pe țări, EB63.4.....	24
Figura 11. În viziunea românilor, „Uniunea Europeană ar trebui să...”	28
Figura 12. Ponderea persoanelor care acordă semnificație pozitivă unor termeni cheie. România, UE15, NSM – EB63.4.....	32
Figura 13. Ponderea persoanelor care au încredere în Uniunea Europeană (UE) și în Organizația Națiunilor Unite (ONU).....	36
Figura 14. Profiluri de încredere pe România comparativ cu UE15 și NSM	37
Figura 15. Similitudinea țărilor/regiunilor sub aspectul poștelor de încredere.....	38
Figura 16. Evaluări ale democrației din țara proprie și din Uniunea Europeană.....	40

Sinteză

Date și premise

1. Aproximativ 30 de mii de persoane din 30 de țări europene au răspuns, în perioada 9 mai – 14 iunie 2005 la întrebările celui de-al 63-lea sondaj de tip EUROBAROMETRU (EB)¹. Datele pentru România au fost culese de către TNS CSOP în perioada 23 mai – 3 iunie prin interviuri directe cu 1004 persoane.
2. Primul raport național pentru România produs pe baza datelor EB a fost cel referitor la datele din toamna anului 2004. Raportul actual, cel de-al doilea în seria națională, este conceput în linie de continuitate cu primul.
3. Principiile pe care le-am adoptat în redactarea raportului au fost cele de:
 - comparație multiplă – în timp (cu EB62 sistematic și cu EB61 ocazional), în spațiu (cu UE25, UE15 NSM, cu Bulgaria în calitate de țară în curs de aderare simultană la UE sau cu țări candidate). În afara raportării la profilul europeanului mediu din vechile state ale Uniunii (UE15) și la europeanul din cele zece noi state (NSM), am adoptat frecvent comparația cu Bulgaria. Este o comparație justificată nu numai de vecinătate dar și de „foaia de parcurs” comună spre aderare. O raportare a „românului mediu” la „bulgarul mediu” altfel decât prin impresii de călătorie sau de lectură, respectiv prin interogarea datelor de sondaj, ar putea fi utilă pentru o mai bună cunoaștere. Cunoaștere a vecinilor dar și autocunoaștere în raport cu vecinii.
 - trecerea de la comparațiile globale între țări la comparațiile între opiniile pe care le au aceleași segmente de populație în diferite țări;
 - adoptarea unui stil de redactare adecvat pentru comunicarea ușoară, echilibrat însă de elaborarea unei anexe tehnice de analiză a datelor. La nivelul ei se află practic fundamentul științific al analizei. În linia opțiunii de stil simplu de redactare, în cuprinsul lucrării am apelat numai la procente ca mod cantitativ de analiză. Am adoptat frecvent formulări la persoana întâia plural („noi, românii...”, „suntem”) sau singular („cred”, „am selectat” etc.). Desigur, toate specificările de stil reprezintă intenții. În ce măsură intențiile au ajuns să fie fapt de redactare este, desigur, altceva.
 - textul chestionarului inclus în anexă este cel folosit efectiv în culegerea datelor. Traducerea sa exprimă punctul de vedere al instituției care a cules datele. În acest fel cititorului îi va fi mai ușor să judece răspunsurile prin raportare la modul de formulare a întrebărilor.
4. Am urmărit sistematic cine sunt cei care au răspuns la sondaj, din indiferent ce țară ar fi, sub aspectul:
 - a ceea ce sunt biologic..... bărbăți , femei
tineri, vârstnici și persoane între cele două
cicluri de vârstă
 - a ceea ce știu, stoc de capital uman estimat prin..... educația școlară, elementară, medie,
superioară
consumul mediatic
 - a ceea ce au ca resurse materiale..... cunoașterea limbilor străine
în special în materie de dotare cu bunuri
moderne, electronice

• a ceea ce cred...	sub aspectul apartenenței religioase
• a ceea ce îi leagă prin limbă...	locuiesc în țară latină sau ne-latină
• a ceea ce îi leagă rezidențial...	urban, rural

Sensuri sociale și politice ale Uniunii Europene

„Ce înseamnă pentru dumneavoastră personal....”

5. Pentru aproape 60% dintre români, UE înseamnă în primul rând libera circulație a persoanelor. Pe următoarele trei locuri în ierarhia sensurilor preferate – răspuns la întrebarea „Ce înseamnă pentru dumneavoastră personal Uniunea Europeană?” - se află prosperitatea, pacea și democrația asociate cu UE. Convingerea că integrarea în Uniune aduce democrație este considerabil mai puternică la români decât la alte națiuni, cu un scor de 49% (cu șapte puncte procentuale mai puțin decât în toamna anului 2004). Agenda publică românească legată de UE – ce vor, ce așteaptă românii de la integrarea în Uniune - este stabilă, cu ierarhii de preferințe identice în 2005 comparativ cu 2004. Deși în toamna anului 2004 au avut loc alegeri generale în România, asociate cu o intensă campanie mediatică, temele sociale de interes pentru populație au rămas aproximativ aceleași.
6. În seria îngrijorărilor asociate cu integrarea în UE, pe primul loc la români se află cele legate de dificultățile pe care aceasta le va aduce pentru agricultură (55%), urmate de cele legate de volumul sporit al taxelor pe care țara va trebui să le plătească (50%) și de extinderea consumului de droguri (47%). Noile temeri ale românilor față de UE, în sensul de temeri care apar cu pondere mult mai mare în EB63.4 decât în EB62 sunt cele legate de agricultură (creștere de la 41% la 55%), crizele economice (spor de la 30% la 36%) și pierderea beneficiilor sociale (de la 18% la 25%) .
7. Așteptările românilor față de UE se mențin, între cele două valuri de eurobarometru, centrate pe combaterea sărăciei (de la 67% la 68%), menținerea securității în Europa (scădere de la 39% la 29%) și combaterea șomajului (scădere de la 34% la 29%).

Democrație

8. Cei mai mulți dintre români, aproape 40%, au indicat UE drept spațiu democratic prin excelență, cu afirmare a democrației mai puternic decât în țară. Categoria imediat următoare, de aproape o treime dintre cei intervievați susține că nu este democrație nici în țară nici în Uniune. Un sfert dintre români apreciază că este democrație în ambele spații. Pondere grupului dominant, cei care consideră că numai în Uniune este democrație a crescut din toamna anului 2004 până în primăvara 2005 cu aproximativ șase procente. România este țara cu cea mai mare pondere de persoane care susțin că democrația funcționează mai bine în UE decât în propria țară.
9. Opinia despre democrația românească și despre cea europeană este puternic dependentă de informațiile și resursele pe care le au oamenii:
 - modelul „numai UE este democrată” apare în special la persoanele înstărite, cu nivel superior de educație și cu nivel superior sau mediu de informare asupra instituțiilor UE;

- modelul „nu este democrație nici aici dar nici acolo” aparține în principal vârstnicilor cu resurse reduse sub aspectul educației, stării materiale, informării asupra UE;
- modelul „este democrație și aici și acolo” apare mai frecvent la tinerii cu nivel mediu de educație, cu informații consistente asupra UE și cu stare materială bună.

Cunoașterea

.....instituțiilor

10. România a înregistrat, între ultimele două eurobarometre, cea mai ridicată rată de îmbunătățire a cunoștințelor asupra instituțiilor din UE. Ponderea celor care pot fi considerați ca „buni cunoscători” ai unor proceduri instituționale elementare din UE a crescut de la 28% în toamna anului 2004 la 42% în primăvara 2005. Desigur, este o creștere măsurată printr-un test simplu, bazat pe numai patru întrebări (referitoare la numărul statelor membre în UE, procedura de alegere a membrilor Parlamentului European, data ultimelor alegeri pentru Parlamentul European și imnul UE – vezi întrebarea QA24 din chestionarul anexat la Raport). Este, de asemenea, adevărat faptul că în continuare se află între ultimele cinci țări în materie de grad de cunoaștere a instituțiilor UE (alături de Bulgaria, Croația, Turcia și Marea Britanie²).
11. Modelul de cunoaștere difuză a instituțiilor europene de către români este unul caracterizat prin polaritate între un grup masiv de populație care tinde să își supraevalueze cunoștințele despre Uniune („naivi” cu pondere de 50-60%) și un grup de „realiști” care apreciază relativ corect ceea ce știu (cu pondere de 30-40%). În aceeași categorie se află bulgarii, croații, britanicii și suedezii.
12. În cadrul României, cei mai informați asupra instituțiilor europene sunt tinerii de la orașe cu nivel ridicat de educație școlară, puternică expunere la media și bună cunoaștere a unor limbi străine.

.... vocabularului instituțional

13. Aproape trei sferturi dintre români au declarat că au sentimente sau gânduri pozitive în legătură cu “securitate socială”, “comerț liber” și “competitivitate”. Altfel spus, o majoritate covârșitoare consideră că este bine ca oamenii să dispună de pensii, asigurări de sănătate, ajutoare de șomaj etc., dar și ca economia să funcționeze pe regulile pieței libere, ale concurenței și competitivității. Cu frecvență maximă de invocare negativă sunt cuvintele „monopol” și „globalizare”. Pentru acești termeni se înregistrează o pondere mare de persoane care declară că îi asociază cu aspecte negative (Figura 12).
14. Opinia față de globalizare este mai degrabă nestructurată în cazul românilor, cu 40% sentimente pozitive față de cuvântul respectiv, cu 25% persoane care îi asociază sensuri negative și cu 35% care nu răspund la întrebare. Suntem între primele cinci țări în materie de non-răspunsuri la întrebarea referitoare la globalizare (alături de maltezi, bulgari, lituanieni și letonieni). Ponderea celor antiglobalizare este redusă în România dacă o raportăm la scorurile înregistrate pentru greci, francezi și est-germani, care au percepții negative asupra termenului în proporție foarte ridicată (peste 60%).

15. În medie, fiecare dintre românii intervievați a formulat o opinie doar la 7,6 dintre cele zece întrebări de vocabular instituțional (companie, monopol, competitivitate, securitate socială, comerț liber, protecționism, globalizare, serviciu public, sindicat, reforme). O situație similară de minimă cristalizare a sensurilor pentru cuvintele anterior menționate se înregistrează și în Lituania, Letonia, Bulgaria, Portugalia și Irlanda de Nord.
16. Mediul imediat de viață, urban sau rural, și nivelul consumului mediatic dictează în bună măsură cunoașterea și sensurile în materie de vocabular instituțional. Oamenii gândesc dar mai ales vorbesc foarte mult în funcție de ceea ce văd, aud și citesc fie din surse media fie din spațiul imediat de viață. Ponderea românilor care acordă sensuri pozitive termenului de competitivitate, spre exemplu, sporește de la 59% pentru sătenii cu nivel redus de consum mediatic la peste 80% pentru cei care locuiesc la oraș și au un consum media de nivel intermediar sau sporit.

Încrederea

... în Uniunea Europeană

17. Poziția pe care o ocupă românii comparativ cu alte popoare în spațiul de cunoaștere și percepție asupra UE este una paradoxală. Deși au cunoștințe relativ reduse asupra Uniunii, ei tind să aibă o părere mult mai bună despre ceea ce știu în materie de instituții europene comparativ cu alții. Suntem în continuare națiunea cu cea mai mare încredere în UE (Figura 1), deși scorul de încredere a scăzut ușor de la 74% la 68%.
18. Atitudinea pozitivă a românilor față de UE se reflectă nu numai în scorul de încredere ci și în ponderile de nivel ridicat ale celor care au o imagine pozitivă despre Uniune (Figura 8) sau susțin că sunt în favoarea Constituției Europene³ (70% față de 61% în UE25).
19. Vitezele cu care se produc schimbările în modul de raportare la Uniune, din perspectiva întrebării despre încredere, sunt diferite în spațiul social românesc. Cei cu educație superioară sunt în 2005 la același nivel de încredere față de UE ca și în 2004, cu un procent de încredere extrem de ridicat, de 78%. În schimb scade considerabil încrederea celor cu resurse reduse, a celor cu stoc redus de capital uman. Pentru persoanele cu educație elementară, spre exemplu, nivelul de încredere în UE se reduce de la 66% în toamna anului 2004 la 55% în mai 2005.
20. Această diferențiere a dinamicii de încredere în funcție de educație argumentează încă o dată că resursele sau capitalul uman joacă un rol esențial în modul de raportare a românilor la UE. Euroscepticii din România încep să se recruteze tot mai mult din rândul celor cu resurse reduse de capital uman.
21. În cazul românilor, încrederea în UE tinde să fie mai mare la tinerii cu educație superioară, consum mediatic sporit, stare materială bună, conectați la internet.
22. Nivelul de încredere în UE pentru populația urbană este mai mare cu numai două puncte procentuale față de cel al sătenilor (69% în urban față de 67% în rural). Practic diferența nu este semnificativă. În medie, deci, sătenii și orășenii din România au aceeași încredere în UE. În schimb, persoanele cu nivel mediu de educație din mediul rural tind să fie mult mai încrezătoare în Uniune (scor de încredere de 71%) decât cele cu nivel similar de educație din urban (scor de încredere de 61%).⁴

23. La nivelul populației din UE15, încrederea în Uniune este mai mare pentru bărbații tineri, cu resurse sporite de capital material și uman, de religie catolică sau protestantă, cetățeni ai unor țări ne-latine (Tabelul A 4). Factorii care favorizează încrederea în UE la nivelul populației din NSM sunt în mare aceiași cu cei care acționează în UE15. Diferența rezidă în faptul că la nivelul NSM nu contează atât de mult educația și religia ca factori de condiționare a încrederii în Uniune.
24. Prin profilul de încredere în instituții, România se apropie mai mult de NSM decât de UE15 (Figura 15). Este un profil în care încrederea în instituțiile internaționale (UE și ONU) este mai mare decât încrederea în cele naționale. În cazul populației din UE15 încrederea în justiția din țara proprie tinde să o depășească pe cea în UE/ONU (Figura 14).
25. România înregistrează o similitudine maximă cu Bulgaria sub aspectul profilului de încredere. Ambele sunt caracterizate prin încredere:
- mai mare în instituțiile internaționale decât în cele naționale;
 - în justiție, la un nivel apropiat cu încrederea în instituțiile politice (guvern și parlament).

.... în justiție

26. Românii au încredere în justiție în proporție de 35% (Figura 2). Mai mult cu nouă puncte procentuale în vara 2005 decât în toamna 2004. Deși a avut loc o creștere substanțială a acestui gen de încredere, ne aflăm încă departe de modelul dominant din UE15 cu aproape 50% scor de încredere în justiție. Față de media din NSM înregistrăm cinci puncte procentuale în plus.
27. Diferențierea socială a neîncrederii în justiție este redusă la nivelul populației României. Putem spune mai ușor cine nu crede în mod special decât cine crede în justiție în acest caz. Modelul românesc de raportare la justiție este mai apropiat de cel din NSM dominat de neîncrederea accentuată a populației vârstnice cu studii medii și superioare, rezidentă în localități urbane (Tabelul A 5).
28. La nivelul populației din UE15 încrederea în justiția din propriile țări tinde să fie mai mare pentru tinerii cu educație superioară, consum mediatic sporit, bună cunoaștere a limbilor străine, stare materială bună, rezidenți în mediul rural, în țări ne-latine. Catolicii și protestanții din aceste țări tind să aibă o mai mare încredere în justiție.

Condiționări social-politice ale integrării în Uniunea Europeană

Nemulțumiri și speranțe

29. În registru intern, românii continuă să fie unii dintre cei mai nemulțumiți cetățeni ai Europei în raport cu „viața lor în general” (Figura 3). Cu 55% nemulțumiți ne aflăm pe locul doi în ierarhia EB63.4, cu un scor mai mic decât al bulgarilor care înregistrează un scor de 70%. Ne aflăm la o mare distanță de media din NSM cu un scor de nemulțumire de 32% . În UE15 ponderea nemulțumiților în raport cu „viața în general” este de numai 16%.
30. Nemulțumirea exprimată ca stare de spirit pare să fie întemeiată prin nivelul redus al resurselor, dacă ar fi să judecăm după sărăcia exprimată în ponderea românilor care nu merg niciodată în vacanțe în afara localității lor. Cu un scor de 47%, din acest

punct de vedere ne aflăm în grupul celor mai săraci în concedii, alături de baltici, maltezi și unguri.

31. „Suntem foarte nemulțumiți de cum trăim, dar printre cei mai optimiști” par să spună majoritatea românilor. La optimismul social, estimat prin ponderea celor care declară că speră să trăiască mai bine peste cinci ani, ne aflăm în topul primelor patru popoare europene alături de irlandezi, spanioli și britanici (cu peste 55% optimiști).

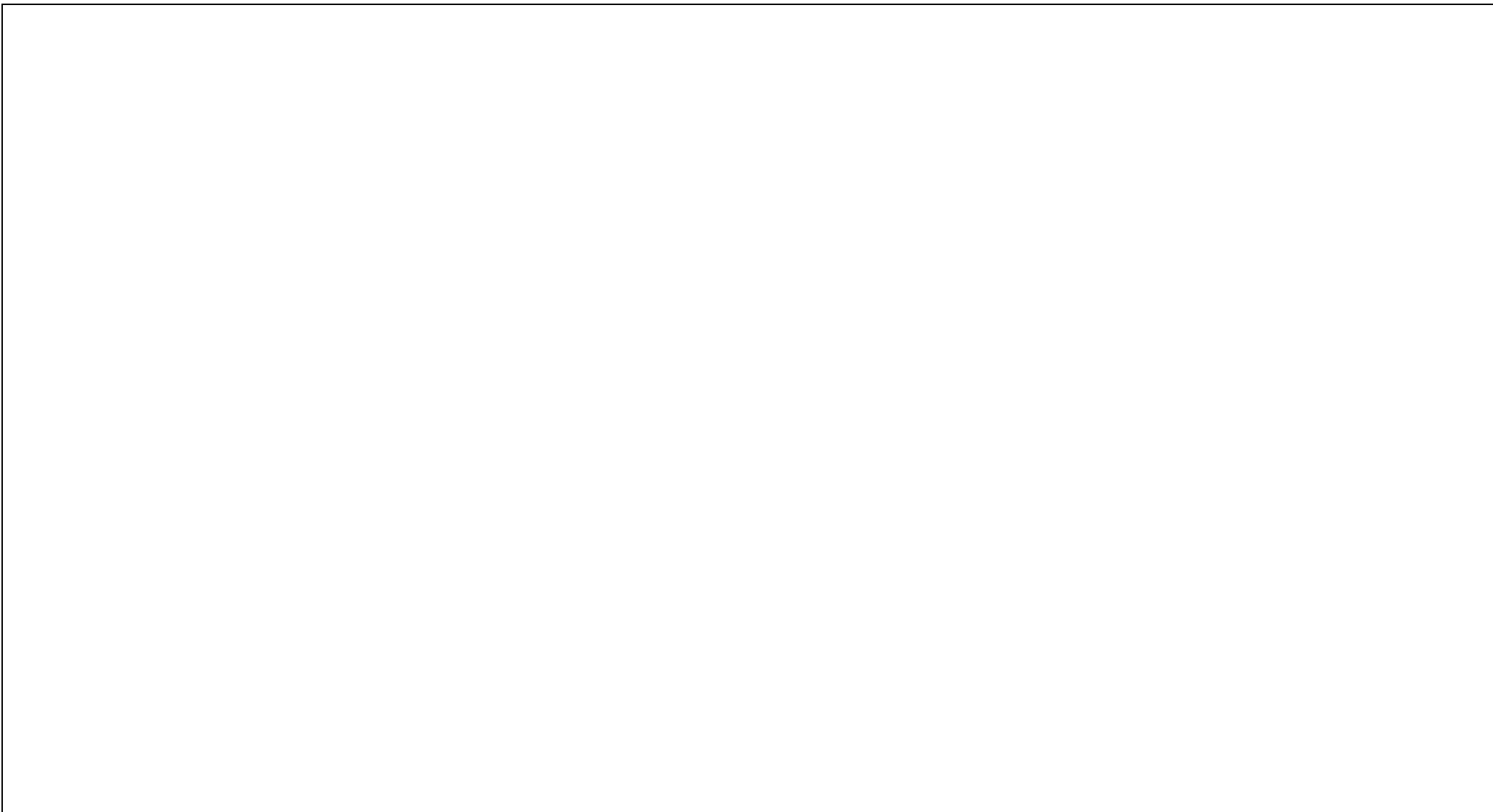
Interesul pentru politică

32. Un sfert dintre români declară că, de obicei, nu discută politică. Aproape 60% afirmă că, ocazional, ajung la teme politice în discuție și numai 14% sunt împătimiți în a discuta politică. Este în conformitate cu ceea ce pare a fi norma europeană (Tabelul 23). O normă cu 55+15+30: 55% discută ocazional, 15% frecvent iar 30% de loc sau foarte rar. Cu mici variații, așa par să stea lucrurile și în UE15 și în NSM și în România.
33. Românii care discută politică mai mult sunt mai ales bărbații maturi și vârstnici cu resurse sporite de capital uman (nivel ridicat de educație, consum media sporit, bună cunoaștere a limbilor străine) (Tabelul A 6).
34. Toți factorii anterior menționați „joacă” la fel și în majoritatea țărilor UE. În UE15 apar în plus ca factori favorizanți ai interesului pentru politică: starea materială bună a gospodăriei, apartenența la religia creștină ortodoxă și faptul de a locui la oraș. Cum ortodoxia în UE15 este concentrată majoritar în Grecia, este posibil ca relația anterior menționată să nu se datoreze culturii de tip ortodox ci și/sau altor factori asociați cu variabile naționale specifice.

Acceptarea românilor în Uniune

35. În favoarea integrării țării în UE se pronunță 45% dintre membrii Uniunii intervievați în sondaj. Susținerile cele mai puternice (Figura 10) vin din partea populației din NSM dar și din țări ale „vechii Uniuni” precum Suedia, Grecia și Danemarca. Pe ansamblu, ne vor mai mult în Uniune bărbații cu studii superioare, înstăriți, de la orașe.

Țări ale Uniunii Europene	
Belgia	58%
Ungaria	58%
Grecia	57%
Portugalia	57%
Italia	56%
Lituania	56%
Slovacia	55%
Slovenia	55%
Luxemburg	54%
Republica Cipro ⁵	54%*
Malta	53%
Republica Cehă	52%
Estonia	52%
Polonia	52%
Irlanda	48%
Letonia	48%
Spania	46%
UE 25	44%
Danemarca	43%
Olanda	42%
Austria	42%
Finlanda	41%
Germania	39%
Franța	39%
Suedia	32%
Marea Britanie	27%
Țări în curs de aderare	
România	68%
Bulgaria	56%
Țări candidate	
Turcia	41%
Croația	28%

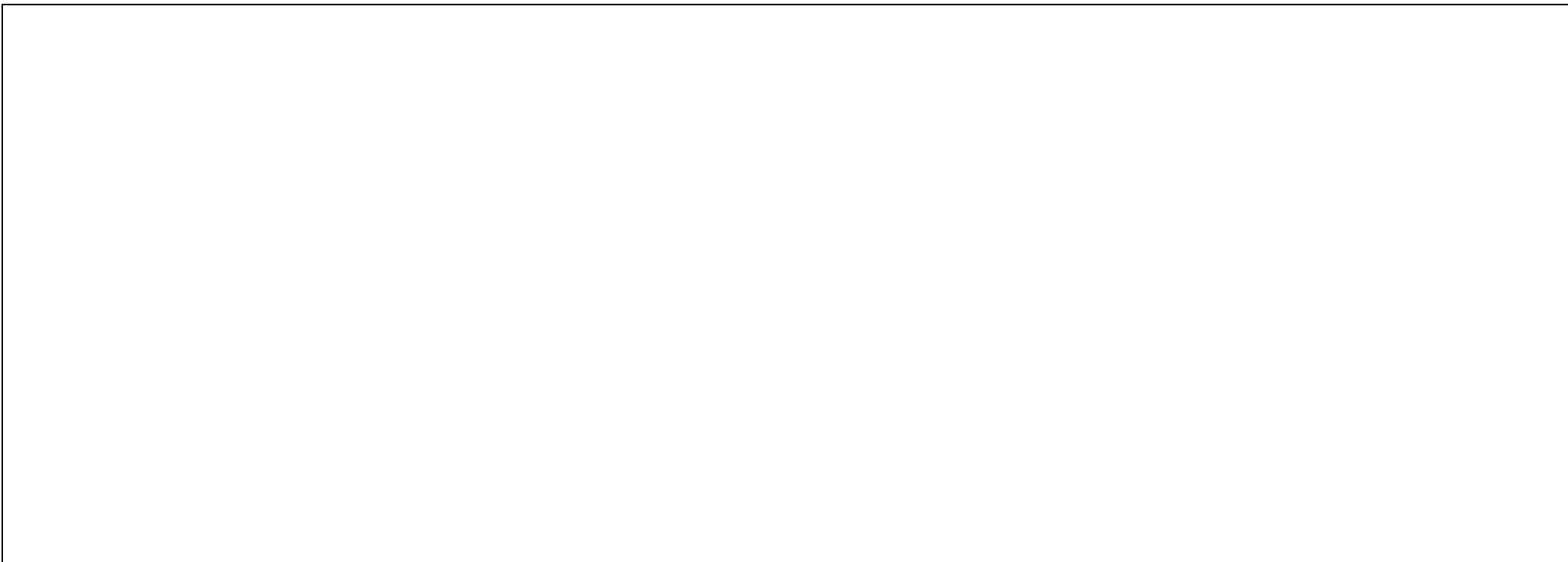

Figura 1. Ponderea persoanelor care au încredere în UE, pe țări EB63.4 (răspunsuri la întrebarea QA7.5, varianta “tind să am încredere”)

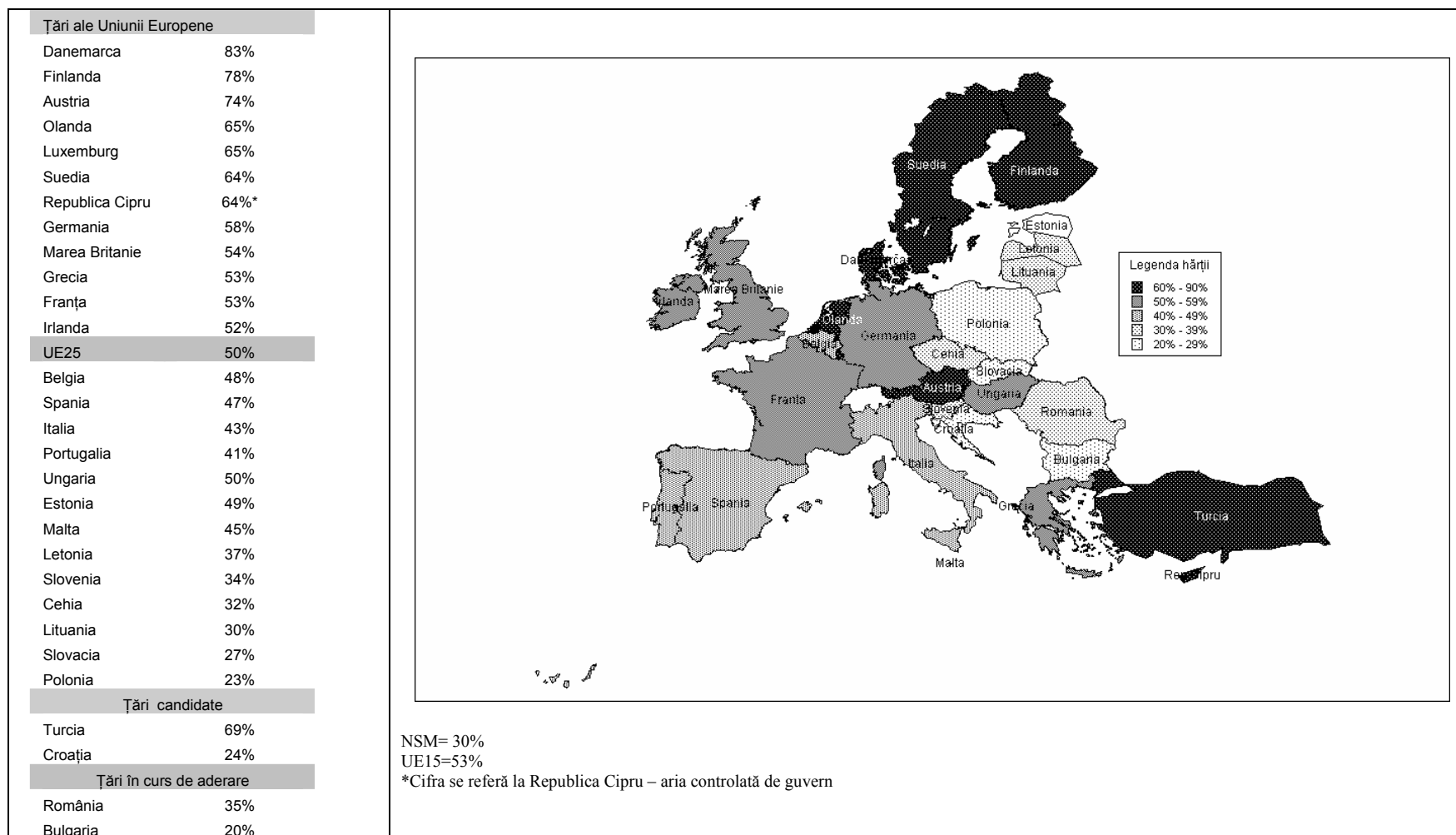

Figura 2. Ponderea persoanelor care au încredere în justiție, pe țări EB63.4 (răspunsuri la întrebarea QA7.1, varianta “tind să am încredere”)

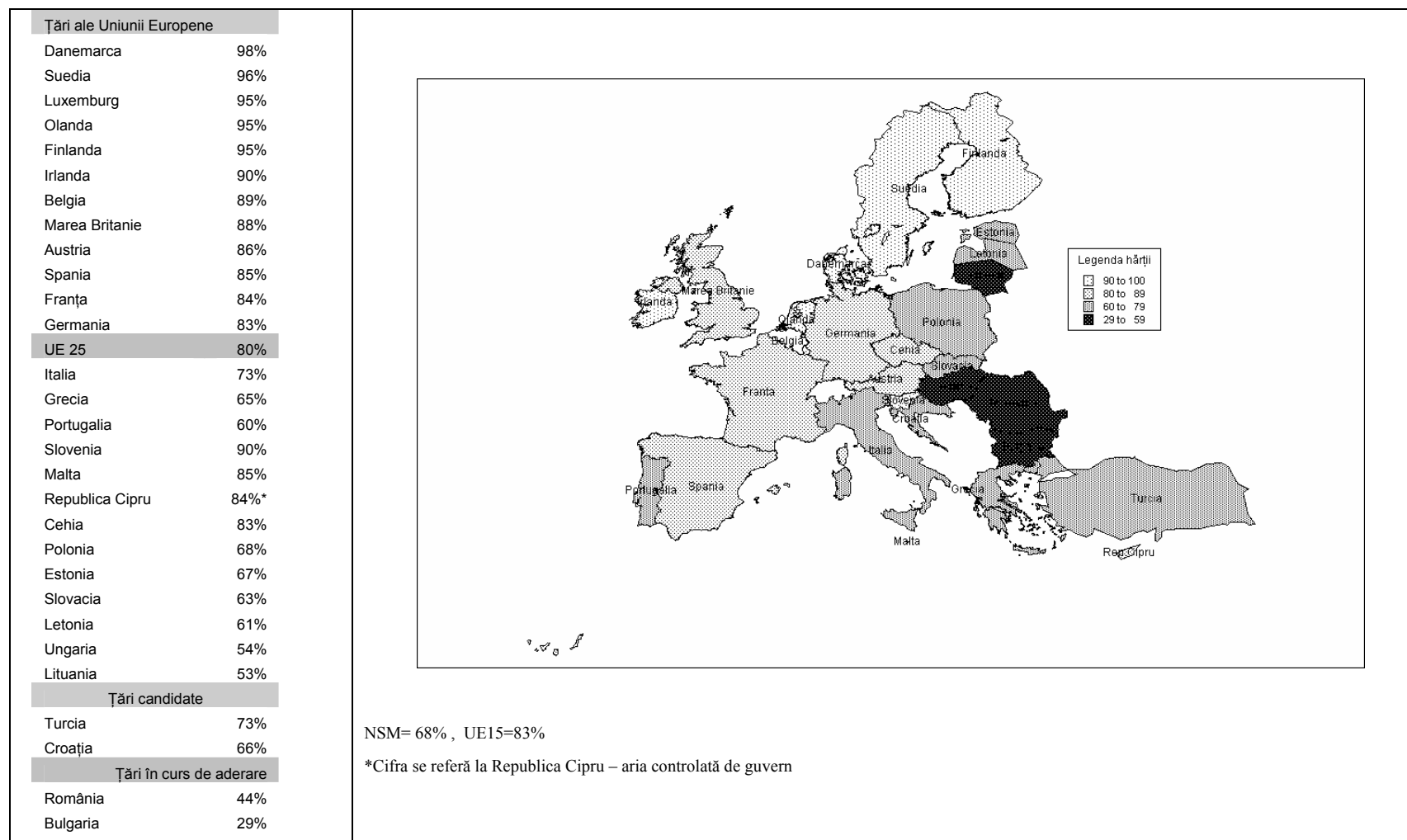

Figura 3. Ponderea persoanelor mulțumite de viața personală, pe țări EB63.4 (răspunsuri la întrebarea QA3, variantele “foarte mulțumit” și “mulțumit”)

Introducere

Aproximativ 30 de mii de persoane din 30 de țări europene au răspuns, în perioada 9 mai – 14 iunie 2005 la întrebările celui de-al 63-lea sondaj de tip EUROBAROMETRU (EB)⁶. Datele pentru România au fost culese de către TNS CSOP în perioada 23 mai – 3 iunie prin interviuri cu 1004 persoane.

Primul raport național referitor la România produs pe baza datelor EB a fost cel referitor la datele din toamna anului 2004. Raportul actual, cel de-al doilea în seria națională, este conceput în linie de continuitate cu primul. Am menținut cele patru capitole din raportul anterior referitoare la :

- modul în care românii văd UE („noi despre Uniune”),
- agenda publică românească,
- cum trăim
- și valori.

Am adăugat un nou capitol referitor la „ei despre noi”, la modul în care persoanele intervievate din Uniunea Europeană (UE) votează pentru primirea României în Uniune.

Sub aspectul stilului am menținut ideea comparațiilor multiple dar am extins-o. O raportare a „românului mediu” la „bulgarul mediu” altfel decât prin impresii de călătorie sau de lectură, respectiv prin interogarea datelor de sondaj, ar putea fi utilă pentru o mai bună cunoaștere. Cunoaștere a vecinilor dar și autocunoaștere în raport cu vecinii⁷.

La comparațiile în spațiu am adăugat frecvent comparațiile în timp: datele din EB63.4 față de cele din EB62.

Stilul de redactare a Raportului este, în intenție, desigur, mai aproape de cel jurnalistic decât de cel științific, academic. Prin aceasta nu am redus, însă, calitatea informației incluse în analiză. Dimpotrivă, am adăugat o anexă tehnică (vezi anexa 2). Aici am inclus argumente cantitative, cu grad ridicat de elaborare. Poate fi consultată de către cei care vor argumente la unele afirmații care nu au putut fi susținute prin simple procente. Reacțiile multiple venite după difuzarea raportului de țară pentru România la EB62 au fost nu numai din partea presei pentru marele public ci și din partea studenților și cercetătorilor în științele sociale, din partea comunicatorilor pe tematică de integrare europeană și de dezvoltare. Detaliile din anexa menționată le sunt destinate în principal lor. Structura și stilul de redactare a raportului sunt consecința directă a obiectivului de a realiza comunicarea cu cititori multipli, diferiți ca specializare și nivel de pregătire.

Posibilitatea de „a sta de vorbă” cu mii de persoane, prin intermediul sondajului, este desigur un mare avantaj. L-am folosit pe cât se poate în paginile relativ puține avute la dispoziție. În acest sens am:

- completat sistematic imaginile despre „europeanul”, „românul”, „irlandezul” etc. mediu cu detalieri asupra segmentelor sociale care susțin o opinie sau alta. Ceea ce știi, ceea ce ai, ceea ce sunt și ceea ce cred oamenii este fundamental pentru opiniile și alegerile pe care le adoptă. Acesta este motivul pentru care opiniile esențiale din barometru le-am trecut prin grila unei analize care să ia în seamă toate aceste aspecte de maximă importanță pentru viața socială a unei societăți. Astfel, am urmărit sistematic cine sunt cei care au răspuns la sondaj, din indiferent ce țară ar fi, sub aspectul:

-
• a ceea ce sunt biologic.....	bărbați, femei
tineri, vârstnici și persoane între cele două cicluri
de vârstă
• a ceea ce știu (stocul de
capital uman).....	prin educația școlară, elementară, medie,
superioară
prin consumul mediatic
prin cunoașterea limbilor străine
• a ceea ce au.....	în special în materie de dotare cu bunuri moderne,
electronice
• a ceea ce cred....	sub aspectul apartenenței religioase
• a ceea ce îi leagă prin limbă...	locuiesc în țară latină sau ne-latină
• a ceea ce îi leagă rezidențial...	locuiesc în mediul urban sau rural

În fine, dar nu mai puțin important, am dat o atenție deosebită înțelegerii sociale prin comportamente și prin cuvinte pe care oamenii le plac sau nu. Din fericire, EB63.4 este mai bogat decât valul anterior de sondaj în informații de acest gen. Am încercat, spre exemplu, să văd „ce spune” informația despre „câte săptămâni de concediu petrece de obicei omul pe an” despre viața sa. Similar, am urmărit rădăcinile sociale și culturale ale unor preferințe lingvistice pentru vocabularul instituțional în care intră cuvinte precum globalizare, reformă, protecționism, monopol etc.

„Noi” despre Uniunea Europeană

Știm mai bine dar ...

Care sunt cetățenii europeni cel mai bine informați despre Uniunea Europeană? Unde se află românii în această ierarhie de țară referitoare la cunoașterea UE? În absența unor teste de detaliu, cel mai simplu este să îi folosești drept evaluatori pe cei care trebuie să fie evaluați, pe cetățeni. Desigur, sunt subiectivi. Dar chiar această subiectivitate interesează. Cine și de ce tinde să se considere mult mai bun decât este în materie de cunoaștere a UE ?

O imagine edificatoare asupra stadiului de cunoaștere a instituțiilor UE de către români este dată de răspunsurile la întrebările legate de Parlamentul European. 85% dintre români⁸ au auzit de Parlamentul European. În țările Uniunii procentul corespunzător este numai cu puțin mai mare, de 90%. În momentul în care se trece, însă, la o întrebare de detaliu referitoare la modul de funcționare a Parlamentului European, situația se modifică dramatic. Numai 30% dintre români știu că membrii Parlamentului European se aleg direct de către cetățeni. Pe total Uniune procentul corespunzător este de 50%.

Deși sunt mai puțin informați decât cetățenii Uniunii, românii au o părere foarte bună despre cunoștințele lor în materie de instituții europene: pe o scală de la 1 la 10 prin care li se solicită să autoaprecieze cunoștințele lor despre UE, 10% dintre subiecții din România își acordă note foarte bune, de 8, 9 și 10. Numai 7% dintre cetățenii (intervievați) ai Uniunii au aceeași părere bună despre ei.

În raportul dintre ce cred oamenii că știu și ceea ce efectiv știu despre UE sunt ușor de observat trei tipuri de segmente sociale⁹:

- realiștii, cei care știu ce știu;
- exigenții, cei care cred că au mai puține informații decât au în realitate;
- entuziaștii (naivii), persoanele care cred că știu mai mult decât știu.

Aproape jumătate din populația României de peste 15 ani se încadrează în categoria entuziaștilor, a celor care cred că știu mai mult decât dovedesc efectiv că stăpânesc ca informație despre UE. Realiiștii, cei care au un nivel de cunoștințe bine autoevaluat sunt prezenți în proporție de 30% în populația României iar exigenții reprezintă aproape o cincime .

Modelul de cunoaștere difuză întâlnit în cazul României este specific și Bulgariei, Croației și Germaniei de Est, în spațiul fost comunist dar și Olandei, Germaniei de Vest și Suediei, în spațiul Occidental. Modelul autoevaluărilor exigente este specific noilor state membre (NSM) ale Uniunii, în special Ungariei, Sloveniei, Maltei și Republicii Cipru. El apare însă ca fiind puternic reprezentat și în state UE15 precum Grecia. Realismul ca echilibru între ceea ce știu și cred că știu oamenii despre UE este specific vechilor state membre ale Uniunii (UE15). Rezultă că tipul de cunoaștere socială difuză despre Uniune este în funcție de etapa de integrare. Noilor veniți le este caracteristică abordarea exigentă de a aspira spre tot mai multe cunoștințe efective. Vechii membri tind să fie realiști, să aprecieze corect ceea ce știu iar aspiranții (în curs de aderare sau candidați) gen România, Bulgaria sau Croația sunt puternic marcați de entuziasm, de relativă naivitate, de supraestimarea a ceea ce știu.

Tabelul 1. Realisti, exigenți și entuziaști (naivi) în cunoașterea UE (%)

	România	Bulgaria	NSM	UE15
Exigenți (știu mai mult decât cred că știu)	17	15	41	28
Realisti (știu cam tot atât cât cred că știu)	29	37	30	33
Entuziaști (știu mai puțin decât cred)	54	49	28	39
Total	100	100	100	100

Exemplu de mod de citire a datelor: 33% dintre cetățenii intervievați din EU15 sunt realiști în sensul că au un nivel al cunoștințelor despre Uniune apropiat de cel pe care și-l autoatribuie. * Tipurile de situații în care asocierea este statistic semnificativă (reziduuri standardizate ajustate, $p=0.05$).

Ponderea exigenților, a celor care își subestimează cunoștințele despre UE este în creștere la nivelul României, de la 9% în toamna anului 2004 la 17% în primăvara lui 2005. Trendul pare să fie de sens invers, cu o reducere a ponderii exigenților în spațiul UE (Figura 4).

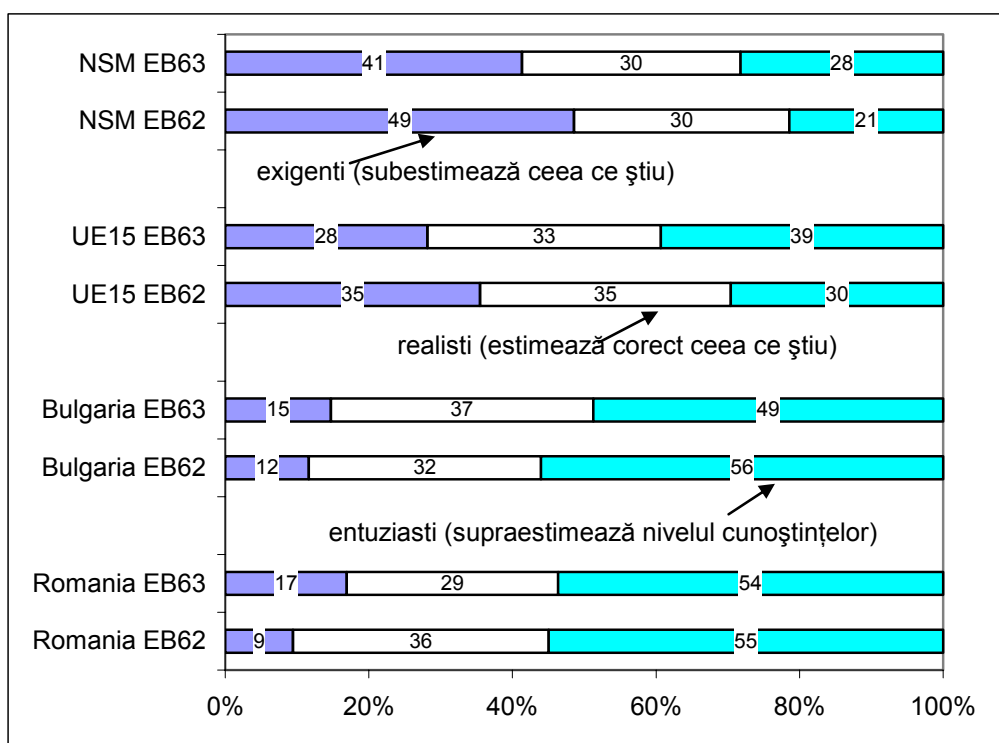

Figura 4. Exigenți, realiști și entuziaști în cunoașterea instituțiilor UE

Atitudinea realistă este specifică, în cazul României, femeilor vârstnice cu nivel redus de instrucție. Persoanele care își supraevaluează cunoștințele asupra instituțiilor UE sunt în principal bărbații cu nivel sporit de resurse materiale și educaționale. Modelul european al cunoașterii UE nu diferă foarte mult de cel românesc (Tabelul 2).

Tabelul 2. Profilul socio-demografic al celor care adoptă diferite modele de cunoaștere a UE, România și UE15

Tip de cunoaștere față de UE					
Exigentă (știu mai mult decât cred că știu)		Realistă (apreciază corect ceea ce știu)		entuziast-naivă (supraevaluează cunoștințele lor despre UE)	
România	UE15	România	UE15	România	UE15
Tineri 15-24 ani		Vârstnici de peste 55 ani	Vârstnici de peste 55 ani	Adulți de 25-39 ani	
Tineri încă la școală	Educație de nivel redus	Educație de nivel redus	Educație de nivel redus	Educație de nivel superior	Educație de nivel superior
săraci	săraci		săraci	înstăriți	înstăriți
			săteni		orășeni
		femei	femei	bărbați	bărbați

Exemplu de mod de citire: tinerii de 25-39 ani din România tind să fie exigenți și apreciază că știu mai puțin decât știu despre instituțiile UE. Pentru aceeași categorie de vârstă nu se manifestă o relație similară în cazul UE15. Tabelul reprezintă o prezentare simplificată a rezultatelor unor analize bazate pe reziduurile standardizate ajustate.

Deși este încă mare ponderea naivilor, a celor care cred că știu mai mult decât știu, gradul de cunoaștere a UE a sporit considerabil în România în aproximativ jumătate de an, între penultimul și ultimul EB (Tabelul 3). Grupul celor care au cea mai bună informare a crescut de la 28% la 42% . Este practic cea mai mare creștere înregistrată la nivelul eșantionului de 30 de țări (Figura 5). Procesul este specific țărilor candidate și în curs de aderare dar are valori mult mai ridicate pentru România comparativ cu Bulgaria, Croația și Turcia.

Tabelul 3. Ponderea persoanelor care au răspuns corect la testul de cunoaștere a UE. EB 62 și EB63.4

		Gradul de cunoaștere a instituțiilor UE			Total
		nici un răspuns corect	un răspuns corect	cel puțin două corecte	
România	EB62	38	34	28	100
	EB63.4	32	26	42	100
Bulgaria	EB62	43	26	31	100
	EB63.4	40	27	33	100
NSM	EB62	9	18	73	100
	EB63.4	13	21	66	100
UE15	EB62	15	26	59	100
	EB63.4	20	29	51	100
		18	26	56	100

Gradul de cunoaștere a modului de funcționare este dat de indicele numărului de răspunsuri corecte la pachetul de întrebări QA24. Deși extrem de simplu, din numai patru întrebări elementare, testul diferențiază puternic între țări și segmente sociale.

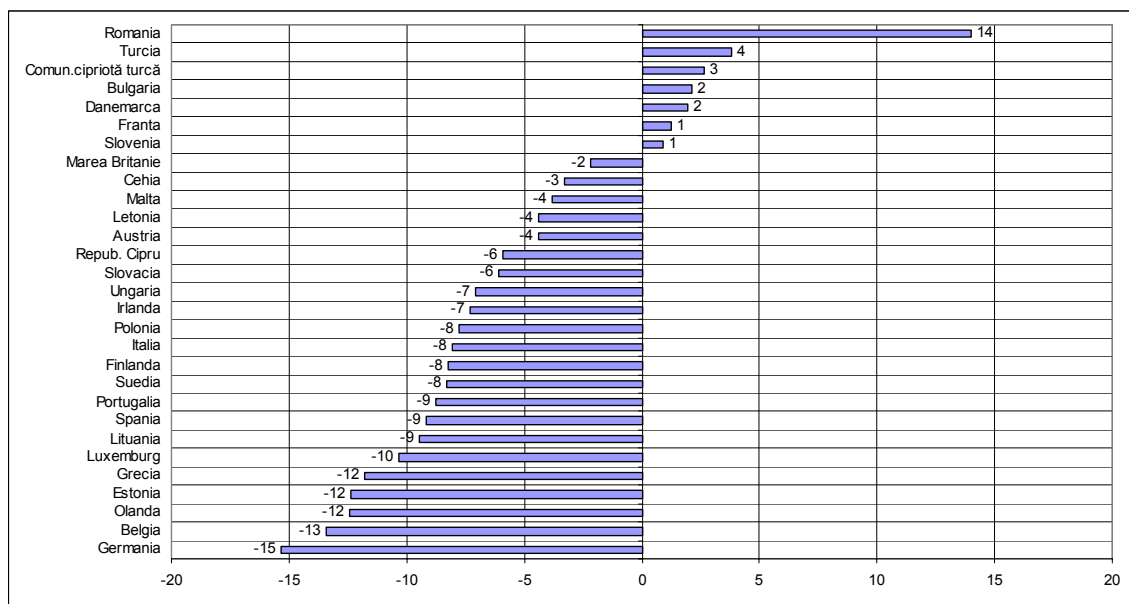

Figura 5. Creșterea (+) sau descreșterea (-) categoriei de „buni cunoscători” ai instituțiilor din UE

Indicele referitor la gradul de informare asupra instituțiilor UE a fost calculat ca numărare a răspunsurilor corecte la patru întrebări-test (QA24). Convențional am considerat ca „buni cunoscători” pe cei care au dat cel puțin două răspunsuri corecte din patru posibile. Diferența dintre ponderea acestora în EB63.4 și ponderea lor în EB62 este prezentată în grafic.

Așa cum era de așteptat, consumul mediatic sporește gradul de cunoaștere a instituțiilor europene. Dacă se împarte populația României de peste 14 ani în trei categorii în funcție de intensitatea consumului media, atunci, la nivelul celor cu consum maxim se va înregistra și cel mai ridicat procent de foarte buni cunoscători ai instituțiilor UE (25%). Prin contrast, în categoria celor cu intensitate redusă a consumului mediatic apare ponderea cea mai mică de foarte buni cunoscători UE, respectiv de 16% din totalul categoriei respective de consum mediatic (Figura 6).

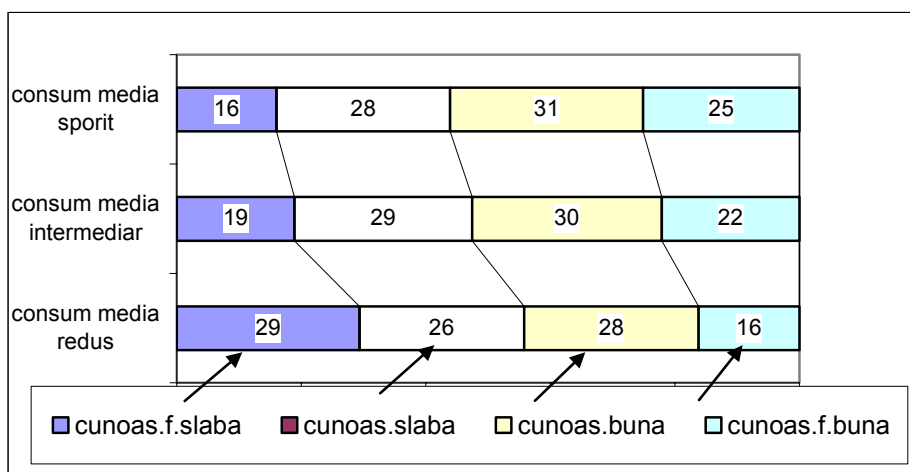

Figura 6. Gradul de cunoaștere a instituțiilor UE în funcție de nivelul consumului de media, România EB63.4

Exemplu de citire a datelor: din totalul persoanelor care au un consum mediatic sporit, ponderea celor care dovedesc o foarte bună cunoaștere a UE este de 25%. Gradul de cunoaștere a instituțiilor europene este dat de indicii numărului de răspunsuri corecte la pachetul de întrebări QA24.

Gradul de cunoaștere a instituțiilor europene este în funcție de resurse și de atitudini. În cazul populației românești intervievate, cunoașterea UE este mai mare pentru¹⁰:

- bărbații
- tineri,
- din mediul urban,
- din familii înstărite
- și cunoscători de limbi străine.

Imagini și sentimente

Între Uniunea încrederii și cea a imaginii

Două treimi dintre persoanele intervievate în România declară că au o imagine bună sau foarte bună despre Uniunea Europeană. Este un scor de raportare pozitivă la UE superior mediei din UE15 și din NSM (Figura 7). Numai Irlanda cu 68% și Italia cu 63% mai înregistrează niveluri atât de ridicate de evaluare pozitivă a UE.

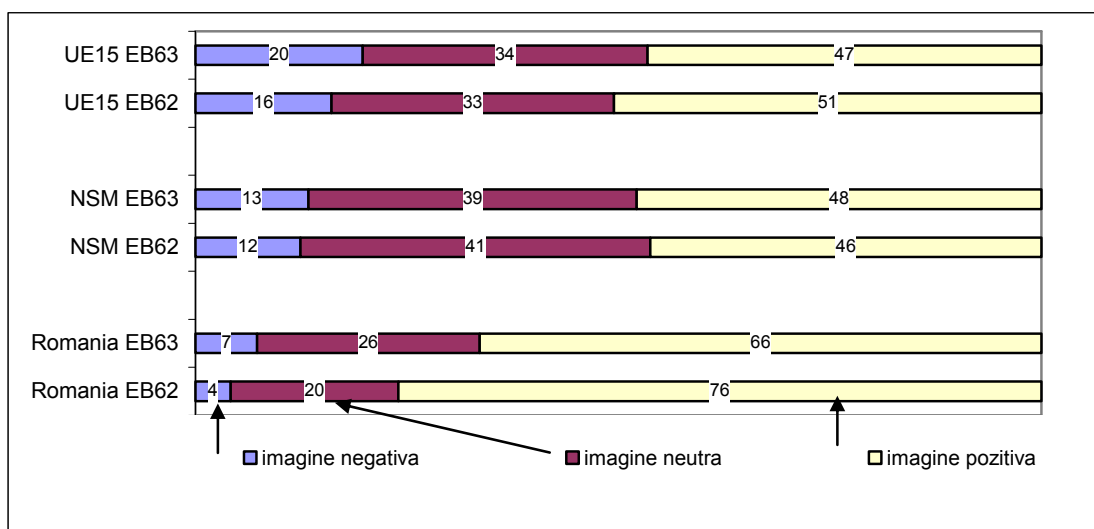

Figura 7. Imaginea despre UE

Continuăm să fim în fruntea plutonului celor care declară că au o imagine foarte bună despre Uniune dar o facem cu o convingere redusă față de toamna anului 2004. Românii care declară că au o imagine pozitivă despre Uniune sunt cu 10 puncte procentuale mai puțini în primăvara 2005 față de cei cu sentimente asemănătoare din toamna 2004 (Figura 7). Numai Lituania și Germania de Est mai înregistrează o cădere atât de puternică a evaluărilor pozitive asupra UE. La cealaltă extremă, cu o sporire a ponderii celor care au o imagine pozitivă asupra Uniunii apar Polonia, Republica Cipru, Malta și Republica Cehă (cu 3-5 procente în plus în 2005 față de 2004).

Imaginea merge împreună cu încrederea. Pentru 14 dintre cele 31 de țări sau regiuni pe care le folosim an analiza de imagine¹¹ apare o consistență puternică între imagine și încredere.

România este tipică pentru grupa dominantă a țărilor în care încrederea și imaginea despre UE au valori foarte ridicate (Figura 8). Această grupă poate fi înțeleasă mai bine sub aspectul semnificațiilor socioculturale implicate dacă ne raportăm la cele două situații de inconsecvență (1) încredere mare dar imagine proastă sau, oricum, nu la fel de bună și (2) imagine foarte bună dar încredere de nivel inferior.

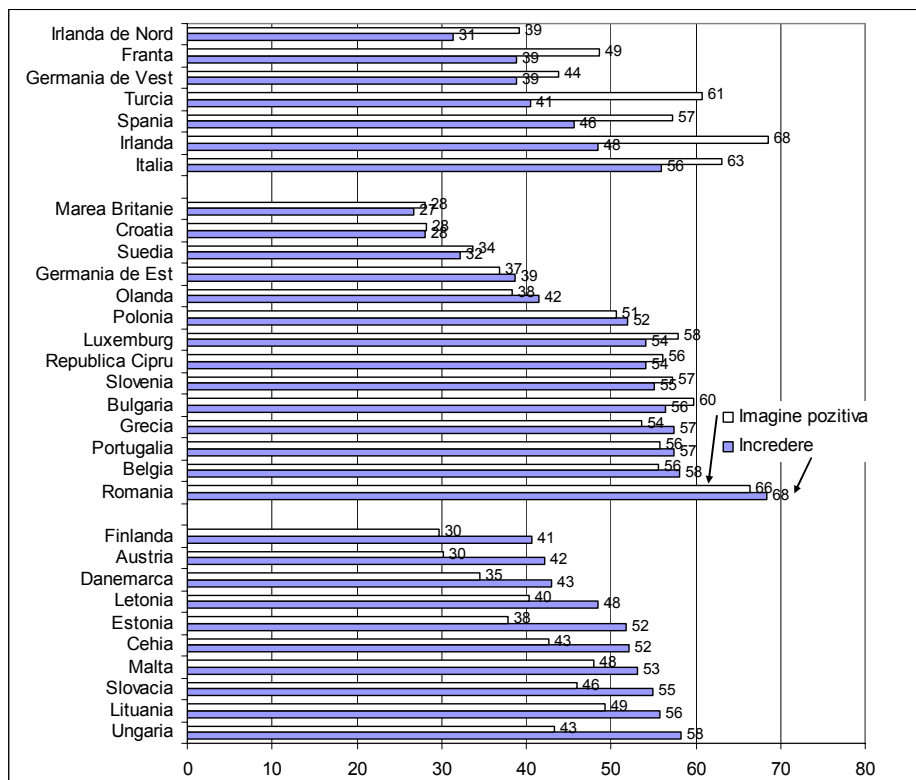

Figura 8. Ponderea persoanelor care au încredere în UE și manifestă sentimente pozitive față de aceasta, EB63.4 .

Dintre cele 10 țări în care ponderea încrederii este mai mare decât cea a persoanelor care au o imagine pozitivă, șapte sunt țări din grupa NSM iar două – Finlanda și Austria - sunt din valul de integrare relativ recentă din 1995. În categoria țărilor în care nivelul încrederii este inferior față de cota de imagine pe care o are Uniunea apar în principal țări occidentale cu vechime mare în UE – Franța, Germania de Vest, Italia și Spania - dar și nou veniți precum Irlanda sau aspiranți precum Turcia. Separarea între cele trei grupe de țări – cu nivel consistent între cotele de imagine și cele de încredere, cu cota de încredere superioară celei de imagine și cu o imagine mai bună decât nivelul de încredere - este foarte clară.

Populația din NSM are încă o puternică inerție atitudinală care o face să aibă multă încredere în UE dar dificultățile efective ale integrării au început să îi alimenteze accentuarea imaginilor negative despre Uniune. Efectele de dezamăgire se pare că se contabilizează în primul rând în declinul de imagine asociat UE. Pare să fie în principal cazul țărilor central-europene – Ungaria, Cehia, Slovacia și Slovenia dar și al țărilor Baltice – Lituania, Letonia și Estonia.

Încrederea sub cota de imagine în raport cu Uniunea este manifestă în special în cazul Irlandei, Spaniei, Franței și Turciei. Mesajul pe care îl transmite populația din aceste țări pare să fie în esență unul de tipul “avem nevoie de UE dar nu ne inspiră încredere”. Referendumul pentru Constituția europeană cu știutele lui rezultate în Franța și cursa lungă a Turciei spre

Uniune sunt evidențe care pot contribui la explicarea paradoxului imaginii pozitive dar fără încredere în UE.

„Ce înseamnă UE pentru dumneavoastră personal?”

În România, ca și NSM sau în UE15, sensul personal major al UE este legat de circulația persoanelor, de libertatea de călătorie, studiu și muncă în spațiul european (Tabelul 4).

Tabelul 4. „Ce înseamnă pentru dumneavoastră personal Uniunea Europeană ?”

	România	Bulgaria	NSM	UE15
UE înseamnă libertate de călătorie/migrație	58	45	62	50
UE înseamnă prosperitate	53	38	25	20
UE înseamnă pace	49	34	30	38
UE înseamnă democrație	48	25	24	24
UE înseamnă "Euro"	38	15	24	39
UE înseamnă protecție socială	34	29	14	12
UE înseamnă diversitate culturală	26	18	19	31
UE - "un cuvânt mai greu de spus în lume"	22	18	27	29
UE înseamnă șomaj	17	11	17	20
UE - "risipă de bani"	8	6	13	23
UE - control slab la frontiere exterioare	7	6	8	21
UE - "mai multe infracțiuni"	6	7	14	17
UE înseamnă birocrație	6	8	21	22
UE - "pierderea identității culturale"	5	9	8	13
UE - alt /fără sens specificat	5	7	4	5

Exemplu de mod de citire a datelor: 22% dintre persoanele intervievate în state ale UE15 declară că pentru ele UE înseamnă birocrație. Întrebarea a permis răspunsuri multiple și, în consecință, procente nu sunt cumulabile pe coloană. Pentru formularea exactă a întrebărilor vezi în chestionar QA12.

Dincolo de tema migrației, sensurile personale asociate cu UE sunt diferite. Pe locul al doilea în țări candidate precum Bulgaria și România apare interesul pentru bunăstare, pentru prosperitatea economică. Asocierea UE cu procesele de democratizare pare să fie mult mai puternică în cazul românilor decât pentru alte popoare. Tema protecției sociale este mult mai prezenta în agenda publică românească și bulgară decât în cea din NSM sau din UE15. Este un reflex firesc al dependenței agendei publice de nivelul de dezvoltare economică a societății.

Pentru populația din țările Uniunii apar sensuri specifice precum birocrația și infracționalitatea, mai puțin prezente în agenda publică a populației din țările candidate precum România și Bulgaria.

Teama de pierdere a identității culturale prin integrarea europeană nu este o temă de actualitate nici pentru români nici pentru cetățenii UE.

Agenda publică românească legată de UE este extrem de stabilă: ierarhia temelor menționate în EB63.4 este practic aceeași cu cea afirmată de români în EB62. De notat ca diferență o ușoară creștere a interesului pentru problematica șomajului în primăvara anului 2005 față de toamna anului 2004.

Consumul de media – vizionarea TV, audierea emisiunilor radio și lectura ziarelor – are un rol covârșitor asupra sentimentelor pe care românii le au față de UE. 33% dintre persoanele cu consum media redus susțin că înțeleg cum funcționează UE. Sentimentul respectiv este împărtășit însă de peste 54% din totalul persoanelor care au un consum sporit de media (Tabelul 5). Similar, sentimentele de siguranță națională, stabilitate economică, stabilitate

politică, eficiență a democrației câștigă sistematic în intensitate prin deplasarea de la categoria celor cu consum redus spre cei cu consum ridicat de media.

Tabelul 5. Semnificații ale integrării țării în UE în funcție de nivelul consumului de media

	România EB63.4				Alte țări candide/în curs de aderare EB63.4 *
	Nivelul consumului media ¹²			total eșantion	
Formulări în legătură cu care a fost cerut acordul interviuatului	redus	mediu	mare		
aș fi mai în siguranță cu România în UE	62	75	79	71	58
am fi mai stabili economic în UE	65	75	77	71	70
am fi mai stabili politic cu România în UE	60	67	73	65	57
România va fi mai influentă în UE	46	55	63	53	56
„în UE se ține cont de interesele României”	36	40	52	42	40
„înțeleg cum funcționează UE”	33	38	54	40	37
opinia mea ar conta în UE	27	27	39	31	43

Pentru textul exact al formulării vezi în chestionar QA14b

*Bulgaria, Croația, Turcia și Comunitatea cipriotă turcă

Exemplu de mod de citire a datelor : 62% din totalul românilor intervievați și care au consum redus de media declară că s-ar simți mai în siguranță cu România integrată în UE.

O comparație între sensul social al integrării pentru români și pentru cetățenii din alte țări candidate sau în curs de aderare relevă diferențe între ierarhiile implicite derivate din declarațiile subiecților de sondaj. Interesul pentru siguranța națională este tematică de rang doi în celelalte țări candidate spre deosebire de România unde apare în prim plan.

Este majoritară, de aproape 60%, ponderea celor care susțin că nu înțeleg cum funcționează Uniunea, atât la nivelul României cât și al altor țări candidate.

Îngrijorări

Pentru români și bulgari primele trei îngrijorări asociate cu UE sunt aceleași și se referă la (

Tabelul 6):

- Dificultăți pentru agricultori după aderare,
- Nivelul ridicat al taxelor pe care țara va trebui să le achite și
- Sporirea consumului de droguri.

Pentru cetățenii Uniunii, fie că locuiesc în NSM sau în UE15, ierarhia este diferită. În UE15 principala temă de îngrijorare vizează posibila migrare a locurilor de muncă în direcția țărilor cu salarii mai mici. Pentru persoanele din NSM în prim plan se află îngrijorarea față de sporirea consumului de droguri.

Îngrijorările culturale ale românilor sunt nu numai de minimă intensitate în serie dar și comparativ cu cele manifeste în NSM, UE15 sau în apropiata Bulgaria. Numai 20% dintre intervievații din România se tem de pierderea identității culturale prin integrare în UE, comparativ cu aproximativ 30-40% în UE sau în Bulgaria.

Oricum, pe ansamblu, intensitatea temerilor pe care le au românii în legătură cu UE este de nivel inferior celor manifestate în UE sau în Bulgaria.

Tabelul 6. Temeri legate de consecințele aderării la UE, EB63.4

“În prezent, dumneavoastră personal vă temeți sau nu de/că..... În UE	România	Bulgaria	NSM	UE15
dificultăți sporite pentru agricultori	55	54	58	62
țara va plăti mai multe taxe	50	50	59	62
droguri	47	49	67	59
transfer al locurilor de muncă în țări cu salarii scăzute	37	41	63	75
crize economice	36	37	42	49
sfârșitul monedei naționale	36	40	50	11
pierdere putere statele membre mai mici	33	41	43	43
pierdere beneficii sociale	25	32	39	52
reducere folosirea limbii naționale	23	38	34	37
pierderea identității culturale/naționale	20	40	31	39

În interiorul României, tablourile îngrijorării față de consecințele integrării sunt puternic diferențiate pe categorii de populație:

- Informarea are efecte contradictorii: un consum sporit de media, indiferent de domeniul la care se referă, are darul de a reduce îngrijorările. În schimb, o mai bună informare referitoare la modul în care funcționează instituțiile UE contribuie la accentuarea îngrijorărilor (Tabelul 7). Altfel spus, informația nespecifică transmisă prin canalele media pare să aibă un efect liniștitor, în schimb cea aplicată, specializată îi face pe români să devină mai prudenți, mai critici în legătură cu UE.
- Orășenii sunt mai îngrijorați decât sătenii, cu excepția problemelor agricole care produc aceeași îngrijorare la nivelul populației din ambele medii rezidențiale;
- Câteva teme par să nu aibă relevanță diferențiată pe categorii sociale. Este cazul celor legate de folosirea limbii naționale, puterea statelor mici în cadrul Uniunii și moneda națională.
- Teama de pierdere a identității naționale este considerabil mai mare la cei care cunosc decât la cei care nu cunosc instituțiile europene.

Tabelul 7. Temeri legate de aderare pe categorii de populație, România EB63.4

“În prezent, dumneavoastră personal vă temeți sau nu de/că..... În UE	Mediu rezidențial		Nivelul consumului media			Informare asupra instituțiilor UE		
	rural	urban	redus	mediu	mare	redușă	medie	mare
dificultăți sporite pentru agricultori	56	54	57	51	57	49	56	60
țara va plăti mai multe taxe	46	54	55	48	46	45	54	51
droguri	43	49	52	47	40	43	50	47
sfârșitul monedei naționale	33	39	36	38	35	32	39	37
crize economice	31	41	40	36	33	29	39	41
pierdere putere statele membre mai mici	30	34	34	31	32	30	34	34
transfer de locuri de muncă în țări cu salarii scăzute	29	42	36	39	37	28	36	44
pierdere beneficii sociale	23	27	25	27	24	18	25	31
reducere folosirea limbii naționale	21	25	26	22	20	20	24	24
pierderea identității culturale/naționale	17	22	20	20	20	16	18	23

Exemplu de mod de citire a datelor : 23% din totalul persoanelor care înregistrează un consum mediatic mare manifestă îngrijorări cu conținut identitar.

În mai puțin de un an de zile, între penultimul și ultimul eurobarometru, ierarhia îngrijorărilor europene ale românilor s-a modificat considerabil :

- Teama față de complicațiile din agricultură a sporit cu 14 puncte procentuale trecând pe primul loc și înlocuind în această poziție teama față de taxe de plătit la Uniune;
- Cu cel puțin șase puncte procentuale sporesc și îngrijorările referitoare la crizele economice pe care le poate aduce integrarea în UE sau la pierderea beneficiilor sociale.

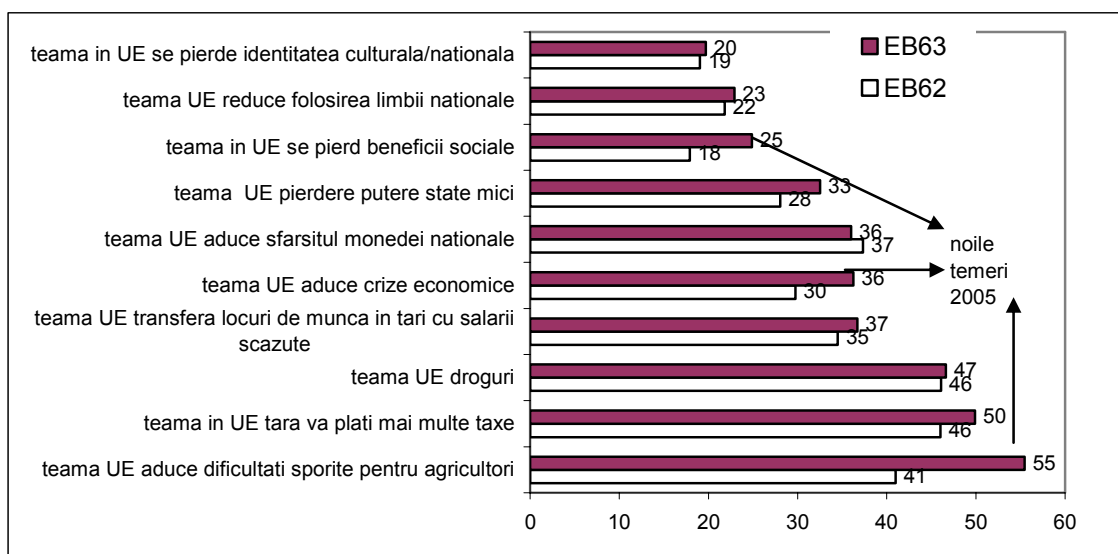

Figura 9. Inerție și schimbare în ierarhia temerilor integrării, România EB62, EB63.4

„Ei” despre „noi”

Votul pe țări

În favoarea integrării României în UE se pronunțau 45% dintre persoanele interviewate în țările Uniunii în perioada mai-iunie 2005. Susținerea pentru aderarea României era mult mai mare din partea cetățenilor din NSM (58%) față de susținerea venită din partea UE15 (43%). Scorurile de susținere erau mai mari pentru țări precum Norvegia, Bulgaria și Croația dar mai mici pentru altele, precum Turcia sau Serbia-Muntelegru (Tabelul 8).

Voturile pe care le dau românii în favoarea integrării altor țări sunt, în genere, mai multe decât cele acordate de cetățenii din NSM, UE15 sau din Bulgaria.

Tabelul 8. „Sunteți în favoarea sau împotriva integrării în viitor în Uniunea Europeană?” (%)

	Răspunsuri ale intervievaților din				
	România	Bulgaria	NSM	UE15	UE25
Favorabil integrării României în UE	86	77	58	43	45
Favorabil integrării Bulgariei în UE	80	85	70	46	50
Favorabil integrării Croației în UE	72	61	72	48	52
Favorabil integrării Turciei în UE	66	45	48	32	35
Favorabil integrării Serbiei și Muntenegrului în UE	69	60	54	38	40
Favorabil integrării Norvegiei în UE	82	76	85	77	78

Exemplu de mod de citire a datelor: 43% dintre persoanele intervievate din UE15 erau, la momentul sondajului, în favoarea integrării României în Uniune.

Voturile favorabile integrării României în UE (Figura 10) au o variație foarte mare la nivel de țară:

- ponderi maxime, de aproape două treimi, se înregistrează în țări apropiate, precum Grecia, Republica Cipru sau Slovenia dar și în țări depărtate precum Suedia;
- un consistent pluton de susținere, cu valori între 50-60% este format majoritar din NSM – Polonia, Slovacia, Ungaria, Lituania, Letonia, Estonia și Malta. Aceluiași grup i se atașează, din UE15, și Danemarca;
- majoritatea țărilor din UE15 se află cu valori de susținere pentru integrarea României la niveluri de 48-50%;
- Austria și Germania aduc cea mai redusă susținere, între 15-30% .

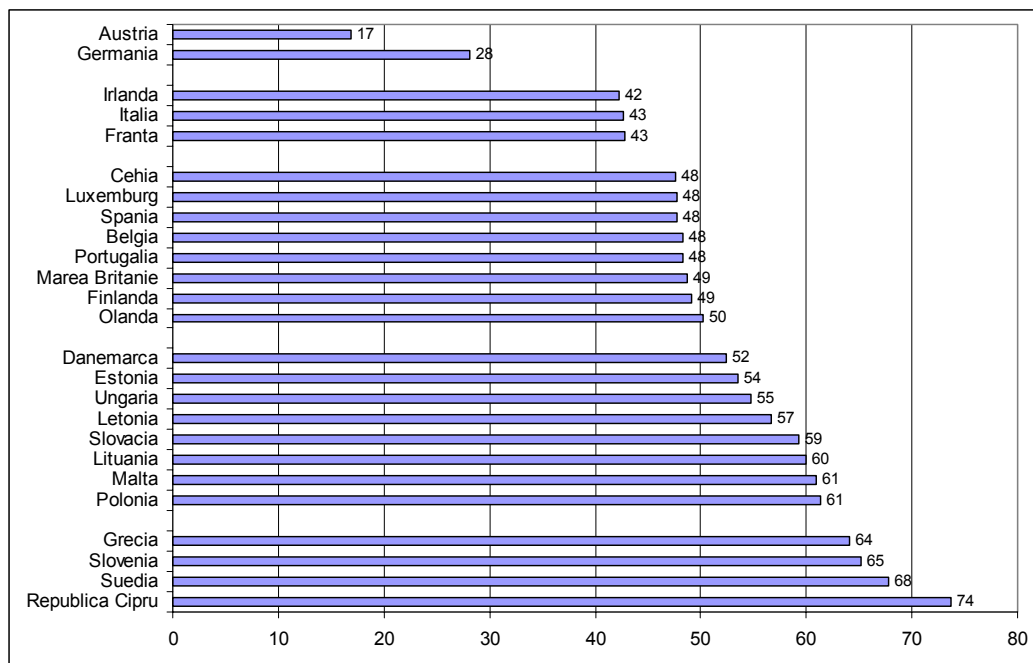

Figura 10. Ponderea persoanelor favorabile integrării României în UE, pe țări, EB63.4

Votul pe segmente sociale

Diferitele segmente sociale din spațiul european văd diferit integrarea unor noi membri, a României în speță. Sunt favorabili integrării României în UE (Tabelul 9), în mai mare măsură:

- Cei cu nivel de educație sporit față de cei cu nivel redus de studii,
- Orășenii față de săteni,
- Cei înstăriți față de cei săraci,
- Bărbații comparativ cu femeile,
- Cei care știu față de cei care nu știu limbi străine,
- Cei informați despre instituțiile europene comparativ cu cei slab informați.

Controlul personal al unor resurse sporite de capital material, uman și social sporește toleranța la integrarea unor noi membri în UE.

Tabelul 9. Susținători ai integrării României în UE, din UE, pe categorii sociodemografice, EB63.4

	Susținători din NSM	Susținători din UE15	Susținători din UE25
Tineri 15-34 ani	57	46	48
Maturi 34-54 ani	60	45	47
Vârstnici 55+ ani	59	37	40
Educație elementară	54	33	35
Educație medie	57	41	45
Educație superioară	62	52	53
Alta sit.educatională (la școală, fără școală, NR)	60	49	51
săteni	55	39	42
orășeni	60	45	47
Informare UE redusă	44	32	34
Informare UE medie	55	39	41
Informare UE sporită	62	49	51
stare materială sub medie	54	34	39
stare materială peste medie	61	45	47
Nu știe limbi străine	57	40	43
Știe limbi străine	60	48	50
femei	55	39	42
bărbați	62	46	49
catolici	59	38	43
protestanți	64	38	39
creștini ortodocși	67	64	64
altă religie	52	5	5

Provocări locale și răspunsuri UE

Care sunt problemele țării acum ?

„Care credeți că sunt cele mai importante probleme cu care se confruntă România în prezent ?”. La sondajul EB din mai 2005 românii răspundeau prin indicarea a patru categorii de probleme în primul rând: economia și prețurile, infracționalitatea și starea de sănătate (Tabelul 10). Rezultă că tematica social economică și cea strict socială (infracționalitate și stare de sănătate) figurează în prim planul agendei sociale românești¹³. În octombrie 2004, (EB62) în seria primelor patru probleme rezultate din sondaj, șomajul ocupa locul al patrulea. În aproximativ jumătate de an, îngrijirea sănătății a înregistrat un „salt” de aproximativ 10 puncte procentuale devansând ușor șomajul (Tabelul 10). Infracționalitatea și prețurile, deși se mențin în seria primelor patru, pierd mult în pondere între octombrie 2004 și mai 2005.

Tabelul 10. Percepția celor mai importante probleme cu care se confruntă țara (%)

Probleme	România		NSM		UE15	
	EB62	EB63.4	EB62	EB63.4	EB62	EB63.4
economia Q263	38	46	29	26	27	27
infracționalitatea Q261	32	28	30	27	23	22
prețurile Q264	36	26	19	15	15	16
îngrijirea sănătății Q2611	15	25	24	29	15	14
șomajul Q266	24	23	62	63	43	48
pensiile Q2613	16	14	9	10	13	11
impozitarea Q265	6	7	5	6	7	7
locuințele Q269	6	6	3	4	4	5
terorismul Q267	4	4	5	3	18	12
sistemul educațional Q2612	5	4	3	3	7	8
altceva Q2615	6	3	1	2	1	1
imigrarea Q2610	3	2	2	3	15	16
mediul înconjurător Q2614	2	2	1	2	3	4
transportul public Q262	1	1	1	3	2	2
apărarea , afaceri externe Q268	0	1	1	1	2	2

În țările UE problemele legate de șomaj, terorism și imigrare sunt invocate mult mai mult decât în România.

Percepția problemelor sociale ale țării este puternic diferențiată în România (Tabelul 11):

- Șomajul este resimțit ca problemă în special de către tinerii cu nivel mediu de studii;
- Prețurile sunt menționate ca problemă mai mult de către femeile din urban, de peste 35 de ani, cu nivel elementar de educație;
- Îngrijirea sănătății este menționată ca temă importantă mai mult de către populația urbană cu nivel superior de educație, în vârstă de peste 35 ani;
- Infracționalitatea este resimțită ca problemă majoră a țării în special de către tinerii din urban cu stare materială bună.

Tabelul 11. Opinia despre principalele probleme ale României pe categorii de populație

		Ponderea persoanelor care consideră ca cele mai importante probleme sunt:				
		economia	Infraționa- litatea	șomajul	prețurile	îngrijirea sănătății
Vârsta	15-34 ani	51	34	28	24	22
	35-54 ani	50	26	21	28	29
	55+ ani	36	23	20	27	26
educație	elementară	39	17	18	31	27
	medie	45	30	27	26	22
	superioară	48	27	20	25	32
stare materială	sub medie	43	26	21	27	26
	peste medie	50	30	27	25	25
gen	femei	44	25	24	30	28
	bărbați	49	31	23	22	23
mediu rezidențial	rural	49	24	24	24	22
	urban	44	31	23	27	29
știe limbi străine bine sau foarte bine	nu	45	24	22	28	26
	da	48	38	26	22	25

Exemplu de mod de citire a datelor: 34% dintre tinerii de 15-34 ani consideră ca infraționalitatea este principala problemă a României în prezent.

Cum răspunde Uniunea?

Românii sunt în bună măsură în acord cu membrii UE în a aprecia principale domenii în care UE joacă un rol pozitiv – apărarea, lupta împotriva terorismului și protecția mediului (Tabelul 12).

Tabelul 12. Domenii pentru care populația consideră că UE joacă un rol pozitiv (%)

	România	NSM	UE15
apărare și relații externe Q278	67	57	50
terorism Q277	65	54	56
mediu Q2714	60	64	49
situație economică a țării Q273	58	49	36
infraționalitate Q271	58	45	41
îngrijirea sănătății Q2711	48	22	22
educație Q2712	46	43	29
imigrare Q2710	45	30	27
șomaj Q276	38	37	22
transport public Q272	33	37	27
pensii Q2713	32	17	14
prețuri Q274	29	17	21
taxe Q275	26	16	17
locuințe Q279	25	20	15

Exemplu de mod de citire a datelor: 15% dintre persoanele intervievate în țările UE15 apreciază că Uniunea joacă un rol pozitiv în rezolvarea problemelor locuințelor.

Cu puține excepții, românii sunt mai generoși decât persoanele din Uniune în a aprecia contribuția pozitivă a acesteia la rezolvarea problemelor la nivel național.

Este probabil că o bună parte din evaluările pozitive sau negative asupra UE se structurează pe o schemă de tipul „provocare-răspuns”, provocarea fiind dată de problema percepută de persoana în cauză ca fiind importantă la nivel național iar răspunsul de evaluarea aceleiași persoane referitoare la rolul UE în rezolvarea problemelor din categoria respectivă.

În cazul României, spre exemplu

- Din totalul persoanelor intervievate, 38% susțin că UE are un rol pozitiv în reducerea șomajului românesc iar 19% atribuie un rol negativ Uniunii din același punct de vedere.
- Din totalul persoanelor care consideră că șomajul este problema esențială a țării, 45% apreciază că UE joacă un rol pozitiv în reducerea acestuia în România. În schimb, din totalul celor care nu văd în șomaj o problemă majoră a țării, numai 35% atribuie UE un rol pozitiv în reducerea șomajului românesc.

Altfel spus, evaluatorii calificați, cei care semnalează problema ca fiind reală pentru cazul României, sunt în același timp cei care acordă UE în mai mare măsură un rol pozitiv sub aspectul contribuției pe care o are la reducerea șomajului. Opinii similare de evaluare puternic pozitivă a rolului UE în reducerea șomajului se mai înregistrează și în Bulgaria, Polonia, Slovacia, Estonia, Letonia și în Turcia.

În special în EU15, în țări precum Franța, Germania, Marea Britanie, Austria, Belgia etc. se consideră majoritar că UE are un rol preponderent negativ în problematica șomajului. Peste 50% dintre francezi, spre exemplu, apreciază ca UE are un rol negativ în lupta împotriva șomajului.

Există, însă, și un număr considerabil de țări europene în care nu este structurată opinia asupra rolului pozitiv sau negativ al UE în reducerea șomajului.

În mai 2005 românii aveau cam aceleași dorințe în raport cu UE ca și în octombrie 2004 (Figura 11) – să reducă sărăcia în țară, să asigure securitatea în Europa, să lupte împotriva șomajului și a drogurilor.

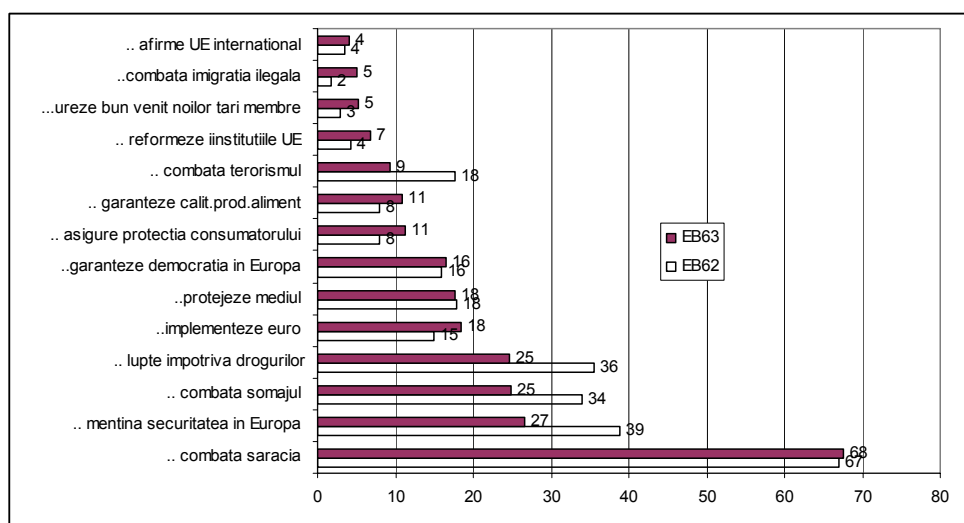

Figura 11. În viziunea românilor, „Uniunea Europeană ar trebui să...”

Cum trăim?**...nemulțumiți, dar optimiști**

Mai puțin de jumătate dintre români se declară satisfăcuți de viața lor actuală (Tabelul 13). Reducerea cu patru puncte procentuale a celor satisfăcuți de viața pe care o duc, în intervalul dintre EB62 și EB63.4, nu este una statistic semnificativă. Semnificativ este însă nivelul mult mai scăzut al satisfacției românilor față de cetățenii din UE. În UE15 ponderea celor mulțumiți este cu 40 de puncte procentuale mai mare decât în România. În NSM ponderea mulțumiților este mai mare decât în România cu peste 20 puncte procentuale.

La modul relativ însă, acum față de cum era viața cu cinci ani înainte, trăim cam la fel de bine ca și populația din UE. Iar dacă relativizarea se face nu în raport cu trecutul ci cu viitorul – „În următorii cinci ani vă așteptați ca situația dumneavoastră personală să se îmbunătățească.” – atunci ne situăm într-o poziție mai bună decât locuitorul mediu al UE. Peste 50% dintre români cred că peste cinci ani vor trăi mai bine, față de numai 42% cât este ponderea corespunzătoare în UE. Altfel spus, suntem nemulțumiți de cum trăim dar optimiști sau, oricum, mai optimiști decât mulți alți europeni.

Tabelul 13. Satisfacție față de viață și optimism (%)

	România		NSM		UE15	
	EB62	EB63.4	EB62	EB63.4	EB62	EB63.4
Satisfăcut de viață în general QA3 ¹⁴	48	44	68	68	84	83
Trăiește mai bine decât cu cinci ani înainte QA5	42	36	30	32	40	38
Speră să trăiască mai bine peste cinci ani QA6	64	56	38	42	42	42

Exemplu de mod de citire a datelor: 42% dintre intervievații din UE15 se așteptau să trăiască mai bine peste cinci ani conform răspunsurilor date în EB63.4

Optimismul ca indicator esențial pentru potențialul de dinamism social este puternic diferențiat în spațiul societății românești (Tabelul 14):

- optimismul este maxim la tinerii bogați în resurse de capital material și uman (situație concordantă cu cea din UE);
- lipsa de speranță este specifică vârstnicilor cu școală puțină și situație materială proastă (situație concordantă cu cea din UE);
- polarizarea capitalului de speranță este maximă în segmentul populației vârstnice: persoanele din această categorie cu pregătire superioară și stare materială bună au un scor de optimism de 60% față de numai 35% pentru vârstnicii tot cu pregătire superioară dar cu stare materială proastă. Rezultă că vârsta în sine nu este o „tiranie” care dictează mecanic stările de spirit, ci numai vârsta asociată cu lipsă de resurse.
- o astfel de polarizare a speranței în interiorul populației vârstnice nu există în cadrul UE15. Aici vârstnicii cu pregătire superioară și condiții materiale peste medie au același indice de optimism ca și cei cu pregătire superioară dar condiții materiale sub medie. Același gen de polarizare este prezent însă și în cadrul populației din NSM. Rezultă că și pe linie de capital subiectiv, de optimism, România are o situație mai asemănătoare cu cea din NSM decât cu cea din UE15.

Tabelul 14. Ponderea persoanelor optimiste în legătură cu situația materială proprie pe categorii sociodemografice, România EB63.4

Nivel de educație	Stare materială	Vârsta			Total
		15-34 ani	35-54 ani	55+ ani	
elementară	sub medie	62	35	31	35
	peste medie	*	*	37	38
medie	sub medie	64	49	40	50
	peste medie	62	59	73	61
superioară	sub medie	67	54	35	47
	peste medie	77	65	60	68
altele (încă la școală etc.)	sub medie	68	*	*	61
	peste medie	84	*	*	85
		71	55	38	56

* procent instabil, neprezentat în tabel datorită numărului redus de cazuri. Exemplu de mod de citire a datelor: 77% dintre tinerii cu pregătire superioară și stare materială peste medie sunt optimiști.

Românii sunt mai optimiști decât membrii UE, nu numai în legătură cu situația personală, dar și referitor la situația economică a țării (Tabelul 15). Este un profil psihologic specific, cu optimismul societal mai accentuat decât pesimismul. Contrastează clar cu situații precum cele din NSM sau din Bulgaria în care pesimismul societal este dominant. Suntem, de asemenea, departe de profilul din UE15, unde ponderea celor pesimiști este egală cu cea a persoanelor care consideră că economia națională va merge la fel în viitor.

Tabelul 15. Așteptări referitoare la situația economică a țării pentru următoarele 12 luni, România EB63.4

Situația economică a țării peste un an QA42	România	Bulgaria	NSM	UE15
mai bună	33	17	22	18
la fel	30	49	38	38
mai proastă	25	20	32	38
NR	13	14	7	6
	100	100	100	100

Exemplu de mod de citire a datelor: 18% dintre cetățenii UE15 consideră că vor trăi mai bine peste un an.

....cu puține vacanțe adevărate

Suntem, ca români în contextul dat de EB63.4, nu numai nemulțumiți dar optimiști, ci și relativ săraci în vacanțe adevărate (Tabelul 16). “Adevărat” prin raportare la UE15 ar putea să însemne “în afara localității și de cel puțin două săptămâni”. Ponderea românilor care de obicei petrec vacanțe adevărate în sensul anterior menționat este de numai 24%, mai puțin decât în Bulgaria sau NSM (unde sunt valori de peste o treime) și extrem de puțin pe standardele UE15 (cu 60% persoane care petrec cel puțin două săptămâni de concediu în afara localității de rezidență).

Tabelul 16. Săptămâni pe an petrecute în concediu. România, Bulgaria și UE, EB63.4 (%)

săptămâni pe an plecat din localitate în concediu	România	Bulgaria	NSM	UE15
Niciodată	47	41	40	20
sub o săptămână	11	6	9	7
o săptămână	13	7	13	13
două săptămâni	12	12	17	25
trei săptămâni	5	8	8	15
o lună sau mai mult	7	17	10	20
NR	5	8	2	1
Total	100	100	100	100

La nivelul României timpul de concedii „adevărate”, segmentările pe medii rezidențiale și pe categorii de vârstă sunt foarte puternice, cu linii de diviziune ca între adevărate universuri sau „lumi” sociale (Tabelul 17):

- cei mai „bogați” în concedii „adevărate” sunt tinerii din urban;
- decalajul între tineretul urban și cel rural este considerabil, cu 47% concedii „adevărate” pentru tinerii din urban față de numai 19% pentru cei din rural. Decalajul este mai mic în NSM cu 58% concedii de cel puțin două săptămâni la tinerii din urban și cu 34% pentru cei din rural. În spațiul UE15 ponderea tinerilor din orașe care ajung să aibă concedii de cel puțin două săptămâni este de 67% față de 57%, ponderea corespunzătoare pentru tinerii din rural.
- Aproape două treimi din vârstnicii orașelor României nu își pot permite concedii în afara localității. Procentele corespunzătoare sunt de 50% pentru Bulgaria, 55% în NSM și de numai 30% în UE15

Tabelul 17. Săptămâni pe an petrecute în concediu. România pe „lumi sociale”¹⁵ de vârstă și mediu rezidențial, EB63.4

săptămâni pe an plecat din localitate în concediu	“Lumi sociale”						
	Rural			Urban			total
	15-34 ani	35-54 ani	55+ ani	15-34 ani	35-54 ani	55+ ani	
niciodată	43	68	82	15	26	65	47
sub o săptămână	14	6	5	16	17	6	11
o săptămână	16	12	3	16	20	7	13
două săptămâni	12	8	1	22	18	5	12
cel puțin trei săptămâni	7	5	4	25	13	10	12
NR	8	1	4	6	6	7	5
	100	100	100	100	100	100	100

Despre valori

.... prin vocabular instituțional

„Culoarea” pe care oamenii o dau cuvintelor, încărcătura afectivă pe care le-o atașează spun foarte mult despre valorile pe care le susțin, despre ceea ce ei cred că este important. Întreprind în continuare o explorare a valorilor pe care le susțin românii din perspectiva unui set de zece cuvinte cheie, amplu vehiculate în vocabularul European, semnificative pentru

lumea instituțională a UE. Ulterior voi trece la descifrarea valorilor pe care le au românii prin raportare la instituțiile în care au încredere, la evaluările lor referitoare la democrație dar și prin inspectarea sumară a modului în care ei discută politică.

Aproape trei sferturi dintre români au declarat că au sentimente sau gânduri pozitive în legătură cu „securitate socială”, „comerț liber” și „competitivitate”. Altfel spus, o majoritate covârșitoare consideră că este bine ca oamenii să dispună de pensii, asigurări de sănătate, ajutoare de șomaj etc., dar și ca economia să funcționeze pe regulile pieței libere, ale concurenței și competitivității. La extrema negativă a scalei sunt cuvintele „monopol” și „globalizare”.

Cuvintele de maximă atracție și cele de maximă respingere sunt cam aceleași și în spațiul UE, fie că este vorba de NSM sau de UE15 (Figura 12). Dacă ar fi să judecăm valorile din perspectiva ierarhiei cuvintelor cu ecou pozitiv în mintea oamenilor atunci am avea temei să susținem că profilul valoric al românilor este mai apropiat de cel al cetățenilor din UE15 decât de cel al cetățenilor din NSM¹⁶. Profilul orientărilor valoric-lingvistice ale românilor se aseamănă foarte mult cu cel al irlandezilor din cadrul UE15 și cu cel al slovenilor în seria NSM.

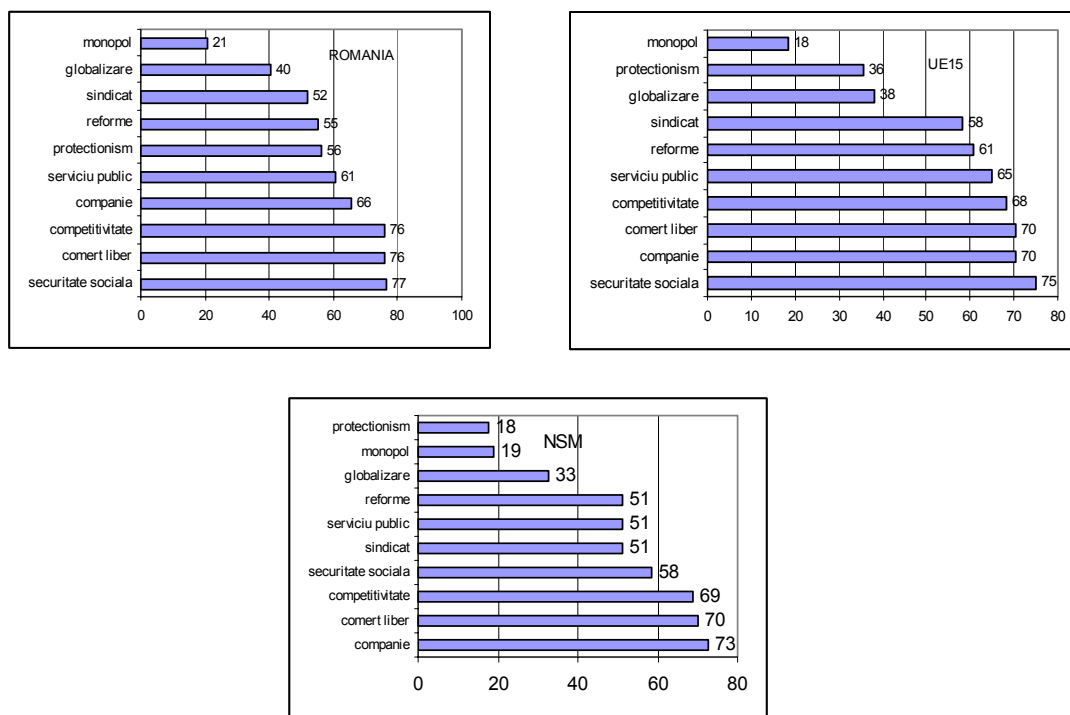

Figura 12. Ponderea persoanelor care acordă semnificație pozitivă unor termeni cheie. România, UE15, NSM – EB63.4

Exemplu de mod de citire: 77% dintre românii intervievați acordă o semnificație pozitivă (foarte pozitivă sau oarecum pozitivă) pentru „securitate socială”.

Desigur, sunt și diferențe:

- Românii susțin mai mult decât majoritatea cetățenilor din UE semnificația pozitivă a protecționismului;

- Orientarea economică este mai accentuată în UE decât în România așa cum rezultă din raportul între cei care acordă semnificație pozitivă termenului de companie (66% în România, 70% în UE15 și 73% în NSM);
- Orientarea pro-reformă este mai accentuată în gândirea occidentală decât în cea estică a NSM și a românilor;
- Ideologiile sociale difuze ale comerțului liber sunt puternic susținute și de români și de cetățenii UE dar cu mai mare intensitate de către români (compensatoriu, probabil, prin raportare la vechiul model al economiei centralizate).

Desigur, datele anterior menționate nu vorbesc despre ceea ce fac oamenii și nici măcar despre ceea ce ei cred efectiv ci despre ideologiile pe care le afirmă în interacțiunile publice sau semipublice. La rândul său, discursul ideologic este puternic influențat de mediul rezidențial și de consumul mediatic. Oamenii gândesc dar mai ales vorbesc foarte mult în funcție de ceea ce văd, aud și citesc fie din surse media fie din spațiul imediat de viață. Ponderea românilor care acordă sensuri pozitive termenului de competitivitate sporește de la 59% pentru sătenii cu nivel redus de consum mediatic la peste 80% pentru cei care locuiesc la oraș și au un consum media de nivel intermediar sau sporit (Tabelul 1).

Tabelul 18. Ponderea celor care dau semnificații pozitive unor termeni instituționali cheie, pe medii rezidențiale și pe nivel de consum mediatic, România EB63.4

Evaluează pozitiv termenii de	Locuiește în rural			Locuiește în urban		
	cons. media redus	cons. media intermediar	cons. media. sporit	cons. media redus	cons. media intermediar	cons. media. sporit
competitivitate	59	67	76	78	89	88
comerț liber	65	68	80	76	85	87
securitate socială	60	68	79	81	89	86
companie	50	55	72	70	79	74
serviciu public	48	57	73	54	68	73
reformă	46	51	71	47	55	66
sindicat	44	52	73	40	52	60
protecționism	41	53	66	61	70	53
globalizare	25	37	54	34	49	50
monopol	13	23	37	16	24	21

Exemplu de mod de citire: numai 21% dintre orășenii care au un consum mediatic sporit acordă semnificații pozitive termenului de monopol.

Orientările valorice pe care le au oamenii contribuie efectiv la cristalizarea unei imagini negative sau pozitive despre UE. Imaginea despre UE are încărcătură valorică maximă în cazul persoanelor din UE15. Imaginea pozitivă despre Uniune este asociată cu gândirea pozitivă referitoare la *companie*, *comerț liber*, *competitivitate*, *securitate socială*, *globalizare*, *serviciu public*, *sindicat* și *reformă* (Tabelul 19). În cazul românilor semnificația valorică a Uniunii este mult mai săracă. Cei care au o imagine pozitivă despre Uniune dau sens pozitiv *globalizării* și *companiei* dar refuza *monopolul*. Gândirea cetățenilor din NSM despre UE este cu încărcătură valorică ceva mai accentuată decât a romanilor dar mai săracă în comparație cu cea a cetățenilor din UE15.

Tabelul 19. Asocierea între sensul dat cuvintelor și imaginea pozitivă asupra UE¹⁷

Evaluare pozitivă despre...	...se asociază pozitiv (+) sau negativ (-) cu imaginea pozitivă asupra UE în cazul		
	românilor	cetățenilor din NSM	Cetățenilor din UE15
companie	+	+	+
monopol	-		
competitivitate		+	
securitate socială			+
comerț liber		+	+
protecționism			
globalizare	+	+	+
serviciu public			+
sindicat		-	+
reformă		+	+
UE prosperitate	+	+	+
UE democrație	+	+	+

Exemplu de mod de interpretare: românii care atribuie un sens pozitiv noțiunii de companie tind să aibă și o imagine pozitivă despre UE. În schimb, cei care dau sens pozitiv “monopolului” tind să aibă o părere negativă despre UE.

În toate cele trei tipuri de situații la care face referire analiza de mai sus - România, NSM, UE15 - cel mai mare impact asupra imaginii pozitive asociată cu UE o are speranța de prosperitate legată de această organizație regională. Speranța de prosperitate contribuie la cristalizarea unei imagini pozitive asupra UE în mai mare măsură la români decât la membrii UE¹⁸.

Modul dominant de gândire asupra UE, pentru români și pentru membrii UE, este în termeni de prosperitate și de democrație ca rezultate ale funcționării mecanismului complex care este Uniunea. Este specific însă cetățenilor din Uniune să se gândească la această organizație și să îi dea note bune sau proaste și prin raportare la modul în care funcționează instituțiile ei în sectoare specifice pentru performanța economică (competitivitate, comerț liber, monopol, companii etc.) sau socială (sindicat, protecție socială, securitate socială) sau pentru continua reformare a sistemului socioeconomic. Este clar că integrarea în Uniune înseamnă și învățarea acestui vocabular instituțional care permite înțelegerea și evaluarea structurilor normative care dau consistență UE.

Ierarhiile de valoare “citite” pentru populația românească pornind de la sensul pozitiv sau negativ pe care îl acordă unor termeni instituționali sunt relativ instabile. Un număr mare de români nu răspund la întrebările respective fie pentru că nu au o opinie formată fie pentru că nu cunosc bine sensul cuvântului (Tabelul 20). 34% dintre persoanele intervievate în România, spre exemplu, nu răspund la întrebarea referitoare la globalizare. Pentru Bulgaria procentul corespunzător este de 39% , pentru Irlanda de 24% iar în țările UE15 are o valoare medie de 16%.

Tabelul 20. Ponderea persoanelor care nu știu sau refuză să răspundă la întrebările despre sensul pozitiv sau negativ al unor termeni instituționali

Termenul la care se referă întrebarea (QA36)	Respondenți din				
	România	Bulgaria	NSM	Irlanda	UE15
globalizare	34	39	22	24	16
monopol	29	20	12	17	13
protecționism	28	51	21	25	22
companie	26	10	10	16	10
serviciu public	25	16	6	12	6
sindicat	25	17	13	12	10
reforme	23	23	9	23	12
competitivitate	20	14	8	12	9
securitate socială	17	9	7	11	5
comerț liber	16	12	7	12	11

... prin încredere în instituții

În sondajul EB63.4 România se menține, ca și în toamna anului 2004, în fruntea plutonului de încredere în UE. E drept că a pierdut pe drumul de la toamnă 2004 la primăvară 2005 aproximativ șase puncte procentuale, de la 74% la 68%. Dar în continuare românii sunt cei mai încrezători în UE.

Mai importantă decât slaba reducere a încrederii românilor în UE este înțelegerea vitezelor diferite cu care aceasta se produce. Atât cât a fost între cele două eurobarometre, reducerea respectivă este departe de a fi uniformă pe categorii de populație (Tabelul 18):

- cea mai mare pierdere de încredere s-a înregistrat la nivelul populației cu nivel redus de educație, indiferent că locuiește în rural sau în urban;
- pierderea de încredere față de UE în grupa populației cu nivel mediu de instruire din rural a fost relativ redusă; pentru aceeași categorie educațională însă, la nivel de mediu urban, reducerea încrederii în UE a fost foarte mare, de 16 puncte procentuale.
- sigurul segment de populație pentru care s-a înregistrat un gen de contra-tendență, în sensul de sporire a încrederii față de UE, este cel al populației urbane cu nivel superior de educație.

Această diferențiere a dinamicii de încredere în funcție de educație argumentează încă o dată că resursele sau capitalul uman joacă un rol esențial în modul de raportare a românilor la UE.

În fine, dacă interogăm datele și mai atent vom constata că există două subcategorii de populație urbană cu nivel ridicat de educație. Este vorba de distincția dintre cei foarte bine informați asupra UE de restul orașenilor cu nivel sporit de educație. Orașenii cu școală multă și foarte bună informare asupra UE sunt cei care încep să devină critici la adresa Uniunii. La nivelul lor se înregistrează o sensibilă tendință de reducere a încrederii în UE. La nivelul lor încrederea în UE se reduce cu aproximativ 10 puncte procentuale între EB62 și EB63.4. Mai puțin accentuată dar prezentă, tendința apare și la intelectualii din rural bine informați asupra UE.

Constatările anterioare trimit la ipoteza că euroscepticii din România încep să se recruteze tot mai mult din rândul celor cu resurse reduse și, la cealaltă extremă, din categoria celor cu școală multă și care sunt bine informați asupra instituțiilor europene.

Tabelul 21. Variația încrederii românilor în UE, pe categorii rezidențiale și de educație, EB63.4, EB62

Mediul rezidențial	Nivelul de educație	Valul de sondaj		Diferență EB63-EB62
		EB62	EB63	
rural	elementară	65	56	-9
rural	medie	75	71	-4
rural	superioară	85	74	-11
rural	alte (fără școală, non-răspuns)	69	71	2
urban	elementară	67	57	-10
urban	medie	77	61	-16
urban	superioară	76	79	3
urban	alte (fără școală, non-răspuns)	77	76	-1
Total		74	68	-6

Exmplu de citire a datelor: ponderea românilor din mediul rural cu nivel de educație elementar care aveau încredere în UE s-a redus cu 9 puncte procentuale, de la 65% în 2004 (EB62) la 56% în 2005 (EB63.4).

Încrederea românilor este mare nu numai în UE ci și în raport cu ONU. La simpatia față de ONU nu ne aflăm pe primul loc în seria celor 30 de țări în care a fost făcut sondajul dar tot ocupăm locul patru în top (Figura 13).

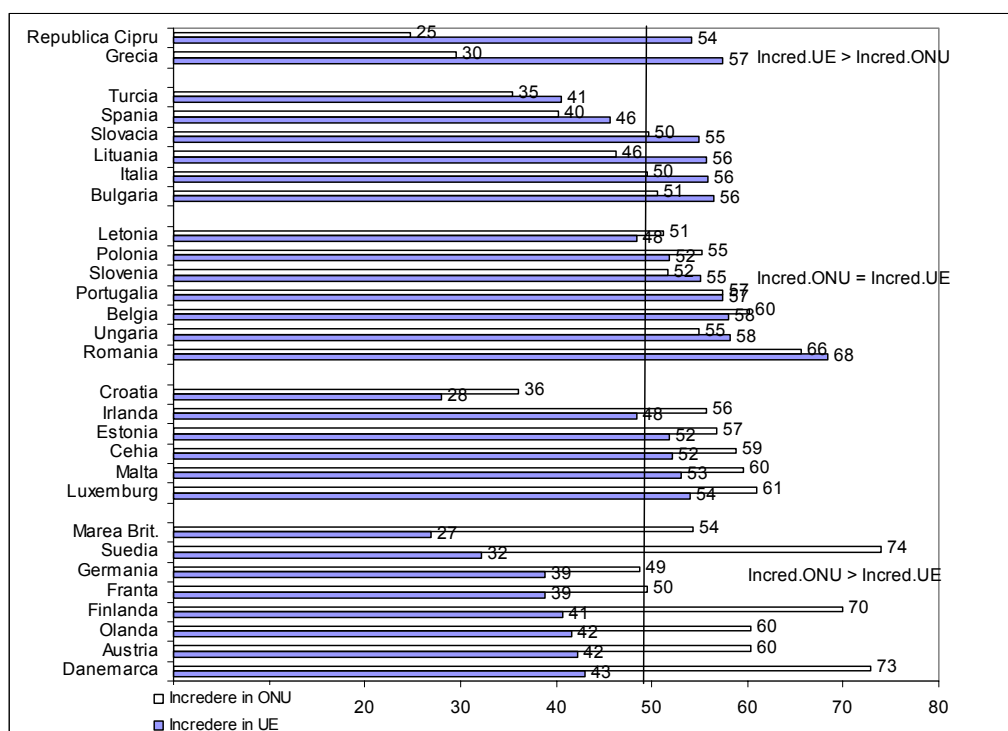

Figura 13. Ponderea persoanelor care au încredere în Uniunea Europeană (UE) și în Organizația Națiunilor Unite (ONU)

Datele furnizate de EB63.4 despre încrederea în instituții se încadrează, la nivelul României, în trendul ultimilor doi ani de zile (Tabelul 22):

- încrederea în UE este maximă față de alte tipuri de încredere;
- scorul de încredere în UE se menține în jurul unei linii medii de 70%¹⁹;

- toate cele trei tipuri de încredere considerate pentru comparație sunt lipsite de creșteri sau scăderi sistematice, fiind caracterizate mai ales de fluctuații neregulate în jurul unor medii stabile.

Tabelul 22. Încrederea în UE, în ONU și în justiția națională, România EB60-EB63.4 (%)

	Încredere în UE	Încredere în ONU	Încredere în justiția din România
CCEB* primăvara 2003.2	60		
EB60, toamna 2003	67	62	35
EB61, primăvara 2004	72	64	29
EB62, toamna 2004	74	67	26
EB63.4, primăvara 2005	68	66	35

Exemplu de mod de citire a datelor: 67% dintre persoanele intervievate în România în toamna anului 2003, în cadrul EB60, declarau că au încredere în UE. * Sondaj în țările candidate la aderarea la UE.

Prin profilul de încredere în instituții România se apropie mai mult de NSM decât de UE15 (Figura 15). Este un profil în care încrederea în instituțiile internaționale (UE și ONU) este mai mare decât încrederea în cele naționale. În cazul populației din UE15 încrederea în justiția din țara proprie tinde să o depășească pe cea în UE/ONU (Figura 14).

Țările tipice pentru profilul de încredere din NSM sunt Republica Cehă și Polonia. Reprezentativă pentru profilul UE15 este Germania de Vest. De notat că profilul de încredere al Germaniei de Est este mai apropiat de cel al Franței și al Suediei decât de cel al Germaniei de Vest (Figura 15).

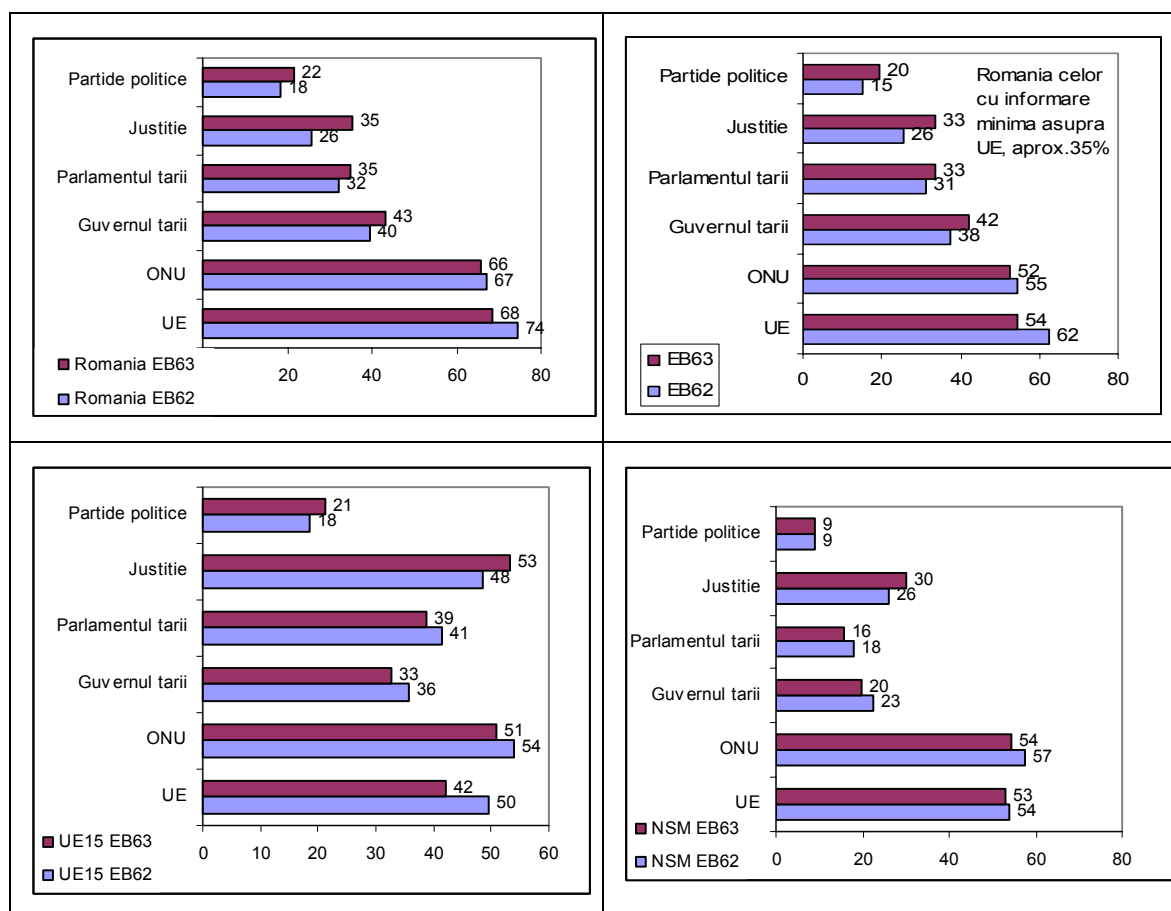

Figura 14. Profiluri de încredere pe România comparativ cu UE15 și NSM

România înregistrează o similitudine maximă sub aspectul profilului de încredere în raport cu Bulgaria. Ambele sunt caracterizate prin încredere:

- mai mare în instituțiile internaționale decât în cele naționale;
- în justiție la un nivel apropiat cu în instituțiile politice (guvern și parlament).

Cele patru mari categorii de țări identificate în funcție de profilul de încredere manifestă o considerabilă stabilitate. În mare, aceleași grupe erau identificate și pentru EB62, folosind numai indici de încredere referitori la instituții naționale²⁰. Este vorba de grupările formate majoritar din țări UE15, NSM, țările sudice (Grecia, Republica Cipru, Spania, Turcia) și din țări baltice (Estonia Letonia).

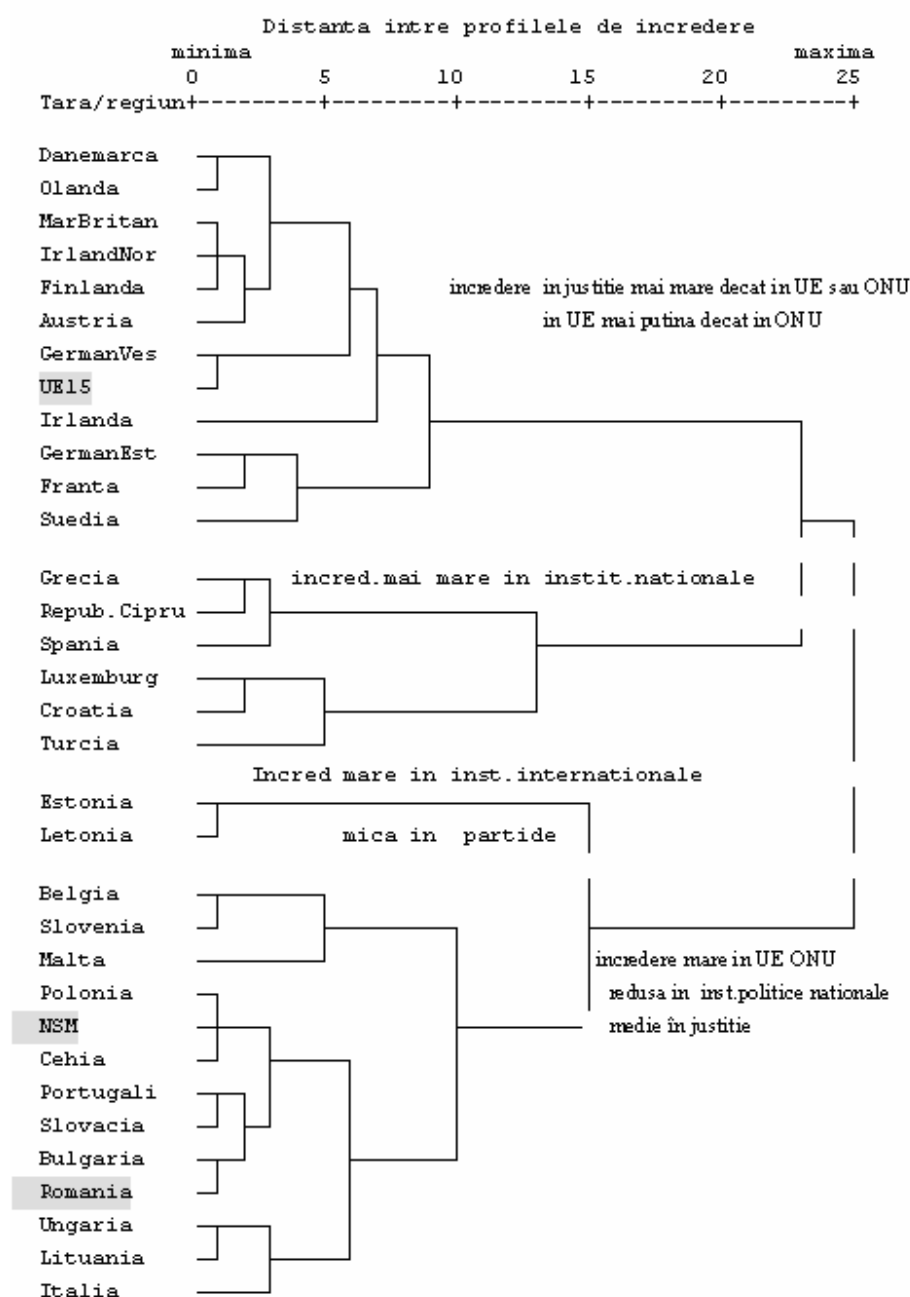

Figura 15. Similitudinea țărilor/regiunilor sub aspectul pofilelor de încredere²¹

... prin evaluarea democrației

Unde lucrează mai bine democrația, în țară sau în UE? La o întrebare de acest gen²² cei mai mulți dintre români, aproape 40% au indicat UE drept spațiu democratic prin excelență, cu afirmare a democrației mai puternic decât în țară. Categoria imediat următoare, de aproape o treime dintre cei intervievați susține că nu este democrație nici în țară nici în Uniune. Un sfert dintre români apreciază că este democrație în ambele spații. Ponderea grupului dominant, cei care consideră că numai în Uniune este democrație a crescut din toamna anului 2004 până în primăvara 2005 cu aproximativ șase procente (Figura 16).

Este acest model de percepție specific românilor în context european sau se încadrează într-o clasă mai largă? Examinarea comparativă a datelor de sondaj indică, pe dimensiunea în discuție, un înalt grad de specificitate a percepției sociale românești:

- modelul dominant, prezent în special la nivelul țărilor din UE15, este cel al opiniei că atât în UE cât și în țara proprie este democrație (în sensul de „satisfacție în legătură cu modul în care funcționează democrația”): Luxemburgul, Belgia, Danemarca și Spania sunt reprezentative pentru acest gen de atitudine;
- la nivelul unui alt grup de țări se manifestă cu pregnanță insatisfacția față de democrația din propria țară și din UE. Este tipic în acest sens cazul Croației, Bulgariei, Lituaniei, Slovaciei și al Portugaliei. Tot în această grupă se încadrează și regiuni statale precum Germania de Est.
- populația din țări precum Franța și Italia este tipică pentru atitudinea duală de susținere dar și de negare a ideii că democrația lucrează bine în ambele entități, în țara proprie și în UE.
- România este singura în care opinia dominantă susține că democrația funcționează mai bine în UE decât în propria țară.

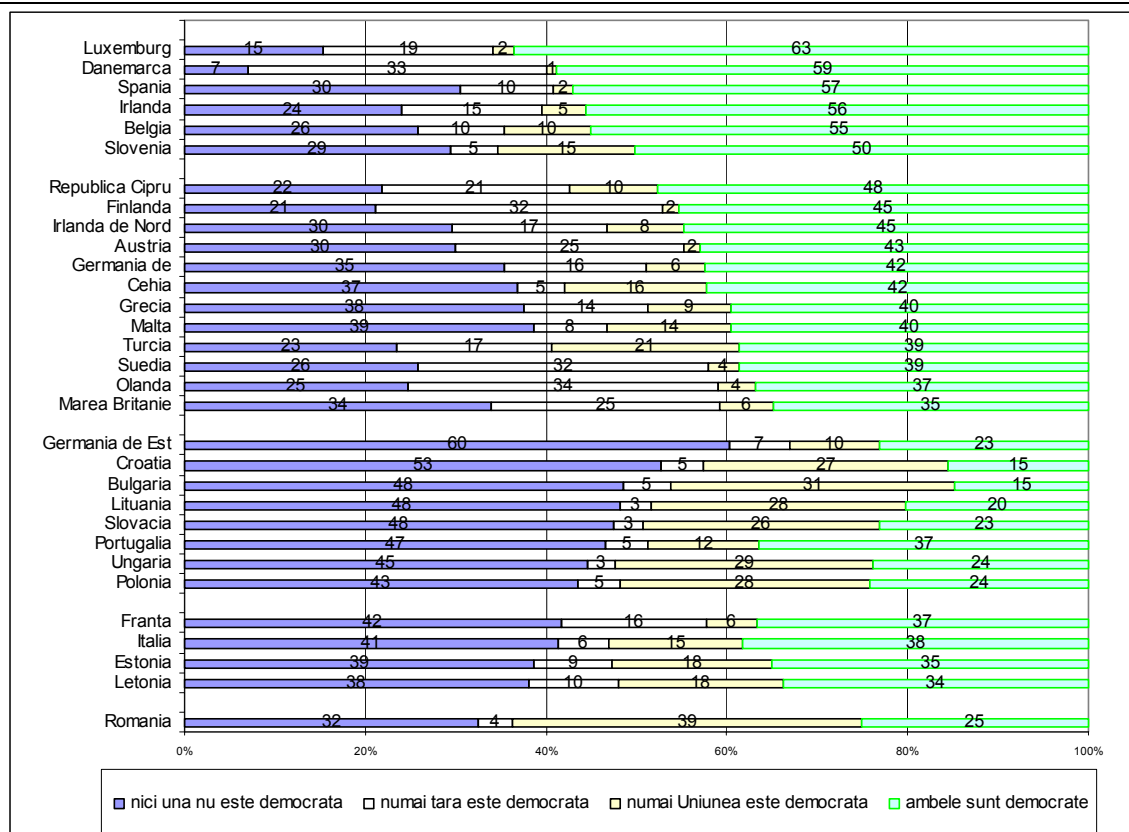

Figura 16. Evaluări ale democrației din țara proprie și din Uniunea Europeană

Opinia despre democrația românească și despre cea europeană este puternic dependentă de informațiile și resursele pe care le au oamenii:

- Modelul „numai UE este democrată” apare în special la persoanele înstărite, cu nivel superior de educație și cu nivel superior sau mediu de informare asupra instituțiilor UE;
- Modelul „nu este democrație nici aici dar nici acolo” aparține în principal vârstnicilor cu resurse reduse sub aspectul educației, stării materiale, informării asupra UE;
- Modelul „este democrație și aici și acolo” apare mai frecvent la tinerii cu nivel mediu de educație, cu informații consistente privind UE și cu stare materială bună²³.

...prin „discuții despre politică”

„A discuta politică” intră în seria a discuta „sport”, „filme”, „romane”, „afaceri” etc. Este de presupus că oamenii discută mai des ceea ce îi interesează. Pe cine interesează politica în România? Sunt românii mai interesați de politică decât alte popoare sau națiuni?²⁴ Dar pe segmente sau categorii de populație există diferențieri semnificative în interesele politice?

La întrebări de acest gen voi încerca să răspund în continuare. Desigur, există o serie de factori conjuncturali – alegeri, dezbateri sau alte evenimente politice care pot mări pe moment frecvența socială a discutării temelor politice. Când „stai de vorbă” însă cu aproximativ 30 de mii de oameni, precum în cazul fiecărui val de EB, tendințele, regularitățile esențiale, trebuie să „se vadă”.

Un sfert dintre români declară că de obicei nu discută politică. Aproape 60% afirmă că, ocazional, ajung la teme politice în discuție și numai 14% sunt împătimiți în a discuta politică. Este mult, este puțin? Este în conformitate cu ceea ce pare a fi norma europeană (Tabelul 23). Este o normă cu 55+15+30: 55% discută ocazional, 15 frecvent iar 30% deloc sau foarte rar. Cu mici variații așa par să stea lucrurile și în UE15 și în NSM și în România.

Tabelul 23. Frecvența cu care oamenii discută politică (%)

		Q2 “Când vă întâlniți cu prietenii, cât de des obișnuiți să discutați politică?”				
		frecvent	ocazional	niciodată	NR	Total
România	EB62	14	56	29	1	100
	EB63.4	16	57	25	1	100
NSM	EB62	16	56	28	0	100
	EB63.4	15	56	29	0	100
UE15	EB62	16	56	27	0	100
	EB63.4	16	55	29	0	100

Numai în România pare să fi fost o ușoară creștere a interesului pentru politică (reducerea celor care nu discută niciodată cu patru puncte procentuale de la penultimul la ultimul EB). Am spus „pare” pentru că variația poate fi datorată și fireștilor fluctuații de eșantionare, impreciziilor inerente oricărui sondaj.

Obiceiul de a discuta politică este puternic diferențiat însă pe spații socioculturale. La nivelul spațiului european supus sondajului am constatat că obiceiul de a discuta politică este mai accentuat pentru :

- bărbații de peste 34 de ani,
- cu nivel de educație mediu sau superior,
- cu consum sporit de media și cu bună cunoaștere a unor limbi străine,
- provenind din gospodării cu nivel material peste medie,
- cu domiciliul în mediul urban,
- din țări ne-latine.

Apartenența la creștinismul ortodox favorizează o frecvență sporită a discuțiilor pe teme politice.

În România regăsim, în mare, aceeași configurație de factori care favorizează interesul pentru temele politice dar cu câteva particularități:

- Starea materială, religia și mediul rezidențial nu diferențiază semnificativ interesul pentru discutarea temelor politice;
- Cunoașterea limbilor străine și apartenența la grupa de vârstă de 35-54 ani favorizează discutarea temelor politice în mai mare măsură decât la persoanele din UE25.

Concluzii și discuții

Concluziile de detaliu sunt rezumate în partea de sinteză de la începutul lucrării. În continuare voi face numai o reluare a afirmațiilor de la începutul lucrării. Fără cifre.

1. În tabloul general al EB63.4 România apare mai ales ca o țară a extremelor de opinie:
 - Suntem cei mai nemulțumiți de modul în care trăim dar avem un indice de optimism social foarte ridicat.
 - Avem în continuare, în 2005 ca și în 2004, cea mai mare încredere în UE în seria celor 29 de țări în care a fost interviuata populația dar un nivel de cunoaștere redusă a instituțiilor europene. În numai jumătate de an, însă, între ultimele două eurobarometre, a fost înregistrat un progres notabil al românilor în ceea ce privește cunoașterea instituțiilor europene.
2. Este probabil că nivelul foarte înalt de încredere în UE are nu numai rădăcini istoric-culturale legate de aspirațiile de durată, de tip occidental ale românilor. Un impact considerabil îl are încă nivelul redus de cunoaștere a instituțiilor europene. Pe măsură ce euroinformarea românilor va deveni mai consistentă este de așteptat și un „progres” în euroscepticism. Este de asemenea de notat ipoteza că nivelul înalt de încredere al românilor în UE este puternic alimentat și de un specific cultural în care optimismul social este bine marcat.
3. Compararea scorurilor de încredere în UE înregistrate în EB cu cele produse prin alte sondaje²⁵ indică diferențe notabile, cu scoruri sistematic mai mari în raportarea eurobarometrelor. Faptul, de obicei trecut cu vederea, cred că trebuie discutat. În notele tehnice de la sfârșitul raportului am formulat câteva ipoteze. Datele disponibile nu îmi permit o identificare clară a surselor diferenței.
4. Una dintre puținele zone în care starea de opinie a românilor nu este de nivel extrem pozitiv sau negativ se referă la sensurile acordate diferitelor cuvinte din vocabularul instituțional (monopol, globalizare, companie, reformă, securitate socială, sindicat, comerț liber, competitivitate, protecționism etc.). Explicația rezidă în faptul că societatea românească se află în plin proces de asimilare a unui nou vocabular instituțional. Starea de opinie pe noile teme menționate de cuvinte cheie precum globalizare, competitivitate, comerț liber etc., este în curs de cristalizare.
5. Problemele pe care le au românii și ceea ce ei așteaptă de la UE sunt elemente de mare stabilitate în agenda publică românească. Este o agendă marcată de teme precum reducerea sărăciei, continuarea schimbărilor instituționale pentru libera circulație a persoanelor.
6. Agricultură, pierderea beneficiilor sociale și accentuarea crizelor economice sunt „noile îngrijorări” ale românilor legate de integrarea în UE, în sensul că pe temele respective se manifestă o creștere considerabilă a ponderii celor îngrijorați. Nu este vorba de o noutate absolută ci de o creștere considerabilă a ponderii lor în cadrul răspunsurilor date la EB.
7. Deși se află încă la un nivel relativ redus față de restul țărilor europene, încrederea românilor în justiție a cunoscut o creștere considerabilă în numai jumătate de an.
8. Nemulțumirile românilor nu sunt numai stare de spirit. Ele reprezintă o stare de spirit cu puternice rădăcini în realitatea vieții cotidiene. Sărăcia vacanțelor adevărate pentru români este numai unul dintre exemplele convingătoare.

Anexe

1.EB63.4 - Specifications techniques

Entre le 9 mai et le 14 juin 2005, TNS Opinion & Social, un consortium créé entre Taylor Nelson Sofres et EOS Gallup Europe, a réalisé la vague 63.4 de l'EUROBAROMETRE à la demande de la COMMISSION EUROPEENNE, Direction Générale Presse et communication, Secteur Opinion publique.

L'EUROBAROMETRE SPECIAL « STANDARD » + N°233 + N°234 + N°235 font partie de la vague 63.4 et couvrent la population de 15 ans et plus - ayant la nationalité d'un des Pays membres de l'Union européenne - et résidant dans chaque pays couvert par cette enquête. L'EUROBAROMETRE 63.4 a été conduit également dans les deux pays en voie d'adhésion (Bulgarie et Roumanie), dans les deux pays candidats (Croatie et Turquie), ainsi que dans la partie nord de Chypre. Dans ces pays, l'étude a couvert la population nationale et les citoyens de tous les Etats membres résidant dans ces pays et ayant une maîtrise d'une des langues nationales respectives pour répondre au questionnaire. Le principe d'échantillonnage appliqué dans tous les Etats membres est une sélection aléatoire (probabiliste) à phases multiples. Dans chaque pays, divers points de chute ont été tirés avec une probabilité proportionnelle à la taille de la population (afin de couvrir la totalité du pays) et à la densité de la population.

A cette fin, ces points de chute ont été tirés systématiquement dans chacune des "unités régionales administratives", après avoir été stratifiés par unité individuelle et par type de région. Ils représentent ainsi l'ensemble du territoire des pays participant à l'étude, selon les EUROSTAT-NUTS II (ou équivalent) et selon la distribution de la population habitant dans le pays en termes de zones métropolitaines, urbaines et rurales. Dans chacun des points de chute sélectionnés, une adresse de départ a été tirée de manière aléatoire. D'autres adresses (chaque Nième adresse) ont ensuite été sélectionnées par une procédure de "random route" à partir de l'adresse initiale. Dans chaque ménage, le répondant a été tiré aléatoirement (suivant la règle du "plus proche anniversaire"). Toutes les interviews ont été réalisées en face à face chez les répondants et dans la langue nationale appropriée. En ce qui concerne la technique de collecte de données, le système CAPI (*Computer Assisted Personal Interview*) a été utilisé dans tous les pays où cela était possible.

ABREVIATIONS	PAYS	INSTITUTS	N° ENQUÊTES	DATES TERRAIN	POPULATION 15+
BE	Belgique	TNS Dimarso	1.000	10/05/2005 13/06/2005	8.598.982
CZ	Rép. Tchèque	TNS Aisa	1.083	18/05/2005 07/06/2005	8.571.710
DK	Danemark	TNS Gallup DK	1.051	20/05/2005 14/06/2005	4.380.063
DE	Allemagne	TNS Infratest	1.520	14/05/2005 06/06/2005	64.174.295
EE	Estonie	Emor	1.001	12/05/2005 07/06/2005	887.094
EL	Grèce	TNS ICAP	1.000	16/05/2005 06/06/2005	8.674.230
ES	Espagne	TNS Demoscopia	1.024	12/05/2005 07/06/2005	35.882.820
FR	France	TNS Sofres	1.012	14/05/2005 08/06/2005	44.010.619
IE	Irlande	TNS MRBI	1.006	09/05/2005 10/06/2005	3.089.775
IT	Italie	TNS Abacus	1.004	13/05/2005 11/06/2005	49.208.000
CY	Rép. de Chypre	Synovate	505	10/05/2005 07/06/2005	552.213
LV	Lettonie	TNS Latvia	1.015	13/05/2005 08/06/2005	1.394.351
LT	Lituanie	TNS Gallup Lithuania	1.003	12/05/2005 06/06/2005	2.803.661
LU	Luxembourg	TNS ILReS	504	10/05/2005 04/06/2005	367.199
HU	Hongrie	TNS Hungary	1.014	16/05/2005 02/06/2005	8.503.379
MT	Malte	MISCO	500	12/05/2005 06/06/2005	322.917
NL	Pays-Bas	TNS NIPO	1.006	12/05/2005 07/06/2005	13.242.328
AT	Autriche	Österreichisches Gallup-Institut	1.000	12/05/2005 07/06/2005	6.679.444
PL	Pologne	TNS OBOP	1.000	14/05/2005 07/06/2005	31.610.437
PT	Portugal	TNS EUROTESTE	1.005	12/05/2005 05/06/2005	8.080.915
SI	Slovénie	RM PLUS	1.045	13/05/2005 10/06/2005	1.663.869
SK	Slovaquie	TNS AISA SK	1.108	18/05/2005 05/06/2005	4.316.438
FI	Finlande	TNS Gallup Oy	1.024	12/05/2005 12/06/2005	4.279.286
SE	Suède	TNS GALLUP	1.024	12/05/2005 02/06/2005	7.376.680
UK	Royaume-Uni	TNS UK	1.347	11/05/2005 12/06/2005	47.685.578
BG	Bulgarie	TNS BBSS	1.018	17/05/2005 31/05/2005	6.695.512
HR	Croatie	Puls	1.000	10/05/2005 03/06/2005	3.682.826
RO	Roumanie	TNS CSOP	1.004	23/05/2005 03/06/2005	18.145.036
TR	Turquie	TNS PIAR	1.005	12/05/2005 05/06/2005	47.583.830
NC	Partie nord de Chypre	KADEM	500	13/05/2005 31/05/2005	157.101
TOTAL	Dans chaque pays, l'échantillon a été comparé à l'univers. La description de l'univers se base sur les données de population EUROSTAT ou provenant des Instituts nationaux de Statistique. Pour tous les pays couverts par l'étude, une procédure de pondération nationale a été réalisée (utilisant des pondérations marginales et croisées), sur base de cette description de l'univers. Dans tous les pays le sexe, l'âge, les régions et la taille de l'agglomération ont été introduits dans la procédure d'itération. Pour la pondération internationale (i.e. les moyennes UE), TNS Opinion & Social recourt aux chiffres officiels de population, publiés par EUROSTAT ou les instituts nationaux de Statistique. Les chiffres complets de la population, introduits dans cette procédure de post-pondération, sont indiqués ci-dessus.		29.328	09/05/2005 14/06/2005	442.620.588

Il importe de rappeler aux lecteurs que les résultats d'un sondage sont des estimations dont l'exactitude, toutes choses égales par ailleurs, dépend de la taille de l'échantillon et du pourcentage observé. Pour des échantillons d'environ 1.000 interviews, le pourcentage réel oscille dans les intervalles de

Pourcentages observés	10% ou 90%	20% ou 80%	30% ou 70%	40% ou 60%	50%
Limites de confiance	± 1.9 points	± 2.5 points	± 2.7 points	± 3.0 points	± 3.1 points

confiance suivants :

2. Detalii tehnice de analiză a datelor din EB63.4

Prezenta anexă este destinată explicării (predicției) statistice a variației unor variabile sintetice de maximă relevanță în economia analizei din această lucrare. Conținutul ei îi vizează pe specialiștii, din ce în ce mai numeroși în context local, interesați de fundamentarea afirmațiilor din Raport referitoare la factorii care induc diferențe semnificative în adoptarea unora dintre comportamentele sau opiniile analizate. Discuțiile pe care le-am avut pe chat²⁶ pe marginea textului anterior pentru Raportul Național România EB62 au indicat un puternic interes al tinerilor specialiști în științele sociale sau al practicienilor în comunicare doritori să cunoască aspectele tehnice ale analizei datelor din EB.

Tabelul A 1. Predictorii folosiți în analizele de regresie multiplă

Status demografic	bărbați (1 da, 0 nu)
	vârstnici peste 54 ani (1 da, 0 nu)
	maturi 35 la 54 ani (1 da, 0 nu)
Capital uman	educație superioară (1 da, 0 nu)
	educație medie (1 da, 0 nu)*
	consum media: indicele consumului media a fost calculat ca suma aritmetică a scorurilor de consum TV, radio și ziare, după scalarea directă a valorilor variabilelor QA17
Capital material	știe limbi străine (1 da, 0 nu)
	stare materială: indice de numărare a bunurilor moderne electronice - telefon fix, telefon mobil, computer, acces la internet. Ia valori între 0 (nici unul dintre bunuri/servicii)... 4 (toate cele patru).
Capital simbolic	catolic (1 da, 0 nu)
	(neo)protestant (1 da, 0 nu)
	creștin ortodox (1 da, 0 nu)**
	Locuiește în țară latină: Italia, Franța, Portugalia, România, Spania (1 da, 0 nu)
Mediu rezidențial	urban (1 da, 0 nu)

*categorie de referință educația elementară;** categoria de referință – altă religie

Tabelul A 2. Variabile dependente folosite în analiza de regresie

Nume variabilă	Eticheta	Descriere
IMAGINE	Imaginea asupra UE	
POLITICĂ	Frecvența de discutare a temelor politice	Recodificare variabilă QA1 din chestionar pentru a obține scalare directă (codul maxim să corespundă intensității maxime a fenomenului de referință iar cel minim intensității minime)
CUNOASTERE	Gradul de cunoaștere a instituțiilor europene	este dat de indicele numărului de răspunsuri corecte la pachetul de întrebări QA24
VACANȚĂ	Durata vacanțelor petrecute în afara localității	Întrebarea D47 (vezi chestionarul)
INCREDERE	Încredere în UE	Recodificare variabilă QA76. Am notat cu 1 încrederea, cu 0 non-răspunsurile și cu -1 neîncrederea
JUSTIȚIE	Încredere în justiție	Recodificare variabilă QA71. Am notat cu 1 încrederea, cu 0 non-răspunsurile și cu -1 neîncrederea.

Am reținut, în funcție de premise teoretice și de date disponibile, un set de 13 predictorii referitori la capitalul material, capitalul uman și capitalul simbolic iar pentru controlarea efectelor lor am inclus și variabile relevante de status demografic și rezidențial (Tabelul A 1).

Din seria de rezultate generate prin regresia multiplă am reținut coeficienții de regresie parțială nestandardizați care au avantajul de a permite comparații între România și NSM sau UE15.

Fiecare tabel prezintă minimum trei modele de regresie, câte unul pentru România, NSM și UE15. În câteva cazuri am considerat oportună și includerea unui model pentru spațiul european dat de UE15+NSM+țări candidate sau în curs de aderare.

În toate cazurile am lucrat cu date ponderate pentru reprezentativitate națională și pe total populație din țările incluse în eșantion.

Tabelul A 3. Predictorii ai imaginii asupra UE

	UE25*	UE15	NSM	România
termen liber regresie	-1.15	-1.17	-1.20	-1.17
bărbați (1 da, 0 nu)	0.15	0.13	0.16	0.16
vârstnici peste 54 ani (1 da, 0 nu)	0.13	0.13	0.20	0.15
maturi 35 la 54 ani (1 da, 0 nu)	0.09	0.08	0.12	0.22
educație superioară (1 da, 0 nu)	0.18	0.18	0.16	0.15
educație medie (1 da, 0 nu)	0.08	0.06	0.15	0.13
consum media	0.06	0.06	0.06	0.05
știe limbi străine (1 da, 0 nu)	0.11	0.14	0.06	0.17
stare materială	0.05	0.06	0.04	0.03
catolic (1 da, 0 nu)	-0.08	-0.09	-0.06	0.22
(neo)protestant (1 da, 0 nu)	-0.05	-0.04	-0.04	0.04
creștin ortodox (1 da, 0 nu)	0.09	0.13	-0.02	0.12
urban (1 da, 0 nu)	0.04	0.06	0.01	0.00
Locuiește în țară latină (1 da, 0 nu)	-0.04	-0.02		
R2	0.17	0.18	0.15	0.15

Variabila dependentă IMAGINE (vezi Tabelul A 2).

Tabelul A 4. Predictorii ai încrederii în UE

	România	NSM	UE15
termen liber	-0.03	-0.16	-0.08
bărbați (1 da, 0 nu)	0.04	0.07	0.04
vârstnici peste 54 ani (1 da, 0 nu)	-0.19	-0.10	-0.10
maturi 35 la 54 ani (1 da, 0 nu)	-0.05	-0.09	-0.12
educație superioară (1 da, 0 nu)	0.14	-0.02	0.07
educație medie (1 da, 0 nu)	0.00	-0.03	-0.04
consum media	0.03	0.03	0.01
știe limbi străine (1 da, 0 nu)	-0.03	0.07	0.07
stare materială	0.06	0.06	0.06
catolic (1 da, 0 nu)	0.30	0.06	0.08
(neo)protestant (1 da, 0 nu)	0.02	0.05	0.07
creștin ortodox (1 da, 0 nu)	0.16	-0.21	-0.35
urban (1 da, 0 nu)	-0.14*	-0.04	-0.02
locuiește în țară latină (1 da, 0 nu)			-0.09
R2	0.05	0.03	0.03

Variabilă dependentă ÎNCREDERE.* Interpretabil ca efect specific de cultură a încrederii din mediul rural mai mare decât cea din urban.

Tabelul A 5. Predictorii ai încrederii în justiție

	România	NSM	UE15
termen liber	-0.05	-0.22	-0.11
bărbați (1 da, 0 nu)	-0.07	-0.09	0.02
vârstnici peste 54 ani (1 da, 0 nu)	-0.31	-0.13	-0.15
maturi 35 la 54 ani (1 da, 0 nu)	-0.19	-0.08	-0.09
educație superioară (1 da, 0 nu)	-0.10	-0.19	0.17
educație medie (1 da, 0 nu)	-0.04	-0.16	-0.03
consum media	0.02	0.02	0.01
știe limbi străine (1 da, 0 nu)	-0.32	0.05	0.08
stare materială	0.00	0.02	0.05
catolic (1 da, 0 nu)	0.22	-0.08	0.11
(neo)protestant (1 da, 0 nu)	0.17	0.07	0.13
creștin ortodox (1 da, 0 nu)	-0.01	0.39	0.05
urban (1 da, 0 nu)	-0.08	-0.13	-0.03
locuiește în țară latină (1 da, 0 nu)			-0.18
R2	0.03	0.03	0.04

Variabila dependentă JUSTIȚIE

Tabelul A 6. Predictorii ai frecvenței de discutare a temelor politice

	UE25*	UE15	NSM	România
termen liber	-1.15	-1.17	-1.20	-1.17
bărbați (1 da, 0 nu)	0.15	0.13	0.16	0.16
vârstnici peste 54 ani (1 da, 0 nu)	0.13	0.13	0.20	0.15
maturi 35 la 54 ani (1 da, 0 nu)	0.09	0.08	0.12	0.22
educație superioară (1 da, 0 nu)	0.18	0.18	0.16	0.15
educație medie (1 da, 0 nu)	0.08	0.06	0.15	0.13
consum media	0.06	0.06	0.06	0.05
știe limbi străine (1 da, 0 nu)	0.11	0.14	0.06	0.17
stare materială	0.05	0.06	0.04	0.03
catolic (1 da, 0 nu)	-0.08	-0.09	-0.06	0.22
(neo)protestant (1 da, 0 nu)	-0.05	-0.04	-0.04	0.04
creștin ortodox (1 da, 0 nu)	0.09	0.13	-0.02	0.12
urban (1 da, 0 nu)	0.04	0.06	0.01	0.00
locuiește în țară latină (1 da, 0 nu)	-0.04	-0.02		
R2	0.17	0.18	0.15	0.14

* 15 țări UE15+10 NSM. În tabel sunt prezenți coeficienții de regresie parțială nestandardizați. Prin umbrire am marcat coeficienții nesemnificativ diferiți de zero la $p=0.05$. Variabila dependentă POLITICĂ (vezi Tabelul A 2).

Tabelul A 7. Predictorii ai gradului de informare asupra modului de funcționare a instituțiilor UE

	UE25	UE15	NSM	România
termen liber	0.44	0.22	0.54	0.20
bărbați (1 da, 0 nu)	0.30	0.29	0.24	0.21
vârstnici peste 54 ani (1 da, 0 nu)	-0.07	0.01	-0.12	-0.22
maturi 35 la 54 ani (1 da, 0 nu)	-0.01	0.04	0.00	-0.15
educație superioară (1 da, 0 nu)	0.32	0.32	0.15	0.18
educație medie (1 da, 0 nu)	0.13	0.11	0.03	0.14
consum media	0.05	0.06	0.06	0.06
știe limbi străine (1 da, 0 nu)	0.17	0.19	0.05	0.17
stare materială	0.06	0.07	0.16	0.00
catolic (1 da, 0 nu)	0.25	-0.03	0.41	0.17
(neo)protestant (1 da, 0 nu)	-0.03	-0.02	0.36	-0.05
creștin ortodox (1 da, 0 nu)	0.09	0.74	0.40	0.03
urban (1 da, 0 nu)	0.04	0.03	0.01	0.21
locuiește în țară latină (1 da, 0 nu)	0.02	0.34		
R2	0.09	0.10	0.09	0.10

Variabila dependentă CUNOAȘTERE (vezi Tabelul A 2)

Tabelul A 8. Predictorii ai duratei vacanțelor petrecute în afara localității proprii

	România	NSM	UE15
termen liber regresie	1.24	1.68	1.27
bărbați (1 da, 0 nu)	0.10	-0.01	0.10
vârstnici peste 54 ani (1 da, 0 nu)	-0.73	-0.81	0.12
maturi 35 la 54 ani (1 da, 0 nu)	-0.34	-0.56	-0.05
educație superioară (1 da, 0 nu)	0.27	0.15	0.49
educație medie (1 da, 0 nu)	-0.24	-0.22	0.27
consum media	0.01	0.04	0.05
știe limbi străine (1 da, 0 nu)	0.62	0.46	0.40
stare materială	0.36	0.42	0.45
catolic (1 da, 0 nu)	-0.11	-0.39	-0.24
(neo)protestant (1 da, 0 nu)	1.02	-0.78	-0.01
creștin ortodox (1 da, 0 nu)	0.39	-0.32	-0.09
urban (1 da, 0 nu)	0.45	0.70	0.29
Locuiește în țară latină (1 da, 0 nu)			0.33
R2	0.32	0.28	0.17

Variabilă dependentă VACANȚE

3.Chestionar EB63.4 ²⁷

A	cod cercetare tns csop (101-105)				
	EB63.4 .3 A				
B	cod țară (106-107)				
	EB63.4 .3 B				
C	cod cercetare (108-110)				
	EB63.4 .3 C				
D	număr chestionar (111-116)				
	EB63.4 .3 D				
Q1	Vă rog să-mi spuneți care este cetățenia dvs. Vă rog să indicați țara/ țările care corespund situației dvs..				
	(POT FI MENȚIONATE MAI MULTE RĂSPUNSURI)				
					(117-148)
	Belgia				1,
	Danemarca				2,
	Germania				3,
	Grecia				4,
	Spania				5,
	Franța				6,
	Irlanda				7,
	Italia				8,
	Luxemburg				9,
	Olanda				10,
	Portugalia				11,
	Regatul Unit (Marea Britanie, Irlanda de Nord)				12,
	Austria				13,
	Suedia				14,
	Finlanda				15,
	Cipru (Sud)				16,
	Republica Cehă				17,
	Estonia				18,

Ungaria	19,
Letonia	20,
Lituania	21,
Malta	22,
Polonia	23,
Slovacia	24,
Slovenia	25,
	26,
România	27,
	28,
	29,
	30,
Alte țări	31,
Nu știu	32,

EB63.4 .3 Q1 TREND MODIFIED

Dacă se răspunde "Alte țări" sau "Nu știu" se încheie interviul.

QA1 Când vă întâlniți cu prietenii, cât de des obișnuiți să discutați subiecte de natură politică?

(149)

frecvent	1
ocazional	2
niciodată	3
Nu știu (răspuns SPONTAN)	4

EB62.0 Q2

QA2 Atunci când aveți o opinie puternică, dumneavoastră căutați să convingeți prietenii, rudele sau colegii de serviciu să împărtășească aceeași opinie? Se întâmplă acest lucru...?

Se citesc variantele de răspuns!

(150)

des	1
din când în când	2
rar	3
niciodată	4
Nu știu (răspuns SPONTAN)	5

EB62.0 Q3

QA3 Pe ansamblu, cât de mulțumit(ă) sunteți de viața dvs. în general?
Ați spune că sunteți...?

(CITEȘTE)

(151)

Foarte mulțumit(ă)	1
Destul de mulțumit(ă)	2
Nu prea mulțumit(ă)	3
Deloc mulțumit(ă)	4

Nu știu (răspuns SPONTAN)	5
---------------------------	---

EB62.0 Q4

QA4	Care sunt așteptările dvs. pentru următoarele 12 luni: credeți că următoarele 12 luni vor fi mai bune, mai proste sau la fel ca și până acum în ceea ce privește...?
-----	--

	SE CITEȘTE LISTA	Mai bun	Mai prost	La fel	Nu știu
(152)	1 viața dvs. în general	1	2	3	4
(153)	2 situația economică a României	1	2	3	4
(154)	3 situația financiară a gospodăriei dvs.	1	2	3	4
(155)	4 situația locurilor de muncă în România	1	2	3	4
(156)	5 situația dvs. la locul de muncă	1	2	3	4

EB62.0 Q5

QA5	Dacă comparați situația dvs. actuală cu cea de acum 5 ani, ați spune că ea s-a îmbunătățit, a rămas la fel sau s-a înrăutățit?
-----	--

	(157)
s-a îmbunătățit	1
a rămas la fel	2
s-a înrăutățit	3
Nu știu (răspuns SPONTAN)	4

EB62.0 Q6

QA6	În următorii 5 ani, vă așteptați ca situația dv. personală să se îmbunătățească, să rămână la fel sau să se înrăutățească?
-----	--

	(158)
se va îmbunătăți	1
să rămână la fel	2
se va înrăutăți	3
Nu știu (răspuns SPONTAN)	4

EB62.0 Q7

QA7	Aș vrea să vă întreb acum câtă încredere aveți în unele instituții. Pentru fiecare dintre următoarele instituții, vă rog să-mi spuneți dacă tindeți să aveți încredere în ea.
-----	---

	SE CITEȘTE LISTA	Tind să am încredere	Tind să nu am încredere	Nu știu
(159)	1 Justiția din România / Sistemul juridic românesc	1	2	3
(160)	2 Partidele politice	1	2	3
(161)	3 Guvernul României	1	2	3
(162)	4 Parlamentul României	1	2	3
(163)	5 Uniunea Europeană	1	2	3
(164)	6 Națiunile Unite	1	2	3

EB62.0 Q10 TREND MODIFIED

Vom continua cu câteva întrebări referitoare la Uniunea Europeană.
--

QA8a		
		(165)
		1
		2
		3
		4
	EB62.0 Q11a	
QA9a		
		(166)
		1
		2
		3
	EB62.0 Q12a	
QA8b	În general, credeți că aderarea României la Uniunea Europeană ar fi ...?	
	(SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS)	
		(167)
	un lucru bun	1
	un lucru rău	2
	nici bun, nici rău	3
	Nu știu (răspuns SPONTAN)	4
	EB62.0 Q11b	
QA9b	Privind în ansamblu, considerați că România ar obține sau nu avantaje devenind membru al Uniunii Europene?	
		(168)
	da, ar obține	1
	nu, nu ar obține	2
	Nu știu (răspuns SPONTAN)	3
	EB62.0 Q12b	
	PENTRU TOATE PERSOANELE INTERVIVATE	
QA10	În general, aveți o imagine foarte pozitivă, relativ pozitivă, neutră, relativ negativă sau foarte negativă despre Uniunea Europeană?	

(169)

Foarte pozitivă	1
Relativ pozitivă	2
Neutră	3
Relativ negativă	4
Foarte negativă	5
NU ȘTIU / REFUZ	6

EB62.0 Q13

QA11 Dvs. sunteți pentru sau împotriva evoluției către o uniune politică europeană?

(170)

Pentru	1
Împotriva	2
Nu știu	3

EB62.0 Q14

QA12 Ce înseamnă pentru dvs. personal Uniunea Europeană?

CITEȘTE – MAI MULTE RĂSPUNSURI POSIBILE. ROTEȘTE DE SUS ÎN JOS ȘI DE JOS ÎN SUS (conform tip cartela A/B)

(171-186)

Pace	1,
Prosperitate economică	2,
Democrație	3,
Protecție socială	4,
Libertatea de a călători, studia și a lucra oriunde în Uniunea Europeană	5,
Diversitate culturală	6,
Un cuvânt mai greu de spus în lume	7,
Euro	8,
Șomaj	9,
Birocrație	10,
Risipă de bani	11,
Pierderea identității noastre culturale	12,
Mai multe infracțiuni	13,
Control insuficient la granițele exterioare	14,
Alteceva (SPONTAN)	15,
Nu știu	16,

EB62.0 Q16

QA13 Dvs. personal, Uniunea Europeană vă oferă un sentiment de...?

ARATĂ CARTELA Q13 - CITEȘTE – MAI MULTE RĂSPUNSURI POSIBILE

(187-194)

Entuziasm	1,
Speranță	2,
Încredere	3,
Indiferență	4,

Neliniște	5,
Neîncredere	6,
Respingere	7,
Nu știu	8,

EB62.0 Q17

QA14a

(195)	1		1	2	3
(196)	2		1	2	3
(197)	3		1	2	3
(198)	4		1	2	3
(199)	5		1	2	3
(200)	6		1	2	3
(201)	7		1	2	3
(202)	8		1	2	3

EB62.0 Q18a TREND MODIFIED

QA14b	Pentru fiecare dintre următoarele afirmații vă rog să îmi spuneți dacă tindeți sau nu să fiți de acord?
-------	---

	SE CITEȘTE LISTA	Tind să fiu de acord	Tind să fiu în dezacord	Nu știu	
(203)	1	Simt că aș fi mai în siguranță dacă România ar fi membră a Uniunii Europene.	1	2	3
(204)	2	Simt că am fi mai stabili din punct de vedere economic dacă România ar fi membră a Uniunii Europene.	1	2	3
(205)	3	Simt că am fi mai stabili din punct de vedere politic dacă România ar fi membră a Uniunii Europene.	1	2	3
(206)	4	Opinia mea ar conta în Uniunea Europeană.	1	2	3
(207)	5	Înțeleg cum funcționează Uniunea Europeană.	1	2	3
(208)	6	În Uniunea Europeană se ține cont de interesele României.	1	2	3
(209)	7	România va deveni mai influentă în Uniunea Europeană în viitor.	1	2	3
(210)	8	Țările cele mai mari au cea mai multă putere în Uniunea Europeană.	1	2	3

EB62.0 Q18b TREND MODIFIED

PENTRU TOATE PERSOANELE INTERVIEWATE

QA15a	În opinia dvs., în următorii 5 ani, Uniunea Europeană va juca un rol mai important, mai puțin important sau același rol în viața dvs. de zi cu zi?
-------	--

QA15b	Și în următorii 5 ani, v-ați dori ca Uniunea Europeană să joace un rol mai important, mai puțin important sau același rol în viața dvs. de zi cu zi?
-------	--

	(211)	(212)
SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS	QA15a	QA15b
	Așteptări	V-ați dori

mai important	1	1
mai puțin important	2	2
același rol	3	3
Nu știu (SPONTAN)	4	4

EB62.0 Q20a&b

QA16 Unii oameni ar putea avea temeri în legătură cu construcția Europei, cu Uniunea Europeană. Vă voi citi o listă cu unele lucruri de care alți oameni spun că se tem. Pentru fiecare în parte, vă rog să-mi spuneți dacă în prezent dvs. personal vă temeți sau nu de el?

	SE CITEȘTE LISTA	Se teme în prezent de...	Nu se teme în prezent de acest lucru	Nu știu
(213)	1 O pierdere de putere pentru statele membre mai mici	1	2	3
(214)	2 O creștere a traficului de droguri și a crimei organizate internaționale	1	2	3
(215)	3 Limba noastră va fi folosită din ce în ce mai puțin	1	2	3
(216)	4 Țara noastră va plăti din ce în ce mai mult către Uniunea Europeană	1	2	3
(217)	5 Pierderea beneficiilor sociale	1	2	3
(218)	6 Pierderea identității naționale și culturale	1	2	3
(219)	7 O criză economică	1	2	3
(220)	8 Transferul locurilor de muncă spre țările care au costuri de producție mai scăzute	1	2	3
(221)	9 Mai multe dificultăți pentru agricultorii români	1	2	3
(222)	10 Sfârșitul LEU-lui	1	2	3

EB62.0 Q21

QA17 Cât de des ...?

SE ARATĂ SCALA

	SE CITEȘTE LISTA	În fiecare zi	De câteva ori pe săptămână	O dată sau de două ori pe săptămână	Mai rar	Niciodată	NU ȘTIU / REFUZ
(223)	1 Vizionați programele de știri de la TV	1	2	3	4	5	6
(224)	2 Citiți știrile din ziarele cotidiene	1	2	3	4	5	6
(225)	3 Ascultați programele de știri de la radio	1	2	3	4	5	6

EB55.1 Q11

QA18 Folosind următoarea scală, cât de multe credeți că știți despre Uniunea Europeană, despre politicile și instituțiile sale? ”1” înseamnă ”nu știu absolut nimic”, și ”10” înseamnă ”știu foarte multe”.

ARATĂ CARTELA Q22

(226-227)

Nu știe absolut nimic					Știe foarte multe				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Nu știu

11

EB62.0 Q22

QA19 Când căutați informații despre Uniunea Europeană, politicile ei, instituțiile ei, pe care din următoarele surse le folosiți? Și altele?

(ARATĂ CARTELA Q19 - CITEȘTE – MAI MULTE RĂSPUNSURI POSIBILE)

(228-239)

Întâlniri	1,
Discuții cu rude, prieteni, colegi	2,
Ziare cu apariție zilnică	3,
Alte ziare și reviste	4,
Televiziune	5,
Radio	6,
Internet	7,
Cărți, broșuri, pliante informative	8,
Altele (SPONTAN)	9,
Nu caut niciodată asemenea informații, nu mă interesează (SPONTAN)	10,
Telefon	11,
Nu știu	12,

EB62.0 Q23 TREND MODIFIED

QA20a În general, credeți că mass media din România vorbește prea mult, atât cât trebuie sau prea puțin despre Uniunea Europeană?

UN SINGUR RĂSPUNS PE FIECARE LINIE

	SE CITEȘTE LISTA	Prea mult	Atât cât trebuie	Prea puțin	NU ȘTIU / REFUZ
(240)	1 TV	1	2	3	4
(241)	2 Radio	1	2	3	4
(242)	3 Presă	1	2	3	4

EB62.0 Q25 TREND MODIFIED

QA20b Credeți că mass media din România prezintă Uniunea Europeană prea pozitiv, obiectiv sau prea negativ?

UN SINGUR RĂSPUNS PE FIECARE LINIE

	SE CITEȘTE LISTA	Prea pozitiv	Obiectiv	Prea negativ	NU ȘTIU / REFUZ
--	------------------	--------------	----------	--------------	-----------------

(243)	1	TV	1	2	3	4
(244)	2	Radio	1	2	3	4
(245)	3	Presă	1	2	3	4

EB62.0 Q26 TREND MODIFIED

QA21 Ați auzit despre ...?

	SE CITEȘTE LISTA	A auzit	Nu a auzit	Nu știu	
(246)	1	Parlamentul European	1	2	3
(247)	2	Comisia Europeană	1	2	3
(248)	3	Consiliul Uniunii Europene	1	2	3
(249)	4	Curtea de Justiție a Comunităților Europene	1	2	3
(250)	5	Banca Centrală Europeană	1	2	3

EB62.0 Q27 TREND MODIFIED

QA22 Și pentru fiecare dintre următoarele instituții europene, credeți că joacă sau nu un rol important în viața Uniunii Europene?

	SE CITEȘTE LISTA	Joacă un rol important	Nu joacă un rol important	Nu știu	
(251)	1	Parlamentul European	1	2	3
(252)	2	Comisia Europeană	1	2	3
(253)	3	Consiliul Uniunii Europene	1	2	3
(254)	4	Curtea de Justiție a Comunităților Europene	1	2	3
(255)	5	Banca Centrală Europeană	1	2	3

EB62.0 Q28 TREND MODIFIED

QA23 Vă rog să-mi spuneți pentru fiecare din aceste instituții dacă tindeți să aveți sau să nu aveți încredere în ele?

	SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS		Tind să am încredere	Tind să nu am încredere	Nu știu (răspuns SPONTAN)
(256)	1	Parlamentul European	1	2	3
(257)	2	Comisia Europeană	1	2	3
(258)	3	Consiliul Uniunii Europene	1	2	3
(259)	4	Curtea de Justiție a Comunităților Europene	1	2	3
(260)	5	Banca Centrală Europeană	1	2	3

EB62.0 Q29 TREND MODIFIED

QA24 Pentru fiecare dintre următoarele afirmații despre Uniunea Europeană ați putea să-mi spuneți care dintre ele sunt adevărate și care sunt false?

	SE CITEȘTE LISTA	Adevărat	Fals	Nu știu	
(261)	1	Uniunea Europeană este formată în prezent din 15 state membre	1	2	3

(262)	2	Membrii Parlamentului European sunt aleși în mod direct de cetățenii Uniunii Europene	1	2	3
(263)	3	Uniunea Europeană are propriul ei imn	1	2	3
(264)	4	Ultimele alegeri pentru Parlamentul European au avut loc în iunie 2002	1	2	3

EB62.0 Q30 TREND MODIFIED

QA25a

(265)

1
2
3

EB62.0 Q31 TREND MODIFIED

QA25b

(266)

1
2
3
4
5

EB62.0 Q32 TREND MODIFIED

QA25c

(267)

1
2
3

QA25d

(268)

1
2
3
4
5

PENTRU TOATE PERSOANELE INTERVIVATE

QA26 Care credeți că sunt cele mai importante două probleme cu care se confruntă România în prezent?

(CITEȘTE - MAXIM 2 RĂSPUNSURI POSIBILE)

	(269-284)
Infraționalitatea	1,
Transportul public	2,
Situația economică	3,
Creșterea prețurilor/inflația	4,
Impozitarea	5,
Șomajul	6,
Terorismul	7,
Apărarea/ afacerile externe	8,
Locuințele	9,
Imigrația	10,
Sistemul de îngrijire a sănătății	11,
Sistemul educațional	12,
Pensiile	13,
Protejarea mediului înconjurător	14,
Altceva (SPONTAN)	15,
Nu știu	16,

EB62.0 Q33

QA27 Și pentru fiecare dintre următoarele domenii din România, credeți că Uniunea Europeană joacă un rol pozitiv, negativ sau nici pozitiv, nici negativ?

	SE CITEȘTE LISTA	Rol pozitiv	Rol negativ	Nici rol pozitiv, nici rol negativ	Nu știu
(285)	1 Combaterea infraționalității	1	2	3	4
(286)	2 Transportul public	1	2	3	4
(287)	3 Situația economică	1	2	3	4
(288)	4 Creșterea prețurilor / inflația	1	2	3	4
(289)	5 Impozitarea	1	2	3	4
(290)	6 Combaterea șomajului	1	2	3	4
(291)	7 Combaterea terorismului	1	2	3	4
(292)	8 Apărare și relații externe	1	2	3	4
(293)	9 Locuințele	1	2	3	4
(294)	10 Imigrația	1	2	3	4
(295)	11 Sistemul de îngrijire a sănătății	1	2	3	4
(296)	12 Sistemul educațional	1	2	3	4
(297)	13 Pensiile	1	2	3	4
(298)	14 Protejarea mediului înconjurător	1	2	3	4

EB62.0 Q34 TREND MODIFIED

QA28 Care este opinia dvs. în legătură cu următoarele afirmații? Vă rog să-mi spuneți pentru fiecare afirmație în parte dacă sunteți pentru sau sunteți împotriva.

	SE CITEȘTE LISTA DE AFIRMAȚII – LA FIECARE RESPONDENT SE ÎNCEPE CITIREA CU ALTĂ AFIRMAȚIE – SE MARCHEAZĂ ÎN COLOANA “R” VARIANTA CU CARE SE ÎNCEPE CITIREA LISTEI	Pentru	Împotriva	Nu știu
(299)	1 O Uniune Monetară Europeană, având o singură monedă, Euro	1	2	3
(300)	2 O politică externă comună a statelor membre ale Uniunii Europene, în relațiile cu alte țări	1	2	3
(301)	3 O politică comună de apărare și securitate a statelor membre ale Uniunii Europene	1	2	3
(302)	4 Extinderea în continuare a Uniunii Europene pentru a include alte țări în anii următori	1	2	3
(303)	5 O constituție a Uniunii Europene	1	2	3
(304)	6 Viteza de construire a Europei să fie mai mare într-un grup de țări decât în celelalte țări	1	2	3
(305)	7 Învățarea elevilor despre modul în care instituțiile Uniunii Europene funcționează	1	2	3

EB62.0 Q36 TREND MODIFIED

QA29 Din următoarea listă de acțiuni, vă rog să-mi spuneți care ar fi, pentru dvs., cele 3 acțiuni pe care Uniunea Europeană ar trebui să le realizeze cu prioritate?

SE ARATĂ CARTELA Q37 - CITEȘTE - MAX. 3 RĂSPUNSURI

	(306-323)
Să ureze bun venit noilor țări membre	1,
Apropierea de cetățenii europeni, prin informarea acestora mai mult despre Uniunea Europeană, politicile și instituțiile ei	2,
Implementarea cu succes a monedei unice europene, euro-ul	3,
Combaterea sărăciei și a marginalizării sociale	4,
Protejarea mediului	5,
Garantarea calității produselor alimentare	6,
Protecția consumatorilor și garantarea calității altor produse	7,
Combaterea șomajului	8,
Reforma instituțiilor Uniunii Europene și a modului lor de lucru	9,
Lupta împotriva crimei organizate și a traficului de droguri	10,
Afirmarea importanței politice și diplomatice a Uniunii Europene pe plan mondial	11,
Mentținerea păcii și securității în Europa	12,
Garantarea drepturilor individuale și a respectării principiilor democrației în Europa	13,
Combaterea terorismului	14,
Combaterea imigrației ilegale	15,
Altele (SPONTAN)	16,
Nici una dintre acestea (SPONTAN)	17,
Nu știu	18,

EB62.0 Q37

QA30 Cu care dintre următoarele două afirmații sunteți cel mai mult de acord?

SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS / - UN SINGUR RĂSPUNS

	(324)
Uniunea Europeană ar trebui să aibă resurse financiare mai mari având în vedere obiectivele sale politice	1
Obiectivele politice ale Uniunii Europene nu justifică o creștere a bugetului Uniunii	2

NU ȘTIU / REFUZ

3

EB63.4.4 NEW

QA31	Pentru care din următoarele domenii credeți că se cheltuie cea mai mare parte a bugetului Uniunii Europene?
------	---

SE ARATĂ CARTELA Q31 - Citește, un singur răspuns!
--

(325)

Probleme privind ocuparea forței de muncă și protecție socială	1
Agricultură	2
Cercetare științifică	3
Ajutor regional	4
Politică externă și ajutor pentru țările din afara Uniunii Europene	5
Costuri administrative și de personal, construcții	6
Altceva (SPONTAN)	7
Nu știu (SPONTAN)	8

EB62.0 Q38

QA32	Uniunea Europeană are deja o Politică Comună Externă și de Securitate, precum și o Politică Europeană de Securitate și Apărare. În prezent există o discuție despre cât de mult ar trebui dezvoltate aceste politici în continuare. Tindeți să fiți de acord sau împotriva fiecăreia dintre următoarele afirmații?
------	--

	SE CITEȘTE LISTA DE AFIRMAȚII – LA FIECARE RESPONDENT SE ÎNCEPE CITIREA CU ALTĂ AFIRMAȚIE – SE MARCHEAZĂ ÎN COLOANA “R” VARIANTA CU CARE SE ÎNCEPE CITIREA LISTEI	Tind să fiu de acord	Tind să fiu în dezacord	Nu știu
(326)	1 Uniunea Europeană ar trebui să aibă o forță militară de reacție rapidă care să poată fi trimisă imediat în punctele problematice atunci când apare o criză internațională	1	2	3
(327)	2 Când apare o criză internațională, statele membre ale Uniunii Europene ar trebui să cadă de acord asupra unei poziții comune	1	2	3
(328)	3 Uniunea Europeană ar trebui să aibă propriul Ministru de Afaceri Externe care să poată fi purtătorul de cuvânt pentru o poziție comună a Uniunii Europene	1	2	3
(329)	4 Uniunea Europeană ar trebui să aibă propriul ei mandat în Consiliul de Securitate al Națiunilor Unite	1	2	3
(330)	5 Politica externă a Uniunii Europene ar trebui să fie independentă de politica externă a Statelor Unite	1	2	3
(331)	6 Uniunea Europeană ar trebui să lucreze pentru a garanta Drepturile Omului în toată lumea, chiar dacă acest lucru este contrar dorințelor unor alte țări	1	2	3
(332)	7 Uniunea Europeană ar trebui să aibă o politică comună asupra imigrației pentru oamenii din afara Uniunii Europene	1	2	3
(333)	8 Uniunea Europeană ar trebui să aibă o politică comună în privința azilului pentru cei care caută azil	1	2	3

EB62.0 Q39 TREND MODIFIED

QA33a	După părerea dvs., ați spune că STATELE UNITE tind să joace un rol pozitiv, negativ sau nici pozitiv, nici negativ în următoarele domenii?
-------	--

	SE CITESC DOMENIILE	Pozitiv	Negativ	Nici pozitiv, nici negativ	Nu știu (răspuns SPONTAN)
(334)	1 Pacea în lume	1	2	3	4
(335)	2 Lupta împotriva terorismului	1	2	3	4

(336)	3	Creșterea economiei mondiale	1	2	3	4
(337)	4	Lupta împotriva sărăciei din lume	1	2	3	4
(338)	5	Protejarea mediului înconjurător	1	2	3	4

EB62.0 Q41

QA33b După părerea dvs., ați spune că UNIUNEA EUROPEANĂ tinde să joace un rol pozitiv, negativ sau nici pozitiv, nici negativ în următoarele domenii?

	SE CITESC DOMENIILE	Pozitiv	Negativ	Nici pozitiv, nici negativ	Nu știu (răspuns SPONTAN)	
(339)	1	Pacea în lume	1	2	3	4
(340)	2	Lupta împotriva terorismului	1	2	3	4
(341)	3	Creșterea economiei mondiale	1	2	3	4
(342)	4	Lupta împotriva sărăciei din lume	1	2	3	4
(343)	5	Protejarea mediului înconjurător	1	2	3	4

EB62.0 Q42

QA33c În general, în comparație cu 5 ani în urmă, ați spune că rolul internațional al Uniunii Europene a devenit ...?

SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS - UN SINGUR RĂSPUNS

Mai important	(344)	1
Mai puțin important		2
Nu s-a schimbat		3
NU ȘTIU / REFUZ		4

EB63.4.4 NEW

QA34a În general, cât de mulțumit(ă) sunteți de modul în care funcționează democrația în România?

QA34b Dar de modul cum funcționează democrația în Uniunea Europeană?

SE ARATĂ SCALA

SE CITEȘTE LISTA	(345)	(346)
	QA34a	QA34b
	în România	în Uniunea Europeană
foarte mulțumit(ă)	1	1
destul de mulțumit(ă)	2	2
nu prea mulțumit(ă)	3	3
deloc mulțumit(ă)	4	4
nu știu (răspuns SPONTAN)	5	5

EB62.0 Q44a&b

QA35 Oamenii se pot simți mai mult sau mai puțin atașați față de orașul, satul, regiunea, țara lor sau Europa. Vă rog să-mi spuneți cât de atașat vă simțiți față de...

SE ARATĂ SCALA

	SE CITEȘTE LISTA	Foarte atașat(ă)	Destul de atașat	Nu prea atașat	Deloc atașat	Nu știu
(347)	1 Orașul / satul dvs.	1	2	3	4	5
(348)	2 Regiunea dvs.	1	2	3	4	5
(349)	3 România	1	2	3	4	5
(350)	4 Europa	1	2	3	4	5

EB62.0 Q47

QA36 Pentru fiecare dintre termenii următori vă rog să îmi spuneți dacă termenul vă face să vă gândiți la ceva foarte pozitiv, oarecum pozitiv, oarecum negativ sau foarte negativ?

SE ARATĂ SCALA / - SE CITEȘTE LISTA / - ROTIȚI ORDINEA DE CITIRE

		Foarte pozitiv	Oarecum pozitiv	Oarecum negativ	Foarte negativ	NU ȘTIU / REFUZ
(351)	1 Companie	1	2	3	4	5
(352)	2 Monopol	1	2	3	4	5
(353)	3 Competitivitate	1	2	3	4	5
(354)	4 Securitate socială	1	2	3	4	5
(355)	5 Comerț liber	1	2	3	4	5
(356)	6 Protecționism	1	2	3	4	5
(357)	7 Globalizare	1	2	3	4	5
(358)	8 Serviciu public	1	2	3	4	5
(359)	9 Sindicat	1	2	3	4	5
(360)	10 Reforme	1	2	3	4	5

EB63.4 .4 NEW

Acum, să trecem la alt subiect

QB1 Pe care dintre următoarele trei opțiuni o preferați pentru viitorul apropiat al Uniunii Europene?

SE ARATĂ LISTA / - SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS / - UN SINGUR RĂSPUNS

Uniunea Europeană ar trebui să se extindă astfel încât să includă toate statele care doresc să adere la ea	(361) 1
Uniunea Europeană ar trebui să se extindă astfel încât să includă doar o parte din statele care doresc să adere la ea	2
Uniunea Europeană nu ar trebui să se extindă pentru nici o altă țară	3
Nici una (NU SE CITEȘTE)	4
NU ȘTIU / REFUZ	5

EB59.1 Q46

QB2 Pentru fiecare dintre următoarele țări vă rog să îmi spuneți dacă sunteți în favoarea sau împotriva integrării lor, în viitor, în Uniunea Europeană?

ROTIȚI ORDINEA DE CITIRE

SE CITEȘTE LISTA	În favoarea / pentru	Împotrivă	NU ȘTIU / REFUZ
------------------	----------------------	-----------	-----------------

(362)	1	Elveția	1	2	3
(363)	2	Norvegia	1	2	3
(364)	3	Bosnia - Herțegovina	1	2	3
(365)	4	Croația	1	2	3
(366)	5	Fosta Republică Iugoslavă Macedonia	1	2	3
(367)	6	Serbia și Muntenegru	1	2	3
(368)	7	Islanda	1	2	3
(369)	8	Albania	1	2	3
(370)	9	Bulgaria	1	2	3
(371)	10	România	1	2	3
(372)	11	Ucraina	1	2	3
(373)	12	Turcia	1	2	3

EB58.1 Q41&Q42 TREND MODIFIED

QB3 Pentru fiecare dintre următoarele (afirmații) vă rog să îmi spuneți dacă sunteți total de acord, oarecum de acord, oarecum în dezacord sau total în dezacord ?

SE ARATĂ SCALA

		Total de acord	Oarecum de acord	Oarecum în dezacord	Total în dezacord	NU ȘTIU / REFUZ	
(374)	1	Turcia în parte aparține Europei datorită poziționării sale geografice.	1	2	3	4	5
(375)	2	Turcia în parte aparține Europei datorită istoriei sale.	1	2	3	4	5
(376)	3	Aderarea Turciei la Uniunea Europeană va întări securitatea în această regiune.	1	2	3	4	5
(377)	4	Aderarea Turciei la Uniunea Europeană va favoriza o înțelegere reciprocă a valorilor europene și musulmane.	1	2	3	4	5
(378)	5	Diferențele culturale dintre Turcia și statele membre ale Uniunii Europene sunt mult prea semnificative pentru a permite aderarea acesteia.	1	2	3	4	5
(379)	6	Aderarea Turciei la Uniunea Europeană va favoriza întinerirea unei populații europene în curs de îmbătrânire.	1	2	3	4	5
(380)	7	Aderarea Turciei prezintă riscul de a favoriza emigrarea către țările mai dezvoltate ale Uniunii Europene.	1	2	3	4	5
(381)	8	Pentru a putea adera la Uniunea Europeană în aproximativ 10 ani, Turcia va trebui să respecte sistematic Drepturile Omului.	1	2	3	4	5
(382)	9	Pentru a putea adera la Uniunea Europeană în aproximativ 10 ani, Turcia va trebui să își îmbunătățească semnificativ starea economică.	1	2	3	4	5

EB63.4 .4 NEW

Să trecem la alt subiect

QC1 Dvs. personal ați auzit de Constituția Europeană?

SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS - UN SINGUR RĂSPUNS

(383)

Da, și în mare îi cunoașteți conținutul.	1
Da, dar știți foarte puține despre conținutul ei.	2
Nu.	3

EB62.1 QA1 TREND SLIGHTLY MODIFIED

QC2 Din ceea ce cunoașteți legat de această temă, ați spune că sunteți în favoarea sau împotriva Constituției Europene?

(SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS – UN SINGUR RĂSPUNS!)

	(384)
total în favoarea	1
parțial în favoarea	2
parțial împotriva	3
total împotriva	4
Nu știu (răspuns SPONTAN)	5

EB62.1 QA2 TREND SLIGHTLY MODIFIED

Întrebarea QA5 se adresează celor care sunt în favoarea Constituției Europene (codurile 1,2 la QA4).

QC3 Din ce motive sunteți în favoarea Constituției Europene?

(NU SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS – Se notează răspunsul așa cum a fost formulat de persoana interviuată, după care se încercuiesc codurile corespunzătoare din lista de mai jos)

	(385-398)
Este esențială pentru continuarea construcției Uniunii Europene	1,
Este esențială pentru integrarea noilor state membre ale Uniunii Europene	2,
Este esențială pentru buna funcționare a instituțiilor europene	3,
Este primul pas / un simbol al unei Europe sociale	4,
Întărește sentimentul identității europene	5,
Creează o cetățenie europeană în adevăratul sens al cuvântului	6,
Este primul pas / un simbol al unității politice europene	7,
Întărește Uniunea Europeană față de Statele Unite	8,
Am fost întotdeauna în favoarea construcției Uniunii Europene	9,
Întărește democrația în Uniunea Europeană / consultă cetățenii Uniunii Europene	10,
Constituția Europeană este în concordanță cu programul, interesele și politica Guvernului / anumitor partide politice	11,
Nu văd nimic rău / negativ în această Constituție	12,
Alt motiv	13,
Nu știu	14,

EB62.1 QA3 TREND SLIGHTLY MODIFIED

Întrebarea QA6 se adresează celor care sunt împotriva Constituției Europene (codurile 3,4 la QA4).

QC4 Din ce motive sunteți împotriva Constituției Europene?

(NU SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS – Se notează răspunsul așa cum a fost formulat de persoana interviuată, după care se încercuiesc codurile corespunzătoare din lista de mai jos)

(399-414)

Constituția merge prea departe / avansează prea repede.	1,
Pierderea suveranității naționale.	2,
Constituția nu merge destul de departe.	3,
Constituția este prea liberală din punct de vedere economic.	4,
Nu abordează suficient aspectele sociale ale Uniunii Europene.	5,
Este prea tehnocratică / prea juridică / conține prea multe reglementări.	6,
Din lipsă de informație.	7,
Este prea complicată.	8,
Constituția Europeană este potrivnică aderării Turciei la Uniunea Europeană / potrivnică unor noi extinderi.	9,
Nu este destul de democratică.	10,
Constituția Europeană este contrară cu programul, interesele și politica Guvernului / anumitor partide politice.	11,
Sunt împotriva Uniunii Europene / integrării în Uniunea Europeană.	12,
Nu văd nimic bun / pozitiv în această Constituție.	13,
Nu face nici o referire la rădăcinile creștine ale Europei.	14,
Alt motiv.	15,
Nu știu.	16,

EB62.1 QA4 TREND MODIFIED

PENTRU TOATE PERSOANELE INTERVIVATE

QC5 Pentru fiecare dintre următoarele afirmații vă rog să îmi spuneți dacă, în opinia dvs., sunt adevărate sau false. În Constituția Europeană este prevăzut că ...

	SE CITESC AFIRMAȚIILE	Adevărta	Fals	NU ȘTIU / REFUZ
(415)	1 Va fi creată poziția de Ministru al Afacerilor Externe al Uniunii Europene.	1	2	3
(416)	2 Cel puțin un milion de cetățeni ai Uniunii Europene pot cere adoptarea unei legi europene.	1	2	3
(417)	3 Președintele Consiliului European este ales direct de către cetățeni europeni.	1	2	3
(418)	4 Va fi creată o taxă directă aplicabilă la nivel european.	1	2	3
(419)	5 Cetățenia națională va dispărea.	1	2	3
(420)	6 Un stat membru poate părăsi Uniunea Europeană dacă dorește să facă acest lucru.	1	2	3

EB62.1 QA5 TREND SLIGHTLY MODIFIED

QC6 În cine aveți cea mai multă încredere pentru a vă informa despre Constituția Europeană?

SE ARATĂ LISTA / - SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS / - UN SINGUR RĂSPUNS

	(421-422)
Comisia Europeană	1
Parlamentul European	2
Guvernul României	3
Partidele politice românești	4
Aleșii locali	5
Organizațiile religioase/confesionale	6
Jurnaliști	7
Sindicate	8
Organizații ale consumatorilor	9

Rude, prieteni	10
Altceineva (NU SE CITEȘTE)	11
NU ȘTIU / REFUZ	12

EB62.1 QA6 TREND SLIGHTLY MODIFIED

QC7

(423-424)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

EB62.1 QA8 TREND SLIGHTLY MODIFIED

PENTRU TOATE PERSOANELE INTERVIEWATE

QC8

Pentru fiecare dintre următoarele (afirmații) vă rog să îmi spuneți dacă sunteți total de acord, oarecum de acord, oarecum în dezacord sau total în dezacord ? Dacă toate statele membre adoptă tratatul de stabilire a Constituției Europene, acest lucru va face ca Uniunea Europeană să funcționeze...?

UN SINGUR RĂSPUNS PE FIECARE LINIE

	SE CITEȘTE LISTA	Total de acord	Oarecum de acord	Oarecum în dezacord	Total în dezacord	NU ȘTIU / REFUZ
(425)	1 Mai democratic	1	2	3	4	5
(426)	2 Mai eficient	1	2	3	4	5
(427)	3 Mai transparent	1	2	3	4	5

EB63.4 .4 NEW

QC9

Pentru fiecare dintre următoarele afirmații vă rog să îmi spuneți dacă sunteți total de acord, oarecum de acord, oarecum în dezacord sau total în dezacord ? Dacă toate statele membre adoptă tratatul de stabilire a Constituției Europene, acest lucru va face Uniunea Europeană ...

UN SINGUR RĂSPUNS PE FIECARE LINIE

	SE CITEȘTE LISTA	Total de acord	Oarecum de acord	Oarecum în dezacord	Total în dezacord	NU ȘTIU / REFUZ
(428)	1 Mai puternică în lume	1	2	3	4	5
(429)	2 Mai competitivă economic	1	2	3	4	5
(430)	3 Mai implicată în problemele sociale	1	2	3	4	5

EB63.4 .4 NEW

Acum, să trecem la alt subiect

QD1 Cum apreciați situația prezentă a fiecăreia dintre următoarele?

SE ARATĂ SCALA

	SE CITEȘTE LISTA	Foarte bună	Mai curând bună	Mai curând proastă	Foarte proastă	NU ȘTIU / REFUZ
(431)	1 Situația economiei românești	1	2	3	4	5
(432)	2 Situația economiei europene	1	2	3	4	5
(433)	3 Situația locurilor de muncă din România	1	2	3	4	5
(434)	4 Situația mediului în România	1	2	3	4	5
(435)	5 Situația asistenței sociale în România	1	2	3	4	5
(436)	6 Calitatea vieții	1	2	3	4	5
(437)	7 Situația dvs. financiară	1	2	3	4	5

EB62.1 QB1

QD2 Pentru fiecare dintre următoarele domenii vă rog să îmi spuneți dacă situația lor în România este mai bună sau mai puțin bună în comparație cu media țărilor din Uniunea Europeană?

SE ARATĂ SCALA

	SE CITEȘTE LISTA	Mult mai bună	Oarecum mai bună	Oarecum mai puțin bună	Mult mai puțin bună	La fel (NU SE CITEȘTE)	NU ȘTIU / REFUZ
(438)	1 Situația economiei românești	1	2	3	4	5	6
(439)	2 Situația locurilor de muncă din România	1	2	3	4	5	6
(440)	3 Situația mediului în România	1	2	3	4	5	6
(441)	4 Situația asistenței sociale în România	1	2	3	4	5	6
(442)	5 Sistemul de învățământ	1	2	3	4	5	6
(443)	6 Calitatea vieții în România	1	2	3	4	5	6

EB62.1 QB2 TREND MODIFIED

QD3 În opinia dvs., peste cinci ani, situația fiecăruia dintre următoarele domenii va fi mai bună sau mai proastă decât este în prezent?

SE ARATĂ SCALA

	SE CITEȘTE LISTA	Mult mai bună	Oarecum mai bine	Oarecum mai puțin bine	Mult mai puțin bună	La fel (NU SE CITEȘTE)	NU ȘTIU / REFUZ
(444)	1 Situația economiei naționale românești	1	2	3	4	5	6
(445)	2 Situația economiei europene	1	2	3	4	5	6
(446)	3 Situația locurilor de muncă din România	1	2	3	4	5	6
(447)	4 Situația mediului în România	1	2	3	4	5	6
(448)	5 Situația asistenței sociale în România	1	2	3	4	5	6
(449)	6 Calitatea vieții	1	2	3	4	5	6

EB62.1 QB3

QD4 În general, ați spune că standardul calității vieții, în acest moment, în Europa este mai bun sau mai puțin bun decât în ...?

SE ARATĂ SCALA

	SE CITEȘTE LISTA	Mult mai bun	Oarecum mai bun	Oarecum mai puțin bun	Mult mai puțin bun	La fel (NU SE CITEȘTE)	NU ȘTIU / REFUZ
(450)	1 Statele Unite	1	2	3	4	5	6
(451)	2 Japonia	1	2	3	4	5	6
(452)	3 China	1	2	3	4	5	6
(453)	4 India	1	2	3	4	5	6

EB62.1 QB4

QD5a Ați spune că economia europeană merge mai bine, mai prost sau la fel ca cea ...?

SE ARATĂ SCALA

	SE CITEȘTE LISTA	Merge mai bine	Merge mai rău	Merge la fel	NU ȘTIU / REFUZ
(454)	1 Americană	1	2	3	4
(455)	2 Japoneză	1	2	3	4
(456)	3 Chineză	1	2	3	4
(457)	4 Indiană	1	2	3	4

EB62.1 QB5

QD5b Pentru fiecare dintre următoarele vă rog să îmi spuneți dacă, în opinia dvs., Uniunea Europeană este înaintea, în urma sau la același nivel cu Statele Unite.

SE ARATĂ SCALA / - UN SINGUR RĂSPUNS PE FIECARE LINIE

	SE CITEȘTE LISTA	Înainte	În urmă	La același nivel	NU ȘTIU / REFUZ
(458)	1 Cercetare științifică	1	2	3	4
(459)	2 Cercetare medicală	1	2	3	4
(460)	3 Protecția mediului	1	2	3	4
(461)	4 Tehnologii novatoare	1	2	3	4
(462)	5 Sistemul de sănătate	1	2	3	4
(463)	6 Educație	1	2	3	4
(464)	7 Lupta împotriva diferențelor sociale	1	2	3	4
(465)	8 Lupta împotriva șomajului	1	2	3	4
(466)	9 Lupta împotriva discriminării	1	2	3	4
(467)	10 Crearea de întreprinderi	1	2	3	4

EB63.4.4 NEW

QD6 Există multe consecințe ale globalizării comerțului. Atunci când auziți cuvântul "globalizare", care este primul lucru care vă vine în minte?

SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS / - UN SINGUR RĂSPUNS

	(468)
Oportunități pentru companiile românești în ceea ce privește deschiderea de noi piețe de desfacere	1
Investiții străine în România	2
Mutarea unor companii în țări în care mâna de lucru este mai ieftină	3
Concurență crescută pentru companiile românești	4
Alta (NU SE CITEȘTE)	5
NU ȘTIU / REFUZ	6

EB62.1 QB10

QD7 Care dintre următoarele puncte de vedere este cel mai aproape de opinia dvs.? În general, companiile care se mută ...

SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS / - UN SINGUR RĂSPUNS

	(469)
Nu au altă opțiune dacă vor să evite închiderea	1
Recurg la o astfel de soluție pentru a-și spori profitul	2
NU ȘTIU / REFUZ	3

EB63.4.4 NEW

QD8 În opinia dvs., care dintre următoarele sunt mai importante pentru îmbunătățirea performanței economiei europene?

SE CITEȘTE LISTA / - MAXIM 3 RĂSPUNSURI

	(470-477)
Creșterea numărului legal de orele de lucru pe săptămână	1,
Îmbunătățirea educației și a pregătirii profesionale	2,
Investirea în cercetare și inovație	3,
Facilitarea creării de întreprinderi	4,
Folosirea mai eficientă a energiei	5,
Investirea în infrastructura de transport (șosele, căi ferate, etc)	6,
Alta (NU SE CITEȘTE)	7,
NU ȘTIU / REFUZ	8,

EB62.1 QB11 TREND SLIGHTLY MODIFIED

QD9 În opinia dvs., Uniunea Europeană ar putea deveni cea mai mare putere economică din lume în următorii cinci ani?

SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS / - UN SINGUR RĂSPUNS

	(478)
Da, cu siguranță	1
Da, probabil	2
Nu, probabil nu	3
Nu, cu siguranță nu	4
NU ȘTIU / REFUZ	5

EB62.1 QB13

Acum, să trecem la alt subiect

QE1 În general, în ce măsură sunteți atras(ă) de produsele și serviciile novatoare sau altfel spus produsele și serviciile noi sau îmbunătățite?

SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS / - UN SINGUR RĂSPUNS

(479)

Foarte atras(ă)	1
Oarecum atras(ă)	2
NU foarte atras(ă)	3
Deloc atras(ă)	4
NU ȘTIU / REFUZ	5

EB63.4 .4 NEW

QE2 În comparație cu prietenii și familia dvs., ați spune că sunteți ... ?

SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS / - UN SINGUR RĂSPUNS

(480)

Mai înclinat(ă) spre a achiziționa produse și servicii novatoare	1
Mai puțin înclinat(ă) spre a achiziționa produse și servicii novatoare	2
La fel de înclinat(ă) ca și ei spre a cumpăra produse și servicii novatoare / (NU SE CITEȘTE)	3
NU ȘTIU / REFUZ	4

EB63.4 .4 NEW

QE3 Ce înseamnă pentru dvs. "inovație"? Crearea de produse sau servicii noi sau îmbunătățirea produselor și serviciilor deja existente?

SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS / - UN SINGUR RĂSPUNS

(481)

Crearea de produse și servicii noi	1
Îmbunătățirea produselor și serviciilor existente	2
NU ȘTIU / REFUZ	3

EB63.4 .4 NEW

QE4 În general, atunci când un produs sau un serviciu novator apare pe piață și poate înlocui un produs sau serviciu în care deja aveți încredere și pe care îl cumpărați cu regularitate, dvs. ...?

SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS / - UN SINGUR RĂSPUNS

(482)

Preferăți să achiziționați în continuare produsul sau serviciul în care deja aveți încredere și nu îl încercați pe cel novator	1
Încercați produsul sau serviciul novator imediat, cel puțin o dată	2
NU ȘTIU / REFUZ	3

EB63.4 .4 NEW

QE5 Ați fi dispus(ă) să înlocuiți un produs sau serviciu pe care îl folosiți deja cu unul novator ...

SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS / - UN SINGUR RĂSPUNS

	(483)
Chiar dacă este semnificativ mult mai scumpă	1
Doar dacă este cu puțin mai scump	2
Doar dacă ar costa la fel	3
Niciodată nu voi dori să achiziționez produse sau servicii novatoare (NU SE CITEȘTE)	4
NU ȘTIU / REFUZ	5

EB63.4 .4 NEW

QE6 Cu care dintre următoarele afirmații sunteți de acord?

SE CITEȘTE LISTA / - ROTIȚI ORDINEA DE CITIRE / - MAI MULTE RĂSPUNSURI POSIBILE

	(484-493)
Produsele sau serviciile novatoare sunt de cele mai multe ori relativ nefolositoare	1,
Produsele sau serviciile novatoare țin mai degrabă de modă	2,
Produsele sau serviciile novatoare adesea simplifică viața de zi cu zi	3,
O companie care vinde produse și servicii novatoare își îmbunătățește imaginea tuturor produselor și serviciilor	4,
O companie care nu vine cu nimic novator este o companie care nu va supraviețui	5,
Achiziționarea unui produs sau serviciu novator este riscantă pentru consumator	6,
Avantajele produselor și serviciilor novatoare sunt adesea exagerate	7,
Inovația este esențială pentru îmbunătățirea creșterii economice	8,
Nici una (NU SE CITEȘTE)	9,
NU ȘTIU / REFUZ	10,

EB63.4 .4 NEW

Acum, să trecem la alt subiect

QF1

	(494)
	1
	2

	3
	4

EB63.4 .2 NEW

DEMOGRAFICE

Pentru toate persoanele intervievate.

D1 În chestiuni de politică oamenii vorbesc de „stânga” și de „dreapta”. Cum ați plasa opțiunile dvs. politice pe această scală?

(SE ARATĂ SCALA – NU SUGERAȚI RĂSPUNSUL - DACĂ PERSOANA INTERVIEWATĂ EZITĂ, ÎNCERCAȚI DIN NOU)

(495-496)

STÂNGA									DREAPTA	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

Refuz (răspuns SPONTAN) 11

Nu știu (răspuns SPONTAN) 12

EB63.4 .3 D1

D7 Ați putea să-mi spuneți care din următoarele corespunde cel mai bine situației dvs. actuale?

(SE ARATĂ LISTA CU VARIANTELE DE RĂSPUNS – SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS – UN SINGUR RĂSPUNS)

(497-498)

Căsătorit(ă)	1
Recăsătorit(ă)	2
Nu sunt /nu am fost căsătorit(ă), locuiesc în prezent cu partenerul	3
Nu sunt /nu am fost căsătorit(ă), n-am locuit vreodată cu un partener	4
Nu sunt /nu am fost căsătorit(ă), am locuit cu un partener, dar în prezent locuiesc singur(ă)	5
Divorțat(ă)	6
Locuiesc separat de soț(ie)	7
Văduv(ă)	8
Altă situație (răspuns SPONTAN) , și anume	9
Refuz (răspuns SPONTAN)	10

EB63.4 .3 D7

D8 La ce vârstă ați încheiat pregătirea școlară (cursuri de zi)?

00 - Încă studiază
 98 - Fără școală
 99 - Nu știu (nu se citește)

(499-500)

--	--

EB63.4 .3 D8

D10 Sexul

Masculin

Feminin

(501)

1

2

EB63.4 .3 D10

D11 Câți ani aveți?

(502-503)

EB63.4 .3 D11

Întrebarea D15b se adresează celor care nu prestează în prezent nici un fel de muncă plătită (codurile 1-4 la D15a).

D15a Care este ocupația dv. actuală?

D15b Ați desfășurat muncă plătită în trecut? Care a fost ultima dv. ocupație?

	(504-505)	(506-507)
	D15a	D15b
	Actuală	Trecută
NU LUCREAZĂ		
Responsabil(ă) cu treburile casei, efectuează cumpărăturile zilnice, sau fără nici un fel de ocupație curentă, fără un loc de muncă	1	1
Elev(ă) / Student(ă)	2	2
Șomer sau temporar fără loc de muncă	3	3
Pensionat(ă) sau în incapacitate de muncă pe caz de boală	4	4
ACTIVITATE PE CONT PROPRIU		
Fermier, agricultor	5	5
Pescar	6	6
Profesiuni libere (avocat, medic, contabil, arhitect, ...)	7	7
Proprietar de magazin, meseriaș, altă persoană care lucrează pe cont propriu	8	8
Deținătorul unei afaceri, proprietarul (unic sau asociat) unei companii	9	9
ANGAJAT		
Specialist cu studii superioare, salariat (medic, avocat, contabil, arhitect...)	10	10
Director, manager general sau persoană care ocupă o funcție de conducere la vârf	11	11
Persoană ocupând o funcție de conducere la nivel mediu și inferior (șef de departament, șef de birou, profesor, tehnician)	12	12
Angajat, lucrând în special la birou	13	13
Angajat, lucrând în special în teren (agent de vânzări, șofer...)	14	14
Angajat, lucrând în domeniul serviciilor publice dar nu la birou (spital, alimentație publică, poliție, pompieri...)	15	15
Maistru, șef de echipă	16	16
Muncitor calificat	17	17
Muncitor necalificat, zilier, personal de serviciu	18	18

	NICIODATĂ NU A PRESTAT VREO MUNCĂ PLĂTITĂ	19	19
	EB63.4 .3 D15a D15b		
D25	Locuiți ...?		
	(SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS)		
		(508)	
	Într-o zonă rurală, sat, comună		1
	Într-un oraș mic sau mediu		2
	Într-un oraș mare		3
	Nu știu (răspuns SPONTAN)		4
	EB63.4 .3 D25		
D40a	Vă rog să-mi spuneți câte persoane în vârstă de 15 ani și peste, inclusiv dvs., locuiesc în această gospodărie?		
	SE ÎNREGISTREAZĂ RĂSPUNSUL		
	(509-510)		
	EB63.4 .3 D40a		
D40b	Câți copii cu vârsta mai mică de 10 ani locuiesc în această gospodărie?		
	OPERATOR: SE NOTEAZĂ RĂSPUNSUL – DACĂ PERSOANA INTERVIEWATĂ RĂSPUNDE "NICIUNUL", SE NOTEAZĂ "00"		
	(511-512)		
	EB63.4 .3 D40b		
D40c	Câți copii cu vârsta între 10-14 ani locuiesc în această gospodărie?		
	OPERATOR: SE NOTEAZĂ RĂSPUNSUL – DACĂ PERSOANA INTERVIEWATĂ RĂSPUNDE "NICIUNUL", SE NOTEAZĂ "00"		
	(513-514)		
	EB63.4 .3 D40c		
D41	Dvs. personal v-ați născut...?		
	(SE ARATĂ LISTA CU VARIANTELE DE RĂSPUNS – SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS – UN SINGUR RĂSPUNS)		
		(515)	
	În România		1

În altă țară, membră a Uniunii Europene	2
În Europa, dar nu într-o țară membră a Uniunii Europene	3
În Asia, în Africa sau în America Latină	4
În America de Nord, în Japonia sau în Oceania	5
Refuz (răspuns SPONTAN)	6

EB63.4 .3 D41

D42 Care dintre următoarele propoziții corespunde situației dvs.?

(SE ARATĂ LISTA CU VARIANTELE DE RĂSPUNS – SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS – UN SINGUR RĂSPUNS)

(516)

Mama și tatăl dvs. s-au născut în România	1
Unul dintre părinți s-a născut în România iar celălalt s-a născut într-un stat membru al Uniunii Europene	2
Mama și tatăl dvs. s-au născut într-un stat membru al Uniunii Europene	3
Altă situație (NU SE CITEȘTE)	4
Nu știu / Refuz (răspuns SPONTAN)	5

EB63.4 .3 D42

D43a Există telefon fix în gospodărie?

D43b Dumneavoastră personal aveți un telefon mobil, fie al dvs. fie primit de la o firmă?

(517)

(518)

	D43a	D43b
	Telefon fix	Telefon mobil
Da	1	1
Nu	2	2

EB63.4 .3 D43a&b TREND MODIFIED

D44 Vă considerați a fi ...?

NU SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS - SE ARATĂ LISTA - UN SINGUR RĂSPUNS

(519-520)

Catolic	1
Creștin ortodox	2
Protestant	3
Altă formă de creștin	4
Evreu	5
Musulman	6
Sikh	7
Budist	8
Hindus	9
Ateu	10
Ateu	11
Alta (NU SE CITEȘTE)	12

NU ȘTIU / REFUZ	13
-----------------	----

EB63.4 .1 D44 TREND

--

D45	În afară de nunți și înmormântări, cam cât de des participați la servicii religioase?
-----	---

SE ARATĂ LISTA - SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS - UN SINGUR RĂSPUNS
--

	(521)
Mai mult de o dată pe săptămână	1
O dată pe săptămână	2
Cam o dată pe lună	3
Cam la 2 sau 3 luni	4
Doar cu ocazia sărbătorilor	5
Cam o dată pe an	6
Mai rar	7
Niciodată	8
NU ȘTIU / REFUZ	9

EB63.4 .1 D45 TREND

--

D46	Pe care dintre următoarele bunuri le aveți în posesie?
-----	--

SE ARATĂ LISTA - SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS - MAI MULTE RĂSPUNSURI POSIBILE
--

	(522-531)
Televizor	1,
DVD player	2,
CD player	3,
Computer / calculator	4,
Acces la Internet	5,
Mașină / autoturism	6,
Apartament / casă achitată integral	7,
Apartament / casă pentru care încă mai plățiți	8,
Nici unul (NU SE CITEȘTE)	9,
NU ȘTIU / REFUZ	10,

EB63.4 .4 NEW

--

D47	În general, câte săptămâni pe an plecați din localitate în timpul concediului?
-----	--

SE ARATĂ LISTA - SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS - UN SINGUR RĂSPUNS
--

	(532)
Niciodată	1
Mai puțin de o săptămână pe an	2

O săptămână pe an	3
Două săptămâni pe an	4
Trei săptămâni pe an	5
Patru săptămâni pe an	6
Mai mult de patru săptămâni pe an	7
NU ȘTIU / REFUZ	8

EB63.4 .4 NEW

D48a Care este limba dvs. maternă?

NU SE INSISTĂ - NU SE CITEȘTE LISTA - SE BIFEAZĂ RĂSPUNSURILE ÎN TABELUL DE MAI JOS - MAI MULTE RĂSPUNSURI POSIBILE

	(533-567)
Germană	1,
Engleză	2,
Arabă	3,
Bulgară	4,
Catalană	5,
Chineză	6,
Croată	7,
Daneză	8,
Spaniolă	9,
Estonă	10,
Finlandeză	11,
Franceză	12,
Greacă	13,
Maghiară	14,
Italiană	15,
Letonă	16,
Lituaniană	17,
Luxemburgheză	18,
Malteză	19,
Olandeză	20,
Norvegiană	21,
Poloneză	22,
Portugheză	23,
Română	24,
Rusă	25,
Slovacă	26,
Slovenă	27,
Suedeză	28,
Cehă	29,
Turcă	30,
Irlandeză / galeză	31,
Bască	32,
Limbajul semnelor	33,
Alta (NU SE CITEȘTE)	34,

NU ȘTIU / REFUZ

35,

EB55.1 Q2 TREND MODIFIED

D48b Ce limbi vorbiți îndeajuns de bine pentru a putea purta o conversație, în afară de limba maternă? / - PRIMA LIMBĂ STRĂINĂ

D48c Ce limbi vorbiți îndeajuns de bine pentru a putea purta o conversație, în afară de limba maternă? / - A 2-A LIMBĂ STRĂINĂ

D48d Ce limbi vorbiți îndeajuns de bine pentru a putea purta o conversație, în afară de limba maternă? / - A 3-A LIMBĂ STRĂINĂ

NU SE INSISTĂ - NU SE CITEȘTE LISTA - SE BIFEAZĂ RĂSPUNSURILE ÎN TABELUL DE MAI JOS - UN SINGUR RĂSPUNS PE COLOANĂ

	(568-569)	(570-571)	(572-573)
	D48b	D48c	D48d
	PRIMA LIMBĂ STRĂINĂ	A 2-A LIMBĂ STRĂINĂ	A 3-A LIMBĂ STRĂINĂ
Germană	1	1	1
Engleză	2	2	2
Arabă	3	3	3
Bulgară	4	4	4
Catalană	5	5	5
Chineză	6	6	6
Croată	7	7	7
Daneză	8	8	8
Spaniolă	9	9	9
Estonă	10	10	10
Finlandeză	11	11	11
Franceză	12	12	12
Greacă	13	13	13
Maghiară	14	14	14
Italiană	15	15	15
Letonă	16	16	16
Lituaniană	17	17	17
Luxemburgheză	18	18	18
Malteză	19	19	19
Olandeză	20	20	20
Norvegiană	21	21	21
Poloneză	22	22	22
Portugheză	23	23	23
Română	24	24	24
Rusă	25	25	25
Slovacă	26	26	26
Slovenă	27	27	27
Suedeză	28	28	28
Cehă	29	29	29
Turcă	30	30	30
Irlandeză / galeză	31	31	31
Bască	32	32	32

Limbajul semnelor	33	33	33
Alta	34	34	34
Nici una	35	35	35

EB55.1 Q3 TREND MODIFIED

D48e Ce limbi vorbiți îndeajuns de bine pentru a putea purta o conversație, în afară de limba maternă? / - ALTE LIMBI STRĂINE

NU SE INSISTĂ - NU SE CITEȘTE LISTA - SE BIFEAZĂ RĂSPUNSURILE ÎN TABELUL DE MAI JOS - MAI MULTE RĂSPUNSURI POSIBILE

Germană	(574-607) 1,
Engleză	2,
Arabă	3,
Bulgară	4,
Catalană	5,
Chineză	6,
Croată	7,
Daneză	8,
Spaniolă	9,
Estonă	10,
Finlandeză	11,
Franceză	12,
Greacă	13,
Maghiară	14,
Italiană	15,
Letonă	16,
Lituaniană	17,
Luxemburgheză	18,
Malteză	19,
Olandeză	20,
Norvegiană	21,
Poloneză	22,
Portugheză	23,
Română	24,
Rusă	25,
Slovacă	26,
Slovenă	27,
Suedeză	28,
Cehă	29,
Turcă	30,
Irlandeză / galeză	31,
Bască	32,
Limbajul semnelor	33,
Alta	34,

EB55.1 Q3 TREND MODIFIED

SE ADRSEAZĂ PENTRU LIMBILE MENȚIONATE LA D48b, c ȘI d

D48f Știți ... (REPETAȚI PE RÂND FIECARE DINTRE LIMBILE MENȚIONATE LA D48b, c ȘI d) foarte bine, bine sau la nivel elementar?

SE ARATĂ SCALA - UN SINGUR RĂSPUNS PE FIECARE LINIE

	SE CITEȘTE LISTA	Foarte bine	Bine	Elementar	NU ȘTIU / REFUZ
(608)	1 Germană	1	2	3	4
(609)	2 Engleză	1	2	3	4
(610)	3 Arabă	1	2	3	4
(611)	4 Bulgară	1	2	3	4
(612)	5 Catalană	1	2	3	4
(613)	6 Chineză	1	2	3	4
(614)	7 Croată	1	2	3	4
(615)	8 Daneză	1	2	3	4
(616)	9 Spaniolă	1	2	3	4
(617)	10 Estonă	1	2	3	4
(618)	11 Finlandeză	1	2	3	4
(619)	12 Franceză	1	2	3	4
(620)	13 Greacă	1	2	3	4
(621)	14 Maghiară	1	2	3	4
(622)	15 Italiană	1	2	3	4
(623)	16 Letonă	1	2	3	4
(624)	17 Lituaniană	1	2	3	4
(625)	18 Luxemburgheză	1	2	3	4
(626)	19 Malteză	1	2	3	4
(627)	20 Olandeză	1	2	3	4
(628)	21 Norvegiană	1	2	3	4
(629)	22 Poloneză	1	2	3	4
(630)	23 Portugheză	1	2	3	4
(631)	24 Română	1	2	3	4
(632)	25 Rusă	1	2	3	4
(633)	26 Slovacă	1	2	3	4
(634)	27 Slovenă	1	2	3	4
(635)	28 Suedeză	1	2	3	4
(636)	29 Cehă	1	2	3	4
(637)	30 Turcă	1	2	3	4
(638)	31 Irlandeză / galeză	1	2	3	4
(639)	32 Bască	1	2	3	4
(640)	33 Limbajul semnelor	1	2	3	4
(641)	34 Alta	1	2	3	4

EB54-LANG Q3a&b&c TREND MODIFIED

PROTOCOL DE INTERVIU

P1	Data interviului:			
	(642-643)		(644-645)	
		ziua		luna
EB63.4 .3 P1				
P2	Ora începerii interviului:			
	(OPERATOR: FOLOSIȚI MODUL DE ÎNREGISTRARE CU 24 DE ORE)			
	(646-647)		(648-649)	
		ora		minute
EB63.4 .3 P2				
P3	Durata interviului, în minute:			
	(650-652)			
			minute	
EB63.4 .3 P3				
P4	Numărul de persoane prezente în timpul interviului, inclusiv operatorul de interviu.			
				(653)
	Două (operatorul de interviu și persoana interviuată)			1
	Trei			2
	Patru			3
	Cinci sau mai multe			4
EB63.4 .3 P4				
P5	Cooperarea persoanei interviuate			
				(654)
	Excelentă			1
	Bună			2
	Medie			3
	Proastă			4
EB63.4 .3 P5				
P6	Mărimea localității			
	1 - Sat; 2 - Oraș sub 30.000 de locuitori; 3 - Oraș 30-100.000 de locuitori; 4 - Oraș 100-200.000 de locuitori; 5 - Oraș peste 200.000 de locuitori; 6 - București.			
	(655-656)			
EB63.4 .3 P6				
P7	Regiunea			
	1 - Nord-Est; 2 - Sud-Est; 3 - Sud; 4 - Sud-Vest; 5 - Vest; 6 - Nord-Vest; 7 - Centru; 8 - București.			
	(657-658)			

EB63.4 .3 P7	
P8	Cod poștal (659-666)
EB63.4 .3 P8	
P9	Numărul punctului de eșantionare (667-674)
EB63.4 .3 P9	
P10	Cod operator de interviu (675-682)
EB63.4 .3 P10	
P11	Factor de ponderare (683-690)
EB63.4 .3 P11	
P13	
	(691)
	1
	2
	3
EB63.4 .3 P13	

Note

¹ Pentru detalii tehnice asupra modului de culegere a datelor vezi Anexa 1.

² Desigur, explicația pentru Marea Britanie este diferită de cea referitoare la țările candidate.

³ Răspunsuri la întrebarea QA28.5.

⁴ Relația menționată se înregistrează în pofida faptului că nivelul de informare despre UE este mai bun în urban decât în rural, în genere, la categoria de educație în discuție, în particular. Este probabil vorba de o cultură specifică de segment educațional-rezidențial.

⁵ În tot raportul datele despre Republica Cipru se referă la „Republica Cipru – aria controlată de guvern”. Referirea la ciprioții din Comunitatea cipriotă turcă se face, acolo unde este cazul, prin menționare explicită.

⁶ Pentru detalii tehnice asupra modului de culegere a datelor vezi Anexa 1.

⁷ Datele EB sau cele produse prin cercetări internaționale similare sunt o excelentă sursă de extindere a unor comparații sistematice între lumile sociale din România și cele din țări apropiate precum Ungaria, Turcia, Croația, Republica Cehă, Polonia, Slovacia etc.

⁸ Formulările din text referitoare la „români”, „polonezi”, „francezi” etc. se referă la populația de peste 14 ani din țările de referință, conform estimărilor rezultate din sondajul Eurobarometru (EB).

⁹ Cele trei tipuri de cunoaștere a UE au fost determinate prin următoarea secvență de operații: am standardizat cu scorul z răspunsurile la întrebarea QA18 (AUTOEVALUARE) și la indicele CUNOAȘTERE (vezi Tabelul A 3); am construit o nouă variabilă prin diferența dintre scorurile standardizate pentru AUTOEVALUARE și CUNOAȘTERE; am recodificat variabila rezultată în trei categorii prin segmentare la pragurile de 33% și 66%, pe variabila cu valorile ordonate de la minim la maxim.

¹⁰ Toți factorii menționați au o influență statistic semnificativă asupra indicelui de cunoaștere a UE (construit ca indice de numărare din valori ale pachetului de întrebări de la QA24). Rezultate ale analizei de regresie multiplă.

¹¹ Cele 29328 chestionare din EB63 au fost completate în 29 de țări, 25 membre ale UE plus Bulgaria, Croația, România și Turcia. Subesantioane specifice au fost definite însă și pentru Germania de Est și Germania de Vest, Irlanda de Nord, Anglia, Republica Cipru – aria controlată de guvern și comunitatea cipriotă turcă. Funcție de natura întrebării și a datelor am lucrat fie cu țări fie cu țări și subesantioane naționale de tipul celor anterior menționate.

¹² Indicele consumului media a fost calculat ca suma aritmetică a scorurilor de consum TV, radio și ziare, după scalarea directă a valorilor variabilelor QA17.

¹³ Datele de sondaj sunt relevante pentru agenda socială, nu pentru cea publică la nivelul căreia instituțiile au un cuvânt important de spus.

¹⁴ Cu o formulare mai restrictivă, referitoare nu la satisfacția față de „viata dvs. în general”, precum în EB, ci la „felul în care trăiți”, Barometrul de Opinie Publică (BOP) al Fundației pentru o Societate Deschisă indica, în mai 2005, o pondere de 34% persoane satisfăcute de modul de trai. Diferențele între BOP și EB pot proveni din modul ușor diferit de formulare a întrebărilor în cele două sondaje dar și din modalitatea practică de culegere a datelor, prin selecție probabilistă în primul caz și prin selecție semiprobabilistă (random route) în cel de-al doilea.

¹⁵ Pentru analize anterioare asupra „lumilor sociale ale României” poate fi consultată lucrarea: Dumitru Sandu, *Sociabilitatea în spațiul dezvoltării*, Iași: POLIROM, 2003.

¹⁶ Profilul valoric-lingvistic al unei țări sau regiuni a fost determinat prin setul de 10 valori corespunzătoare ponderilor de apreciere pozitivă a celor 10 cuvinte de la întrebarea QA36 din EB63. Gradul de similitudine între profilul românului mediu și cel al cetățeanului mediu din UE15 a fost măsurat prin intensitatea coeficientului de corelație Bravais-Pearson. Acesta are valoarea de 0,90, indicând o similitudine puternică între opțiunile valoric-lingvistice ale românilor și ale cetățenilor din vechile state membre ale UE. Corelația între profilul românilor și cel al persoanelor intervievate din NSM este ceva mai mic, de 0,79.

¹⁷ Tabelul prezintă în forma simplificată rezultatele a trei modele de regresie multiplă. În fiecare dintre acestea, variabila dependentă a fost imaginea asupra UE (QA10 recodificat pentru a avea scalare directă, cu non-răspunsul ca valoare neutră). Predictorii sunt variabile fictive generate din QA36 și QA122, QA123. Cu + și – au fost simbolizați coeficienții de regresie parțială semnificativ diferiți de 0 pentru $p=0.05$.

¹⁸ Formulările din paragraful respectiv au ca suport raportul dintre valorile coeficienților de regresie parțială, standardizați și nestandardizați, asociați variabilei care măsoară speranța de prosperitate.

¹⁹ Barometrul de Opinie Publică realizat la comanda Fundației pentru o Societate Deschisă (FSD), în mai 2005, indica un scor de încredere în UE mult mai mic, de numai 48%. Încrederea în justiție era, în același sondaj, de numai 25% (față de 35% în EB63). Diferențele între cele două măsurători pot proveni din: a) structura eșantioanelor, b) contextul de chestionar în care sunt adresate întrebările, din c) modul de scalare a întrebării sau din d) cultura organizațională specifică rețelelor de anchetatori care culeg datele. „Contextul de chestionar”, cu mult mai multe întrebări despre UE în formularul EB și cu foarte multe întrebări de satisfacție și problematică locală în chestionarul FSD, poate sugera unele explicații în legătură cu diferențele referitoare la încrederea în UE. Explicația nu este însă la fel de relevantă și pentru justiție. În consecință, este probabil că un rol revine și celorlalți factori anterior menționați. Greu de spus, cu datele disponibile, care dintre factori este mai important. Este probabil că încrederea în UE, mult mai mică în BOP decât în EB63, rezultă în principal din faptul că în BOP se lucrează cu o scală asimetrică de cinci trepte în care apar trei variante negative iar în EB63 este o scală simetrică de numai trei trepte.

²⁰ În Raportul Național pentru EB62 am folosit analiza cluster pentru gruparea țărilor din punct de vedere al similarității profilelor de încredere definite prin raportare la instituții interne, naționale, vezi http://europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/eb/eb62/eb62_ro_nat.pdf (consultat august 2005).

²¹ Dendrograma realizată prin analiză cluster, metoda celui mai depărtat vecin, similitudini măsurate prin coeficienți Bravais-Pearson și variabile standardizate în prealabil.

²² Exact, întrebarea a fost formulată „În general, cât de mulțumit(ă) sunteți de modul în care funcționează democrația în România?” (QA34a) și , referitor la UE „Dar de modul cum funcționează democrația în Uniunea Europeană?” (QA34b).

²³ Formulările din acest paragraf sunt bazate pe rezultate ale analizei cu reziduuri standardizate ajustate. Nu am prezentat detalii pentru a complica lectura textului. Rezultă că modelul românesc de percepere a calității democrației europene și locale este dat, pentru cazul României, în special de cei cu studii superioare.

²⁴ Mircea Eliade menționa în trecut, în perioada interbelică, ideea ca românii sunt unul dintre popoarele cu cel mai deschis apetit în a discuta politică. Este un gen de impresie pe care, cu instrumentele actuale ale sondajelor moderne, o putem testa.

²⁵ Vezi în seria comentariilor tehnice de la Note , textul de la 19

²⁶ Conținutul dezbaterii referitoare la EB62 pentru România poate fi văzut la http://chat.infoeuropa.ro/plogs/Chat_cu_Dumitru_Sandu.pdf (consultare în august 2005).

²⁷ Chestionarul este prezentat în varianta de traducere în care a fost aplicat de către TNS CSOP astfel încât cititorul analizei să poată urmări în detaliu raportul între răspunsuri și modul de formulare a întrebărilor.